



Skolundersökningen om brott 2019

Om utsatthet och
delaktighet i brott

Skolundersökningen om brott 2019

Om utsatthet och delaktighet i brott

Rapport 2020:11

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet
Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

ISSN 1100-6676
URN:NBN:SE:BRA-930

© Brottsförebyggande rådet 2020
Produktion: Odelius & Co #20-7739
Författare: Sara Westerberg
Omslag: Maimi Parik

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Förord

Ungdomsbrottslighetens omfattning och utveckling är en återkommande fråga i samhällsdebatten. Det är välkänt att många av de brott som ungdomar begår, eller utsätts för, inte upptäcks och polis-anmäls. Självdeklarationsundersökningar är därför en värdefull källa till kunskap, både om ungdomsbrottslighetens omfattning, karaktär och utveckling, och om ungdomars utsatthet för brott. Sverige är ett av få europeiska länder som regelbundet har möjlighet att beskriva detta på nationell nivå, på annat sätt än genom kriminalstatistik.

Det övergripande syftet med Skolundersökningen om brott (SUB) är att beskriva hur vanligt det är att elever i årskurs 9 har utsatts för vissa typer av brott, samt hur vanligt det är att de deltagit i olika typer av brott eller andra riskbeteenden. Rapporten är av beskrivande karaktär, och ger därför inte svar på bakomliggande faktorer till utsatthet för brott eller delaktighet i brott. Djupgående analyser eller förklaringar till resultat kan istället presenteras i olika fördjupningsstudier. Från och med 2020 ingår SUB i den officiella statistiken, vilket omfattar årets rapport.

Datainsamlingen genomfördes på plats i skolorna från mitten av november 2019 till slutet av februari 2020, det vill säga innan covid-19-pandemin bröt ut i Sverige. Resultaten i SUB 2019 har alltså inte påverkats av pandemin, och det går inte heller att dra några slutsatser om pandemins inverkan på utsatthet för brott eller delaktighet i brott bland elever i årskurs 9, utifrån denna undersökning.

Rapporten vänder sig till anställda inom rättsväsendet och socialtjänsten, samt till andra som intresserar sig för ungdomsfrågor. Rapportens författare är Sara Westerberg, utredare på Brå.

Brå vill rikta ett stort tack till alla rektorer och lärare som hjälpt oss att genomföra undersökningen, och självfallet också till alla elever som delgett oss sina erfarenheter.

Stockholm i november 2020

Kristina Svartz
Generaldirektör

Thomas Hvitfeldt
Enhetschef

Innehåll

Sammanfattning	8
Inledning	12
Bakgrund	13
Syfte och frågeställningar	13
Metod	15
Upplägg och genomförande	15
Urval.....	16
Tillförlitlighet.....	18
Jämförbarhet.....	21
Utsatthet för brott.....	24
Sammantagen utsatthet för brott.....	25
Utsatthet för misshandel	27
Utsatthet för hot	33
Utsatthet för sexualbrott.....	35
Utsatthet för rån	40
Utsatthet för olika former av stöld.....	43
Utsatthet för kränkningar via internet samt mobbning.....	48
Konsekvenser av oro för att utsättas för brott	54
Delaktighet i brott och andra riskbeteenden.....	61
Sammantagen delaktighet i brott.....	62
Våld	65
Stöld	67
Skadegörelse	69
Narkotikabrott	70
Andra brottsliga handlingar	72
Andra riskbeteenden	75
Utsatthet bland elever som begått brott.....	76

Attityder.....	81
Attityder till vänners beteende.....	82
Attityder till polisen	84
Referenser	88
Bilageförteckning	91
Bilaga 1 – Utsatthet för brott	93
Bilaga 2 – Konsekvenser av oro för brott	118
Bilaga 3 – Delaktighet i brott	133
Bilaga 4 – Attityder	157
Bilaga 5 – Analys av metodförändringen och utvecklingen över tid.....	164

Sammanfattning

Det övergripande syftet med denna undersökning är att beskriva utvecklingen av självrapporterad utsatthet för brott och delaktighet i brott bland elever i årskurs 9, över tid. Rapporten är av beskrivande karaktär och ger därför inte svar på bakomliggande faktorer till utsatthet för brott eller delaktighet i brott. Djupgående analyser eller förklaringar till resultat kan istället presenteras i olika fördjupningsstudier.

Undersökningen genomförs i ett urval av skolor i Sverige, med hjälp av enkäter som fylls i anonymt under skoltid. I Skolundersökningen om brott 2019 har totalt 5 826 elever medverkat.

Frågorna, som rör utsatthet för brott respektive delaktighet i brott, baseras i viss mån på olika typer av brott. När det gäller utsatthet undersöks olika former av stöldbrott, misshandel, hot, rån och sexualbrott. Därutöver undersöks även utsatthet för kränkningar på internet samt utsatthet för mobbning. Vad gäller delaktighet undersöks i huvudsak stöld, våld (inkluderar både misshandel och rån), skadegörelse och narkotikabrott. Därutöver undersöks även delaktighet i vissa andra brottsliga beteenden (såsom inbrott, illegal fildelning och användning av id-kort som är förfalskade eller tillhör någon annan). Dessutom undersöks delaktighet i andra typer av riskbeteenden, till exempel om man skolkat från skolan en hel dag och om man druckit sig berusad. Den referensperiod som avses, för både utsatthet och delaktighet i brott, är de senaste tolv månaderna fram till att enkäten besvaras.

Till följd av den omfattande metodförändring som genomfördes inför datainsamlingen 2015, studeras resultaten i denna rapport från 2015 och framåt (läs mer om detta i Brå 2016a). I bilaga 5 görs dock vissa analyser och jämförelser med tidigare resultat och andra studier om delaktighet i brott, som en vägledning för de användare som är intresserade av analyser av utvecklingen över längre tid.

Nästan hälften av eleverna uppger utsatthet för brott

Resultaten från Skolundersökningen om brott 2019 visar att nästan hälften (48 procent) av eleverna uppger att de utsatts för stöld, miss-handel, hot, rån eller sexualbrott minst en gång under de senaste tolv månaderna. Andelen utsatta är något mindre än 2017, då nästan 51 procent uppgav att de utsatts, men är åter igen på samma nivå som 2015.

Tjejer och killar uppger utsatthet för brott i ungefär lika stor utsträckning, men strukturen skiljer sig åt. Bland tjejer är det vanligast att ha utsatts för stöldbrott, följt av sexualbrott, och bland killar är stöldbrott vanligast, följt av misshandel. Svenskfödda elever med två utrikesfödda föräldrar uppger utsatthet för brott i större utsträckning än dels svenskfödda med minst en svenskfödd förälder, dels utrikesfödda elever. Störst andel utsatta finns bland elever med skilda eller separerade föräldrar samt bland elever med svaga ekonomiska resurser.

Vanligt med utsatthet för brott i skolmiljön

När det gäller de platser där de tillfrågade eleverna uppger att de utsatts för brott, visar resultaten att detta ofta sker i skolmiljön. Det är den vanligaste brottsplatsen för både lindrig och grov misshandel, samt för fysiska sexuella kränkningar bland killar. Sedan 2015 har andelen som uppgett utsatthet för lindrig misshandel i skolmiljö ökat, både bland tjejer (från nästan 38 procent 2015 till drygt 47 procent 2019) och killar (från drygt 58 procent till drygt 65 procent).

Att utsättas för någon sexuell handling genom tvång är vanligast i någon annans hem, medan den vanligaste brottsplatsen för hot är på internet/sociala medier.

Oro för brott får stora konsekvenser

Bland eleverna är det vanligt att oro för brott medfört att man hållit sig borta från skolan en hel dag, undvikit att gå ut kvällstid eller undvikit specifika personer eller platser under 2019. Det är vanligast bland tjejer att oro för brott medfört någon form av konsekvens (56 procent jämfört med 46 procent bland killar). Däremot har nivån bland tjejer varit stabil sedan 2015, medan andelen bland killar istället har ökat (från 37 procent). När resultaten studeras utifrån om eleven utsatts för brott under de senaste tolv månaderna, framgår det att ökningen sedan 2015 bland killar främst kan härledas till dem som uppger att de utsatts för hot, misshandel, stöldbrott eller sexualbrott. Som exempel kan nämnas att andelen killar som utsatts för misshandel under de senaste tolv månaderna, och

som uppgett att de undvikit vissa platser, har ökat från drygt 35 procent 2015 till drygt 50 procent 2019.

Nästan hälften av eleverna uppger delaktighet i brott

Ungefär hälften (52 procent) av eleverna 2019 uppger att de begått något brott (stöldbrott, våldsbrott, skadegörelse eller narkotikabrott) vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna, vilket är på ungefär samma nivå som 2017 och 2015.

Samtliga brottstyper är vanligast bland killar. Däremot är könsskillnaderna relativt små vid stöldbrott och narkotikabrott, och större vid våldsbrott och skadegörelse. Bland svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar är det en något högre andel som har uppgett delaktighet i brott, förutom i stöldbrott, som är vanligare bland svenskfödda elever med minst en svenskfödd förälder. Delaktighet i brott är också vanligare bland elever med skilda föräldrar och, framför allt, bland elever där familjen har svaga ekonomiska resurser.

Vanligt att elever som är delaktiga i brott också är utsatta

Bland de elever som i Skolundersökningen om brott 2019 uppger att de begått något brott, har majoriteten även uppgett att de utsatts för brott under samma år. Sett till brottstyp är exempelvis andelen utsatta generellt högre bland tjejer och killar som har begått narkotikabrott.

Bland tjejer som har begått narkotikabrott uppger drygt 58 procent att de utsatts för sexualbrott, vilket kan jämföras med drygt 21 procent bland tjejer totalt. Bland killar har nästan 13 procent av dem som begått narkotikabrott blivit utsatta för rån, vilket kan jämföras med 4,1 procent bland killar totalt.

Skillnader i synen på vänners beteende

När det kommer till elevernas syn på vänners beteende uppger en stor del av eleverna 2019 att det skulle vara helt okej/ganska okej att kompisarna drack sig berusade, och resultaten är likartade mellan tjejer och killar (nästan 42 procent bland tjejer och drygt 45 procent bland killar). I övrigt är det generellt stora skillnader i attityder mellan tjejer och killar.

Exempelvis uppger drygt 15 procent bland tjejerna och nästan 32 procent bland killarna att det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna slog ner någon som sagt förolämpande saker. Vidare uppger nästan 10 procent av tjejerna, och nästan 21 procent av killarna, att det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna stal något i en affär.

Viss minskning av andelen som tycker att polisen gör ett bra jobb

På frågan om polisen på det hela taget gör ett bra jobb uppger hälften av tjejerna (drygt 50 procent) och drygt 43 procent av killarna i SUB 2019 att det stämmer helt/ganska bra. Däremot har ungefär var fjärde (drygt 28 procent bland tjejer och 25 procent bland killar) uppgett att det varken stämmer eller inte stämmer. Sedan 2015 har andelen som instämmer i att polisen gör ett bra jobb minskat något bland både tjejer (med 3 procentenheter) och bland killar (med 5 procentenheter).

Inledning

Hur vanligt det är att ungdomar begår brott är en kriminalpolitiskt betydelsefull fråga. Omfattningen av den faktiska brottsligheten bland unga är dock svår att bedöma fullt ut av olika skäl. En potentiell källa till kunskap om ungdomsbrottslighetens omfattning och karaktär är den registerbaserade kriminalstatistiken. Den innehåller bland annat uppgifter om personer som blivit lagförda för brott¹, men eftersom lagföringsstatistiken enbart berör vad som hänt i slutet av rättskedjan, ger den en begränsad bild av ungdomsbrottsligheten. Många brott begås dessutom utan att de upptäcks, och även om de upptäcks är det inte säkert att de anmäls och registreras. Ett flertal tidigare studier har visat att mörkertalet är stort för många typer av brott (se till exempel Brå 2019). Även när brottet anmäls är det vanligt att man inte kan binda någon gärningsperson till brottet.

Skolundersökningen om brott (SUB) bygger på självdeklarerad utsatthet för brott, och delaktighet i brott, bland elever i årskurs 9. Eftersom självdeklarationsundersökningar inte är beroende av registerbaserad kriminalstatistik har man möjlighet att få en bild av även den brottslighet som inte kommer till rättsväsendets kännedom. Undersökningen utgör därför en viktig källa till kunskap om ungdomars utsatthet, samt om ungdomsbrottslighetens omfattning och karaktär. Utöver frågor om brott, ställs också frågor om ungdomarnas relation till sina föräldrar och kompisar, deras fritidsintressen samt deras inställning till olika påståenden.

Denna rapport fokuserar på att redovisa hur utsattheten för brott och delaktigheten i brott ser ut i olika grupper av elever i årskurs 9. Resultaten bedöms vara representativa på riksnivå. Den bakgrundsinformation som främst används i denna rapport är kön, i syfte att åskådliggöra skillnader mellan tjejers och killars utsatthet för brott och delaktighet i brott. De brottstyper som huvudsakligen undersöks vad gäller utsatthet är stöld, misshandel, hot, rån och sexualbrott. Till dem som uppgett utsatthet ställs följdfrågor om den senaste

¹ Med lagföring menas att en person antingen fått en fällande dom i tingsrätt, fått ett godkänt strafföreläggande från åklagare eller meddelats åtalsunderlåtelse.

händelsen. Vad gäller delaktighet i brott undersöks i huvudsak stöld, våld (vilket inkluderar både misshandel och rån), skadegörelse och narkotikabrott. Eftersom det är sannolikt att ungdomar även begår och utsätts för många andra typer av brott, gör denna undersökning inte anspråk på att mäta den totala ungdomsbrottsligheten.

Bakgrund

Skolundersökningen om brott har genomförts sedan 1995. Den initierades vid kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet (Ring 1999), och har sedan 1999 genomförts på Brå. Under perioden 1995–2005 genomfördes undersökningen vart annat år, och där- efter vart tredje år fram till 2011. Sedan 2015 har undersökningen genomförts vartannat år, och numera är det inskrivet i Brås instruktion att undersökningen ska göras minst var tredje år.

De frågor som ställs i Skolundersökningen om brott utformades ursprungligen efter viss förebild av frågor som använts i ett internationellt projekt med självdeklarationsundersökningar i olika länder (Junger-Tas m.fl. 1994). Inför 2015 års undersökning gjordes dock bedömningen att flera moment och delar av undersökningen behövde ses över, för att skapa en stabil och relevant undersökning inför framtiden. Dessa förändringar berörde både frågeformuläret och datainsamlingsmetoden.²

Förändringarnas inverkan på resultatnivåerna över tid är inte närmare känd, och utifrån en försiktighetsprincip innehåller därför huvudredovisningarna i denna rapport endast jämförelser med resultat efter metodförändringen, alltså Skolundersökningen om brott (SUB) 2015 och senare. I bilaga 5 görs dock vissa analyser och jämförelser med tidigare resultat och andra studier, som en vägledning för den som är intresserad av analyser av utvecklingen över längre tid.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna undersökning är att studera utvecklingen, över tid, av självrapporterad utsatthet för brott och delaktighet i brott bland elever i årskurs 9. Utöver detta presenteras resultat för vilka konsekvenser som oro för brott har medfört samt elevernas attityd till polisen och till sina vänners beteende.

Rapporten är av beskrivande karaktär, och ger därför inte svar på bakomliggande faktorer till utsatthet för brott eller delaktighet i

² För mer information om förändringarna, se Brå 2016a och 2016b.

brott. Djupgående analyser eller förklaringar till resultat kan istället presenteras i olika fördjupningsstudier.

Undersökningen ska besvara följande frågeställningar:

- Hur vanligt är det att elever i årskurs 9 uppger att de utsatts för brott, och hur ser utvecklingen ut mellan 2015 och 2019?
- Vid utsatthet för brott, hur ser omständigheterna ut gällande brottsplats och om brottet har polisanmälts?
- Hur vanligt är det att elever i årskurs 9 uppger att de deltagit i brott och andra riskbeteenden, och hur ser utvecklingen ut mellan 2015 och 2019?
- Hur ser utsattheten och delaktigheten ut gällande de inkluderade brottstyperna, sett till olika bakgrundsfaktorer?
- I vilken utsträckning har oro för brott medfört konsekvenser för eleverna?
- Hur ser eleverna (och deras kompisar) på olika typer av brott, på att dricka sig berusade och på att skolka? Vad har de för inställning till polisen?

Metod

Skolundersökningen om brott (SUB) behandlar dels frågor om utsatthet för brott, dels frågor om delaktighet i brott och andra typer av beteenden, som kan betraktas som riskbeteenden. Utöver detta ställs också frågor om deras relation till sina föräldrar och kompisar, deras fritidsintressen samt deras inställning till olika påståenden.³ Referensperioden (det vill säga den period som frågorna avser) är tolv månader, för majoriteten av frågorna.

Mer utförlig information om urval, datainsamling, frågeinnehåll samt andra metodologiska frågor finns att läsa i den tekniska rapporten (Brå 2020).

Upplägg och genomförande

Skolundersökningen om brott genomförs av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Brå. SCB ansvarar därmed för formgivning och utskick av pappersenkäter samt registrering av de inkomna svaren. Enkäterna fylls i anonymt och datainsamlingen genomförs på plats i skolorna. Den senaste datainsamlingen inleddes under mitten av november 2019 och avslutades 27 februari 2020, det vill säga innan covid-19-pandemin bröt ut i Sverige. Resultaten i SUB 2019 har alltså inte påverkats av pandemin, och det går inte heller att dra några slutsatser om pandemins inverkan på utsatthet för brott eller delaktighet i brott bland elever i årskurs 9 utifrån denna undersökning.

Kontroll och rättning

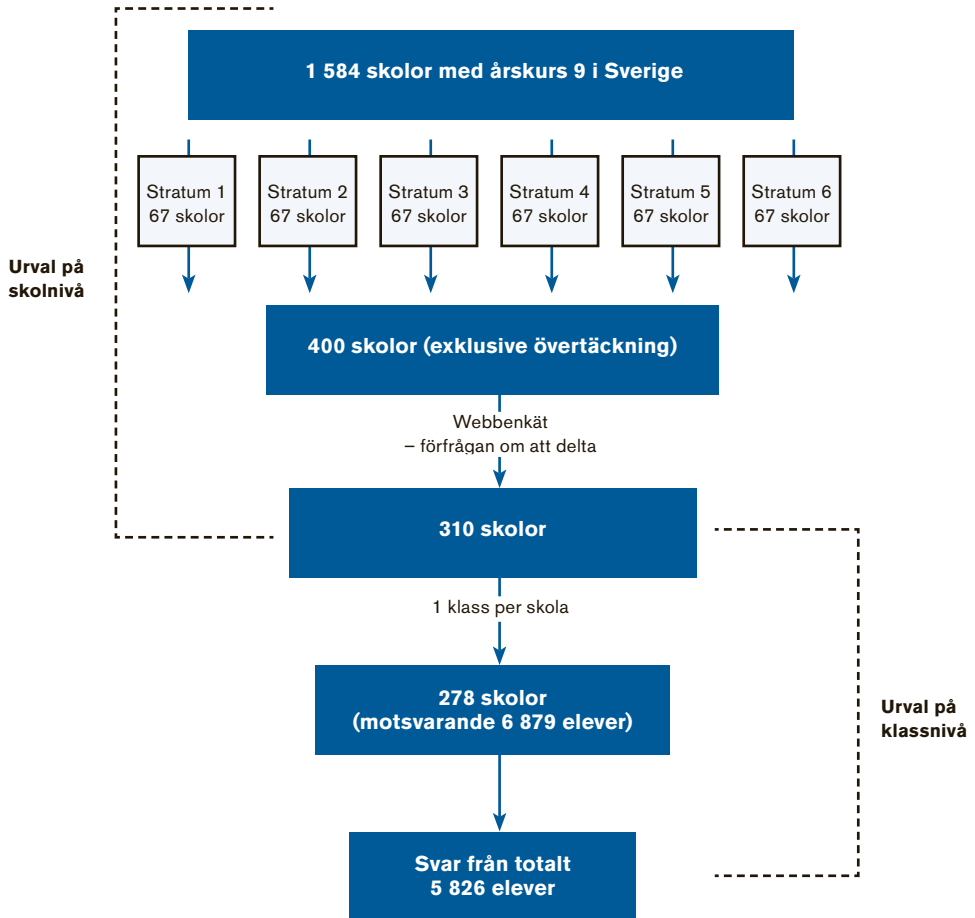
Efter att SCB levererat datamaterialet till Brå gjordes en kvalitetsgranskning av data för att identifiera de enkäter som var alltför ofullständigt eller oseriöst ifyllda. En mer detaljerad beskrivning av granskningen ges i den tekniska rapporten (Brå 2020).

³ Den kompletta enkäten återfinns i den tekniska rapporten.

Urval

Urvalsramen i Skolundersökningen om brott (SUB) baseras på elever inskrivna vid kommunala och fristående skolor som enligt SCB:s skolregister bedriver undervisning i årskurs 9. I SUB 2019 omfattade populationen totalt 1 584 skolor, vilket motsvarande en elevpopulation på totalt 112 040 elever. Urvalet gjordes i två omgångar, först på skolnivå och därefter på klassnivå (figur 1 och tabell 1).

Figur 1. Urvalsförfarande i SUB 2019.



Tabell 1. Urval och bortfall i SUB 2019. Antal och andel (%) skolor och elever.

	Skolor		Elever	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Urvalsram	1 584			
SUB 2019	402			
därav				
övertäckning (specialskolor eller skolor som saknade årskurs 9)	2			
Urval 1 – Förfrågan om att delta	400	100,0		
därav				
medverkat	310	77,5		
bortfall	90	22,5		
Urval 2 – Genomförande av enkät (en klass per skola)	310	100,0		
därav				
medverkat	278	89,7		
bortfall	32	10,3		
Elever i medverkande klasser	278		6 879	100,0
därav				
medverkat			5 826	84,7
bortfall			1 053	15,3

Urval på skolnivå

För att urvalet skulle täcka in skolor spritt över hela landet, sorterades skolorna efter sex olika landsdelar (stratum) utifrån län.⁴ Därefter drogs ett slumpmässigt urval om 67 skolor per landsdel, vilket gav totalt 402 skolor i hela landet. Alla skolor hade inte samma sannolikhet att komma med i urvalet, utan sannolikheten var proportionerlig mot skolans elevantal i årskurs åtta.⁵ Detta innebär att ju fler elever en skola har, ju större är sannolikheten att skolan kommer med i urvalet. Med denna metod undviker man överrepresentation av skolor med få elever i årskurs 9.

Till de 402 skolor som valts ut i första urvalet skickades e-post med information om undersökningen och förfrågan att medverka, samt inloggningsuppgifter till en webbenkät. När skolorna besvarade webbenkäten innebar det att de tackat ja till att medverka i undersökningen.

⁴ Vilka län som ingår i vilket stratum, samt motivering till indelningen, framgår i den tekniska rapporten (Brå 2020).

⁵ Elevantalet hämtades från den senaste elevinsamlingen som SCB gör årligen, på uppdrag av Skolverket. I detta fall gjordes den senaste elevinsamlingen i oktober 2018, när eleverna ännu gick i årskurs åtta.

I detta steg visade det sig att en av de utvalda skolorna inte hade någon klass i årskurs 9 (trots att det skulle finnas enligt SCB:s skolregister) och en skola var avvecklad. Dessa skolor tillhörde därmed inte undersökningens målpopulation, och räknades som övertäckning. Detta gav en slutgiltig urvalsstorlek på 400 skolor. Av dessa var det totalt 310 skolor som besvarade webbenkäten, vilket på skolnivå ger en svarsfrekvens på 77,5 procent (tabell 1).

Urval på klassnivå

I nästa steg gjordes ett slumpmässigt urval om en klass per skola, utifrån de 310 skolor som tackat ja till att medverka i undersökningen. Även här var sannolikheten att komma med i urvalet proportionerlig mot elevantalet, vilket baserades på de uppgifter som rektorerna lämnat i webbenkäten. Material och information om vilken klass som valts ut skickades ut i november 2019, och datainsamlingen pågick till slutet av februari 2020. Majoriteten av skolorna besvarade enkäten innan jullovet började.

Av de 310 skolor (motsvarande 7 674 elever) som godkände att medverka i det första urvalet var det 32 skolor som inte skickade in några svar. Totalt har alltså 278 skolor medverkat i SUB 2019, vilket innebär att 6 879 elever i årskurs 9 har fått möjligheten att besvara enkäten. Antalet elever som slutligen deltagit i undersökningen är 5 826 elever, vilket ger en svarsfrekvens på 84,7 procent på elevnivå (tabell 1).

Tillförlitlighet

I en urvalsundersökning finns det ett antal faktorer som påverkar i vilken utsträckning resultaten kan ge en korrekt bild av verkligheten. Nedan beskrivs bortfall, som i sin tur kan delas in i externt och internt bortfall, samt olika typer av mätfel.

Samtliga faktorer har betydelse för skattningarna av utsatthet och delaktighet i brott för specifika år. Det ska däremot tilläggas att en del mätfel anses mer eller mindre konstanta över tid (exempelvis att känsliga brott underrapporteras eller att det kan vara svårt att minnas exakt när i tiden en händelse har inträffat). Skolundersökningen om brott lämpar sig därför bäst för att studera utvecklingen över tid, medan exakta nivåer och andelar bör tolkas med viss försiktighet.

Vid tolkning av resultaten är det också viktigt att beakta att en och samma händelse kan ha rapporterats under olika typer av brott. Det gäller exempelvis utsatthet för sexualbrott som också innehållit inslag av hot, eller rån som också innehållit inslag av misshandel. I dessa fall förekommer en och samma elev som utsatt under flera olika brottstyper.

Bortfall

Internt bortfall

Det interna bortfallet handlar om att de elever som besvarar enkäten inte alltid svarar på alla frågor. Det förekommer också att elever kryssar i flera rutor som svar på frågor där endast en ruta ska kryssas i. I analyserna inkluderas enbart de elever som, enligt vad som går att bedöma, svarat på ett korrekt sätt på den aktuella frågan. Se mer om hantering av data och rättningar i den tekniska rapporten (Brå 2020).

Externert bortfall

Det externa bortfallet utgörs av dem som valts ut att delta i undersökningen, men som inte vill eller kan delta. I Skolundersökningen om brott kan det externa bortfallet delas upp i två kategorier: dels på skolnivå, dels på elevnivå (tabell 1).

Bortfallet på skolnivå inkluderar både de skolor som fallit bort i det första urvalet på grund av att de svarat att de inte vill delta, eller inte svarat alls (22,5 procent av skolorna), och de skolor som svarat att de ska medverka, men som sedan trots detta inte medverkat (10,3 procent). Det totala bortfallet på skolnivå är alltså 32,8 procent.

På elevnivå beräknas bortfallet på de elever som fått möjligheten att delta i undersökningen men som av olika anledningar inte besvarat enkäten. Totalt utgör dessa elever 15,3 procent i SUB 2019.

I syfte att kompensera för att urvalet inte är proportionerligt, samt för att minska bortfallets eventuella snedvridande effekt, används ett viktningssystem som utformats av SCB. Trots detta medför bortfallet en osäkerhet i skattningarna (se mer i den tekniska rapporten, Brå 2020).

Mätfel

I en enkätundersökning finns det flera typer av mätfel att ta hänsyn till vid tolkning av resultaten. En viktig sådan handlar om validiteten, det vill säga om undersökningen mäter det som den avsett att mäta, vilket till stor del påverkas av frågeformulärets utformning. Frågorna kan missuppfattas eller tolkas olika beroende på vem som besvarar dem. Exempelvis kan en viss händelse betraktas som misshandel av en elev, medan en annan elev betraktar samma händelse som ”skojbråk” mellan kompisar eller bråk mellan syskon. Detta framkom i en avhandling där elever blivit intervjuade om hur de tolkar frågorna i Skolundersökningen om brott (Andersson 2011). I samma avhandling framkom också att det finns skillnader i

vad eleverna räknar som en stöld från skola. Vissa betraktar det som stöld om man tar med sig pennor och sudd hem, medan andra elever snarare tolkar frågan som att det handlar om stöld från lärare och klasskompisar. För att minimera risken för mätfel kopplat till hur frågorna är formulerade, gjorde SCB kognitiva test av frågeformuläret när det utformades inför Skolundersökningen om brott 2015 (för mer information om vad testerna kom fram till, se Brå 2016b).

Mätfel kopplat till tidpunkten för datainsamlingen, exempelvis att eleverna stressar igenom enkäten, är svåra att kontrollera, eftersom datainsamlingen sker under lektionstid, där det är läraren som delar ut enkäten. För att ifyllandet av enkäterna i klassrummen ska ske på ett så enhetligt sätt som möjligt, ges lärarna tydliga instruktioner för hur de ska gå tillväga.

Över- och underrapportering

Det finns också risk för över- och underrapportering. Underrapportering innebär att svarspersoner inte uppger brott som de utsatts för eller själva begått, vilket kan bero på att de inte minns eller inte vill uppge händelsen. Överrapportering innebär att de svarande uppger att de begått handlingar som de egentligen inte begått, eller utsatts för brott som de inte varit utsatta för.

Det är troligt att utsattheten för brott underrapporteras, eftersom undersökningen innehåller frågor om känsliga händelser som eleverna kanske inte vill berätta om. Exempelvis är det känsligt att ställa frågor om utsatthet för sexualbrott, och frågorna är därför formulerade på ett sådant sätt att eleverna själva får definiera vad de upplever som tafsning (fysiska sexuella kränkningar) respektive sexuellt tvång. Det innebär dock att resultaten kan innefatta ett brett spektrum av brott – allt från lindrigare till grövre sexualbrott.

Även delaktighet i brott kan underrapporteras, exempelvis för att eleven inte litar på anonymiteten i undersökningen eller för att eleven ger svar som uppfattas socialt önskvärda. Socialt önskvärda svar kan däremot också leda till överrapportering, beroende på vilka förväntningar eleven upplever från sina kompisar, eller hur eleven tror att kompisarna svarar på enkäten.

Brott som begåtts men som av olika skäl inte rapporteras (till polisen eller i en surveyundersökning) kallas mörkertal. Det är viktigt att påpeka att mörkertalets omfattning kan förändras över tid, beroende på vilka samhällsfrågor som lyfts och hur diskussionerna kring dessa förs. Som exempel har #metoo-debatten medfört en ökad kunskap om utsatthet för sexualbrott, genom att många människor öppet delat med sig av sina erfarenheter. Ökad kunskap kan dels medföra att förmågan att synliggöra vad som är ett sexualbrott ökar, dels kan

det för en utsatt person bidra till en minskad känsla av stigmatisering. Båda dessa faktorer kan i sin tur bidra till ett minskat mörkertal genom att allt fler personer vill berätta om sin utsatthet. Vid tolkning av resultat över tid, oavsett om det gäller kriminalstatistik eller surveyundersökningar, är det därför viktigt att även ha betydelsefulla samhällsdebatter i åtanke.

Jämförbarhet

På grund av de metodändringar som gjordes inför SUB 2015 beskrivs resultaten i denna rapport enbart från 2015 och framåt. I bilaga 5 görs dock vissa analyser och jämförelser med tidigare resultat och andra studier, som en vägledning för den som är intresserad av analyser av utvecklingen över längre tid. Där förs även ett längre resonemang om varför det är svårt att göra jämförelser bakåt i tiden.

Resultatredovisning

I Skolundersökningen ställs frågor om utsatthet och delaktighet i brott under de senaste tolv månaderna. Samma referensperiod används för frågorna om utsatthet för kränkningar på nätet och på frågorna om konsekvenser av oro för brott. Frågan om mobbning avser däremot utsatthet någon gång, medan det sista avsnittet om attityder baseras på vad eleverna tycker i det skede då enkäten bevaras.

Andelar under 5 procent redovisas i texten med en decimal, medan andelar på 5 procent eller större avrundas till närmaste heltal. Avrundning av procenttal i tabellerna innebär i vissa fall att svarsandelarna inte summerar till exakt 100 procent.

Värdet 0 i en tabell innebär att procenttalet har avrundats till 0, det vill säga att svarsalternativet har angetts av minst en svarande elev, men av mindre än 0,05 procent i respektive redovisningsenhet. I de fall ingen elev angett ett svarsalternativ anges detta med ett streck (–) i tabellen.

Resultaten om utsatthet för brott respektive delaktighet i brott skiljer sig åt gällande vilka brottstyper som redovisas. I kapitlet om utsatthet presenteras exempelvis utsattheten för misshandel och utsattheten för rån i separata avsnitt. I kapitlet om delaktighet i brott redovisas dessa brottstyper istället tillsammans, i ett avsnitt som handlar om våld. Detta avsnitt om våld omfattar dessutom flera frågor om delaktighet i misshandel, exempelvis om den utsatta var en familjemedlem eller ej, eller om eleven någon gång skadat någon med ett vapen.

Redovisningsgrupper

Den främsta redovisningsgrupp som används i denna rapport är kön, för att åskådliggöra skillnader mellan tjejers och killars utsatthet för brott och delaktighet i brott. De elever som angett annan könstillhörighet särredovisas inte, eftersom de är för få (under 100). Däremot ingår de alltid i totalen. Principen om minst 100 tillämpas generellt i rapporten, vilket innebär att en del resultat enbart kan redovisas på totalen och inte uppdelat på kön.

Utöver kön redovisas resultaten även utifrån svensk eller utländsk bakgrund, bostadstyp, om föräldrarna är skilda/separerade, föräldrarnas utbildning, föräldrarnas sysselsättning samt familjens ekonomiska resurser⁶. I redovisningen av resultaten är det bra att komma ihåg att grupperna inte är ömsesidigt uteslutande. En och samma elev kan alltså förekomma i flera grupper där utsatthet eller delaktighet är vanligare (exempelvis ha skilda föräldrar och svaga ekonomiska resurser). Det innebär att utsattheten och delaktigheten troligtvis är ännu högre bland dessa elever än vad som framgår i redovisningen.

I tabell 2 redovisas totalt antal individer som medverkat i undersökningen, samt hur de fördelar sig inom respektive redovisningsgrupp. Samtliga uppgifter om redovisningsgrupper inhämtas genom enkätfrågor som eleverna får besvara.

⁶ Baseras på ett index utifrån frågorna *Har du, på grund av din familjs ekonomi, inte kunnat göra eller köpa något som många andra i din ålder kan under de senaste 12 månaderna?* *Hur känner du dig när du tänker på din familjs ekonomi?* och *Hur många gånger har du varit utomlands på semester under de senaste tre åren?*. För mer information om hur detta konstruerats, se den tekniska rapporten.

Tabell 2. Totalt antal medverkande elever i SUB 2019, samt andel (%) medverkande elever uppdelat på olika redovisningsgrupper (baserat på uppgifter från enkäten).

Medverkande elever	Antal*	Andel
Totalt	5 826	100
Redovisningsgrupp		
<i>Kön</i>		
<i>Tjej</i>	2 772	48,0
<i>Kille</i>	2 928	50,7
<i>Annan könstillhörighet**</i>	75	1,3
Svensk/utländsk bakgrund		
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	4 348	75,5
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	611	10,6
Utrikesfödd	802	13,9
Bostadstyp		
Hus	4 081	71,6
Lägenhet	1 516	26,6
Annat	106	1,9
Föräldrar skilda/separerade		
Nej	3 980	69,2
Ja	1 772	30,8
Föräldrarnas utbildning		
Ingen av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	567	16,5
En av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	691	20,2
Båda föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	2 168	63,3
Föräldrarnas sysselsättning		
Båda föräldrarna har arbete	4 533	82,7
Minst en förälder saknar arbete	946	17,3
Familjens ekonomiska resurser		
Ej svaga ekonomiska resurser	5 348	95,8
Svaga ekonomiska resurser	234	4,2

* Uppgifterna bygger på elevernas svar på bakgrundsfrågorna i enkäten. Eftersom en del elever inte svarar på alla bakgrundsfrågor finns det ett visst bortfall. Summering av redovisningsgrupperna motsvarar därför inte det totala antalet elever.

** Inkluderas i analyserna över samtliga elever, men inte i analyserna som är uppdelade på tjejer och killar.

Utöver detta samlar SCB in uppgifter om skolans huvudman (privat eller kommunal skola), kommun och län. För ytterligare resonemang om registervariabler och redovisningsvariabler, se den tekniska rapporten (Brå 2020).

Utsatthet för brott

Detta kapitel redovisar elevernas självrapporterade utsatthet för misshandel, hot, sexualbrott, rån och stöld under de senaste tolv månaderna. För samtliga dessa typer av utsatthet får eleverna också frågan om den senaste händelsen polisanmälts (av eleven själv eller av någon annan). Dessutom inkluderas en fråga om var den senaste händelsen inträffade, vid utsatthet för misshandel, hot, sexualbrott eller rån.

Vidare ställs även frågor om utsatthet för kränkningar via internet samt en fråga om utsatthet för mobbning.

Först redovisas den sammantagna utsattheten bland eleverna. Därefter följer en mer detaljerad redovisning av respektive brottstyp, uppdelat på kön. Undantag från att redovisa resultat uppdelat på kön har gjorts vid utsatthet för rån, grövre misshandel och sexuella handlingar genom tvång, eftersom antalet elever som utsatts för dessa brottstyper är för litet. Av samma anledning särredovisas inte de elever som uppgett annan könstillhörighet, men de inkluderas däremot i totalen.

Till följd av den omfattande metodförändring som genomfördes inför datainsamlingen 2015, studeras utvecklingen utifrån 2015 års resultat och framåt (läs mer om detta i Brå 2016a).

Frågorna om utsatthet för brott är ursprungligen formulerade utifrån brottens formulering i brottsbalken. När det gäller frågan om rån, som typiskt sett förutsätter att gärningsperson och offer möts fysiskt, inkluderas dock även brott som skett på internet eller sociala medier. Det kan handla om att en elev via sociala medier uppmanas att ge ifrån sig sin mobiltelefon för att undvika att blir utsatt för brott. Frågan om rån kan därmed även fånga upp händelser som utifrån brottsbalken skulle kunna betraktas som till exempel hot eller utpressning. Definitionen för respektive brott finns i avsnitten för respektive brottstyp.

Sammantagen utsatthet för brott

Totalt uppger nästan 48 procent av eleverna 2019 att de har utsatts för misshandel, hot, rån, sexualbrott eller stöldbrott under de senaste tolv månaderna. Det motsvarar uppskattningsvis 52 000 utsatta elever (tabell 3).

Stöldbrott är den typ av brott som flest elever uppger sig ha utsatts för under 2019 (drygt 27 procent), följt av misshandel (drygt 19 procent), sexualbrott (14 procent), hot (drygt 12 procent) och rån (2,8 procent).

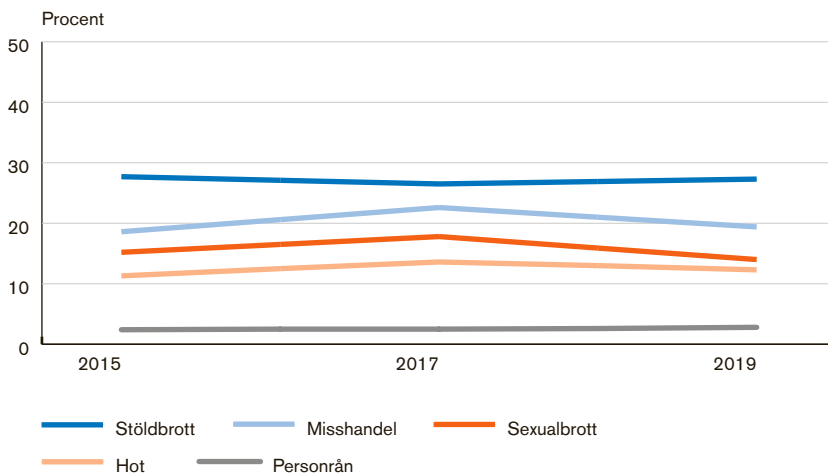
Tabell 3. Självrapporterad utsatthet för olika typer av brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som utsatts under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019, samt antal elever enligt SUB 2019.

	Andel			Antal
	2015	2017	2019	2 019
Utsatta för något brott	47,5	50,6	47,5	52 000
<i>Tjejer</i>	49,2	51,3	47,4	25 200
<i>Killar</i>	45,5	49,3	46,8	25 400
Misshandel	18,6	22,6	19,4	21 500
<i>Tjejer</i>	15,6	17,6	15,3	8 200
<i>Killar</i>	20,8	26,4	23,0	12 600
Hot	11,3	13,6	12,3	13 700
<i>Tjejer</i>	14,1	16,8	13,6	7 300
<i>Killar</i>	8,4	9,7	10,8	5 900
Personrån	2,4	2,5	2,8	3 100
<i>Tjejer</i>	1,3	1,1	1,2	700
<i>Killar</i>	3,2	3,1	4,1	2 200
Sexualbrott	15,2	17,8	14,0	15 400
<i>Tjejer</i>	24,4	28,4	21,3	11 400
<i>Killar</i>	6,0	7,6	6,3	3 430
Stöldbrott	27,7	26,5	27,3	30 300
<i>Tjejer</i>	25,8	23,2	24,8	13 300
<i>Killar</i>	29,2	28,8	29,2	16 000

I totalen inkluderas även de elever som uppgett *annan könstillhörighet*.

Andelen elever som uppger att de utsatts för brott är något mindre än 2017, då nästan 51 procent uppgav att de utsatts, men på samma nivå som 2015 (nästan 48 procent).

Figur 2. Självrapporterad utsatthet för olika typer av brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som utsatts under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019.



Bortsett från en tillfällig uppgång av misshandel och sexualbrott under 2017 har andelen som utsatts för respektive brottstyp legat relativt stabilt sedan 2015 (figur 2). Definitionen för respektive brott och utvecklingen sedan 2015, uppdelat på tjejer och killar, finns i avsnitten för respektive brottstyp.

Utsatthet i relation till olika bakgrundsfaktorer

Tjejer och killar uppger utsatthet för brott i ungefär lika stor utsträckning (figur 3). Stöldbrott är vanligast bland både tjejer och killar, följt av sexualbrott bland tjejer och misshandel bland killar (se bilaga 1, tabell 1). Störst könsskillnader finns vid sexualbrott: drygt 21 procent av tjejerna uppger att de utsatts för sexualbrott medan motsvarande siffra bland killarna är drygt 6 procent.

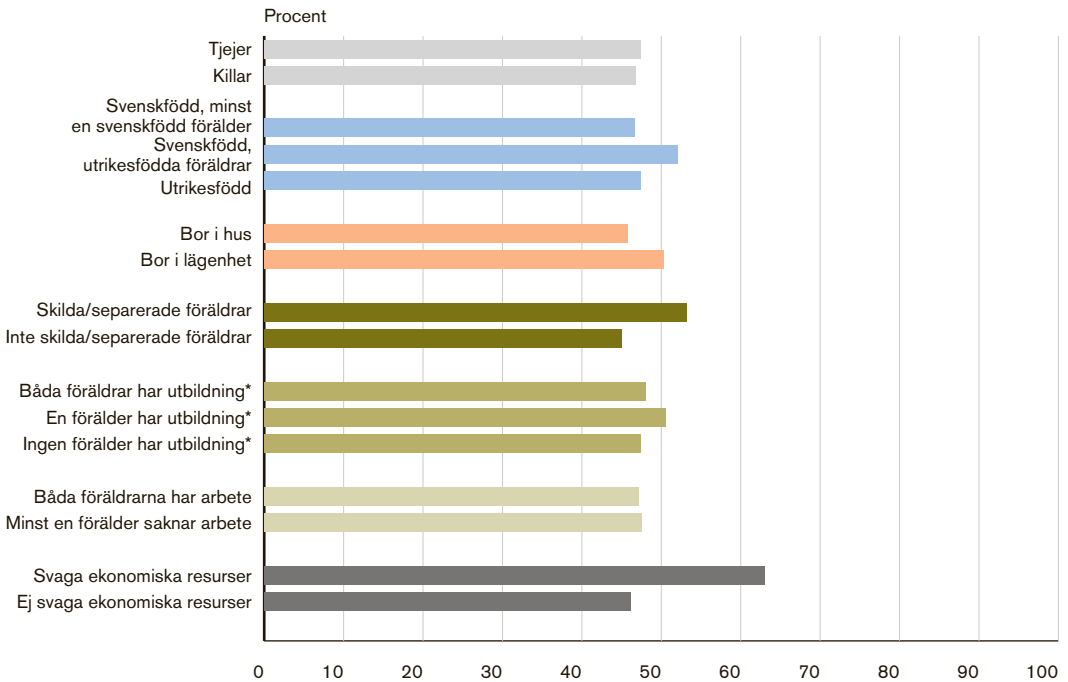
Svenskfödda elever med två utrikesfödda föräldrar uppger utsatthet för brott i störst utsträckning. Utsatthet för stöldbrott är vanligast bland utrikesfödda och svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar, medan utsatthet för sexualbrott är vanligast bland svenskfödda med minst en svenskfödd förälder. Vidare är det en större andel bland utrikesfödda som uppger utsatthet för rån (bilaga 1, tabell 1).

Andelen elever som uppger att de utsatts för brott är större bland elever som bor i lägenhet än bland elever som bor i hus. Andelen

är också större bland elever vars föräldrar är skilda/separerade än bland elever som inte har skilda/separerade föräldrar.

Störst andel utsatta för brott finns bland elever som lever i familjer med svagare ekonomiska resurser. I denna grupp uppger nästan dubbelt så många att de utsatts för misshandel och sexualbrott jämfört med elever som har mer stabila ekonomiska resurser.

Figur 3. Självrapporterad utsatthet för brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på olika bakgrundsfaktorer. Resultat från SUB 2019.



* Universitets- eller högskoleutbildning.

Det är viktigt att komma ihåg att redovisningsgrupperna inte är ömsesidigt uteslutande. En och samma elev kan alltså förekomma i flera av de grupper där utsatthet är vanligare (exempelvis ha skilda föräldrar och svaga ekonomiska resurser). Det innebär att utsattheten troligtvis är ännu högre bland dessa elever än vad som framgår i redovisningen.

Utsatthet för misshandel

För att belysa omfattningen av utsatthet för lindrig respektive grov misshandel bland elever i årskurs 9 ställs följande frågor:

Lindrig misshandel:

Under de senaste 12 månaderna, har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld så att du fick ont, men inte behövde söka sjukvård?

Grövre misshandel:

Under de senaste 12 månaderna, har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld så att du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksköterska/sjuksyster, läkare eller tandläkare?

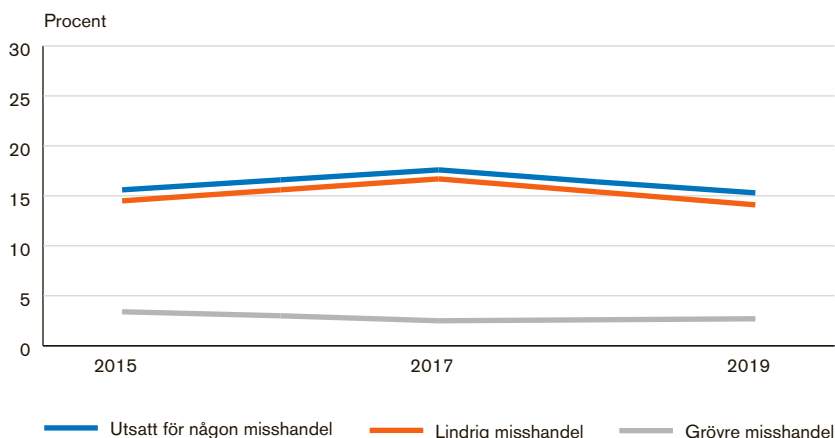
Svarsalternativen är: nej, 1 gång och 2 gånger eller fler.⁷

Skolundersökningen om brott 2019 visar att drygt 19 procent av eleverna uppger att de blivit utsatta för något misshandelsbrott under de senaste tolv månaderna. Utsattheten är dock vanligast bland killar (23 procent, jämfört med 15 procent bland tjejer).

Majoriteten uppger att det har rört sig om lindrig misshandel (drygt 14 procent bland tjejer och drygt 21 procent bland killar). Andelen utsatta för grövre misshandel är 2,7 procent bland tjejer och 4,8 procent bland killar.

Bland tjejer har andelen utsatta för lindrig misshandel minskat med 3 procentenheter jämfört med 2017, vilket innebär att andelen utsatta är ungefär lika stor som 2015 (figur 4a). Andelen tjejer som utsatts för grövre misshandel är ungefär lika stor som 2017, men sedan 2015 kan en viss minskning urskiljas (från 3,4 till 2,7 procent).

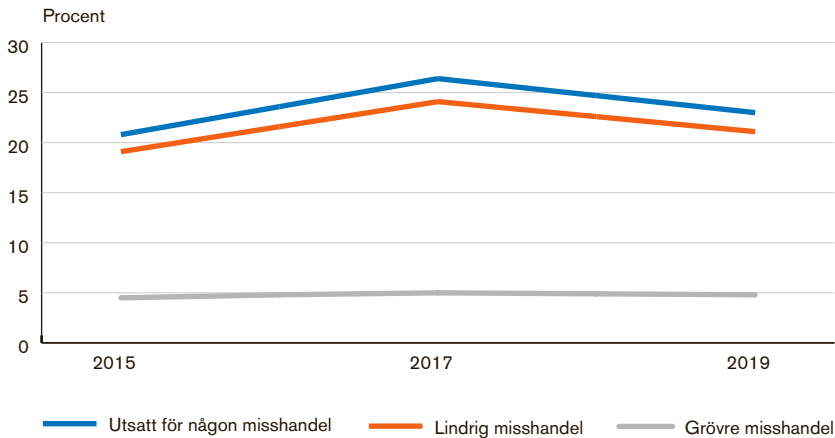
Figur 4a. Självrapporterad utsatthet för misshandel bland tjejer i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av misshandel. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



⁷ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 1, tabell 2.

Även bland killar har andelen utsatta för lindrig misshandel minskat med 3 procentenheter jämfört med 2017, till ungefär samma nivå som 2015 (figur 4b). Andelen killar som utsatts för grövre misshandel har legat runt 5 procent sedan 2015.

Figur 4b. Självrapporterad utsatthet för misshandel bland killar i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av misshandel. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.

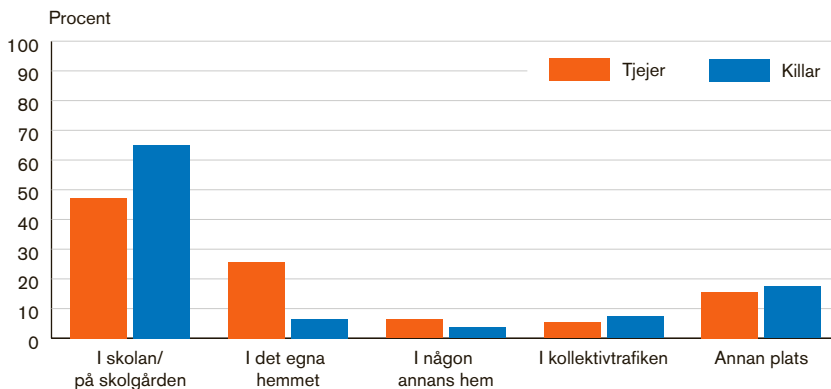


Bland killar är det vanligast att ha blivit utsatt för lindrig misshandel två gånger eller fler, medan det bland tjejer är ungefär lika vanligt att ha blivit utsatt vid ett enstaka tillfälle som vid flera (se bilaga 1, tabell 2). När det gäller grövre misshandel är det vanligast att ha blivit utsatt vid endast ett tillfälle, för både tjejer och killar.

Brottsplats vid misshandel

Bland både tjejer och killar som utsätts för lindrig misshandel är skolan eller skolgården den vanligaste brottsplatsen 2019. Detta gällde för drygt 47 procent av de utsatta tjejerna och drygt 65 procent av de utsatta killarna. Tydliga könsskillnader fanns även bland dem som utsatts för lindrig misshandel och uppgett att händelsen inträffat i det egna hemmet, vilket var fallet för nästan 26 procent av de utsatta tjejerna och drygt 6 procent av de utsatta killarna (figur 5a).

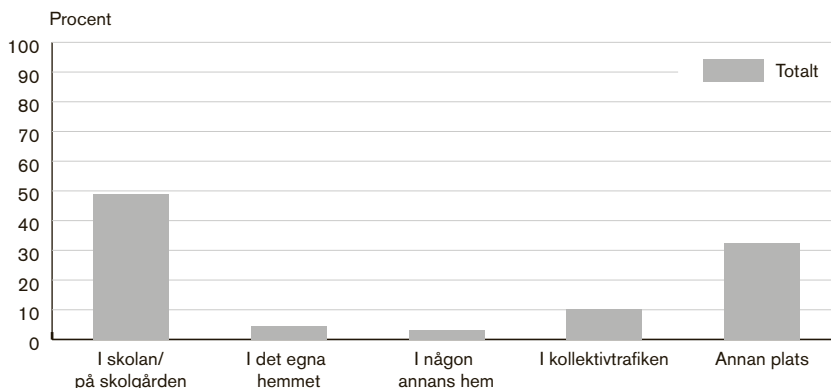
Figur 5a. Självrapporterad utsatthet för lindrig misshandel bland elever i årskurs 9. Fördelning (%) av brottsplats för det senaste misshandelstillfället under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Sedan 2015 har andelen som utsatts för lindrig misshandel och uppgett att händelsen skett i skolmiljö ökat både bland tjejer (från nästan 38 procent 2015 till drygt 47 procent 2019) och bland killar (från drygt 58 procent till drygt 65 procent). Under samma period syns en minskning av andelen utsatta tjejer som uppgett att händelsen skedde i det egna hemmet (från nästan 34 till nästan 26 procent), och en minskning av andelen killar som uppgett att händelsen inträffade på en annan plats (från nästan 29 till drygt 17 procent bland utsatta killar; se bilaga 1, tabell 3).

Skolan eller skolgården är också den vanligaste brottsplatsen bland de elever som uppger att de har utsatts för grövre misshandel (49 procent av de utsatta 2019; se figur 5b). Eftersom det är få elever som utsatts för grövre misshandel är underlaget för litet för att redovisa dessa uppgifter uppdelat på kön.

Figur 5b. Självrapporterad utsatthet för grövre misshandel bland elever i årskurs 9. Fördelning (%) av brottsplats för det senaste misshandelstillfället under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

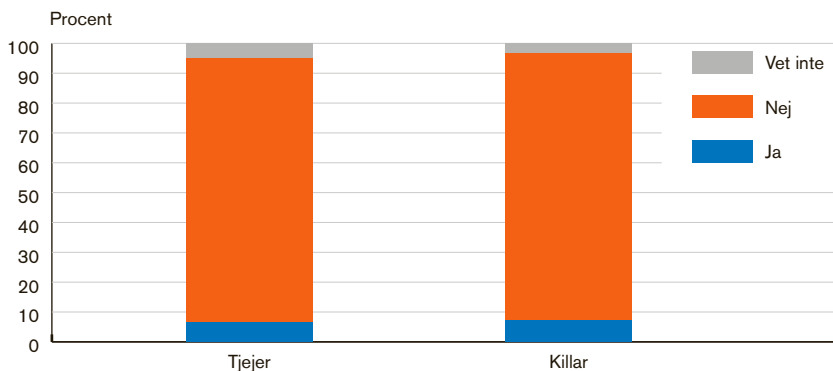
En stor andel av de elever som utsatts för grövre misshandel har angett att brottsplatsen var en annan plats än de svarsalternativ som angetts (nästan 33 procent). I SUB 2019 har de elever som angett annan plats fått möjlighet att beskriva platsen i en öppen fritextruta. Resultaten visar att de flesta som specificerat en annan plats vid utsatthet för grövre misshandel uppger att händelsen skett utomhus, exempelvis ”i stan”, ”i centrum” eller ”på väg hem”. Det är dock relativt vanligt att händelsen inträffat i idrottssammanhang, exempelvis i samband med träning eller en match. Det är möjligt att en del elever som uppger att de utsatts för grövre misshandel kan ha inkluderat händelser som uppkommit i samband med utövande av sport, exempelvis genom en kollision mellan spelare. Däremot förekommer idrottsrelaterade platser även som brottsplats vid andra typer av brott, såsom vid utsatthet för rån och hot, dock inte i samma utsträckning.

Bland utsatta för grövre misshandel har den andel som uppgett att händelsen skett i det egna hemmet minskat sedan 2015 (från 14 procent 2015 till 5 procent 2019), medan andelen som uppgett att händelsen inträffade i kollektivtrafiken istället har ökat (från 5 procent till 10 procent av de utsatta; se bilaga 1, tabell 3).

Polisanmäld misshandel

Endast en liten andel av de tjejer och killar som utsatts för lindrig misshandel uppger att händelsen har polisanmälts (ungefär 7 procent av både utsatta tjejer och utsatta killar, figur 6a).

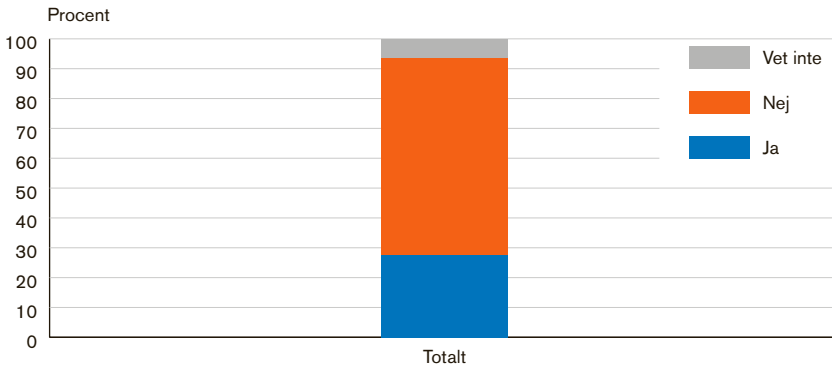
Figur 6a. Självrapporterad utsatthet för lindrig misshandel bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Bland de tjejer som utsatts för lindrig misshandel går det att urskilja en viss ökning av andelen som uppger att misshandeln har polisanmälts sedan 2015 (från 4,5 procent till nästan 7 procent 2019). Bland killar syns visserligen en ökning av andelen som uppger att polisanmälan gjorts sedan 2017 (från 3,6 procent bland de utsatta till drygt 7 procent), men eftersom andelen varierat mellan åren kan inga tydliga tendenser urskiljas (bilaga 1, tabell 4).

Det är betydligt vanligare att grövre misshandel har polisanmälts, nästan 28 procent av dem som utsatts för grövre misshandel uppger att en polisanmälan gjorts (figur 6b). Eftersom det är relativt få elever som utsatts för grövre misshandel är underlaget för litet för att resultaten ska kunna redovisas uppdelat på kön.

Figur 6b. Självrapporterad utsatthet för grövre misshandel bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för totalt att redovisas uppdelat på kön.

Bland de elever som utsatts för grövre misshandel är andelen som uppger att polisanmälan har gjorts större 2019 jämfört än 2017 (då andelen var drygt 20 procent), men också jämfört med 2015 (då den var drygt 24 procent). Andelen som uppger att de inte vet om en polisanmälan gjorts har varierat mellan åren, medan andelen som inte har polisanmält har legat stabilt (omkring 66–68 procent sedan 2015).

Utsatthet för hot

För att undersöka hur vanligt det är att elever utsätts för hot ställs följande fråga:

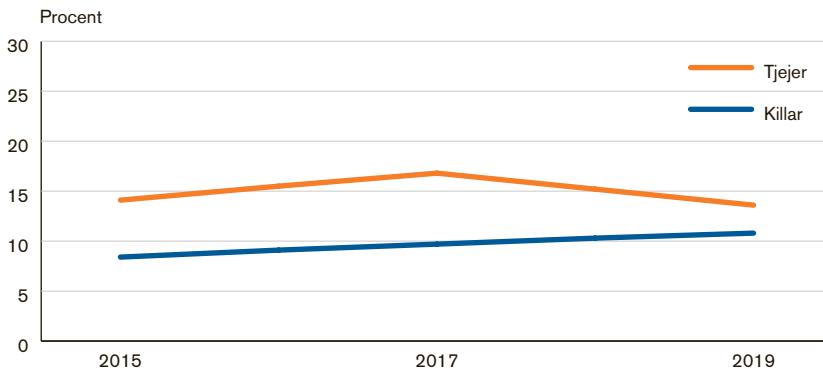
Har du under de senaste 12 månaderna blivit hotad så att du känt dig allvarligt rädd?

Svarsalternativen är: nej, 1 gång och 2 gånger eller fler.⁸

Totalt uppger drygt 12 procent av eleverna 2019 att de utsätts för hot minst en gång under de senaste tolv månaderna (nästan 14 procent av tjejerna och nästan 11 procent av killarna).

Andelen tjejer som utsätts för hot har minskat med 3 procentenheter sedan 2017 (då andelen var nästan 18 procent) och är i senaste mätningen på samma nivå som 2015 (figur 7). Andelen utsatta bland killar är på ungefär samma nivå som 2017 (nästan 10 procent) men en viss ökning kan urskiljas sedan 2015 (då andelen utsatta var drygt 8 procent).

Figur 7. Självrapporterad utsatthet för hot bland elever i årskurs 9. Andel (%) som utsätts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Majoriteten av de tjejer och killar som uppger att de har utsatts för hot har blivit utsatta vid ett tillfälle. Det är samtidigt en relativt stor andel som uppger att de utsatts två gånger eller fler, vilket omfattar ungefär var tredje tjej respektive var tredje kille bland de elever som utsatts för hot (bilaga 1, tabell 2).

Brottsplats vid hot

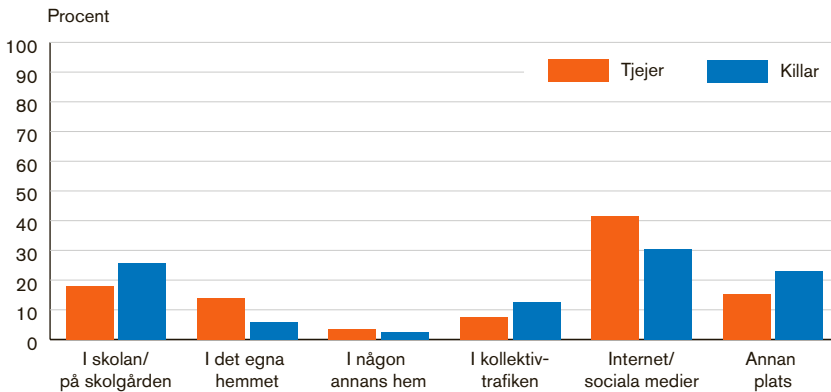
Vad gäller brottsplatsen vid hot framkommer tydliga könsskillnader. Bland de tjejer som uppger att de utsatts för hot är det vanligast att det skett via internet/sociala medier (nästan 42 procent av de

⁸ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 1, tabell 2.

utsatta), därefter i skolan eller på skolgården (18 procent, figur 8). Även bland killar är det vanligast att utsättas via internet/sociala medier, men andelen är betydligt mindre (drygt 30 procent av de utsatta). Vidare är det ungefär lika vanligt bland killar som utsatts för hot att händelsen skett i skolan eller på skolgården (nästan 26 procent) som på en annan plats (drygt 23 procent).

De elever som angett att brottsplatsen var en annan plats har i SUB 2019 fått möjlighet att beskriva platsen i en öppen fritextruta. Resultaten visar att de flesta som specificerat en annan plats vid utsatthet för hot uppger att händelsen skett utomhus, exempelvis ”i stan”, ”i centrum” eller ”på väg hem”. Det är dock även ett flertal elever som uppger att händelsen inträffat i anknäring till ett service-ställe, såsom en restaurang, en affär eller ett köpcenter.

Figur 8. Självrapporterad utsatthet för hot bland elever i årskurs 9. Fördelning (%) av brottsplats för det senaste hotet under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.

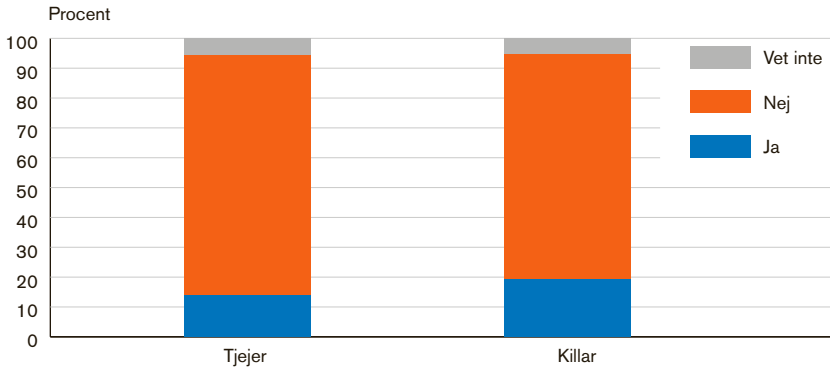


Bland dem som utsatts för hot har den andel som uppgett att det skett på internet eller sociala medier ökat med 7 procentenheter, för både tjejer och killar, mellan 2015 och 2019 (bilaga 1, tabell 3). Under samma period har den andel som uppgett att det skett på ”annan plats” minskat från 21 procent till 15 procent bland utsatta tjejer, respektive från 32 procent till 23 procent bland utsatta killar. Bland killar som utsatts för hot har andelen som uppgett att det skett inom kollektivtrafiken successivt ökat (från 5 procent 2015 till 13 procent 2019), även om det fortfarande är en mindre vanlig brottsplats.

Polisanmälda hot

Totalt uppper nästan 14 procent av tjejerna och drygt 19 procent av killarna som utsatts för hot under de senaste tolv månaderna att den senaste händelsen polisanmäls (figur 9).

Figur 9. Självrapporterad utsatthet för hot bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppper att den senaste händelsen polisanmäls. Resultat från SUB 2019.



Bland tjejer har andelen legat runt 14 procent sedan 2015, medan andelen bland killar har ökat (från drygt 15 procent 2015 till drygt 19 procent 2019). Under samma period har andelen killar som inte vet om händelsen polisanmäls istället minskat från nästan 13 procent till nästan 6 procent (bilaga 1, tabell 4).

Utsatthet för sexualbrott

För att undersöka utsatthet för sexualbrott ställs följande två frågor:

Fysiska sexuella kränkningar:

Har någon tafsats eller tagit på dig på ett sexuellt sätt fast du inte ville det under de senaste 12 månaderna?

Sexuell handling genom tvång:

Har du blivit tvingad till att göra något som du upplevde som sexuellt under de senaste 12 månaderna?

Svarsalternativen är: nej, 1 gång och 2 gånger eller fler.⁹

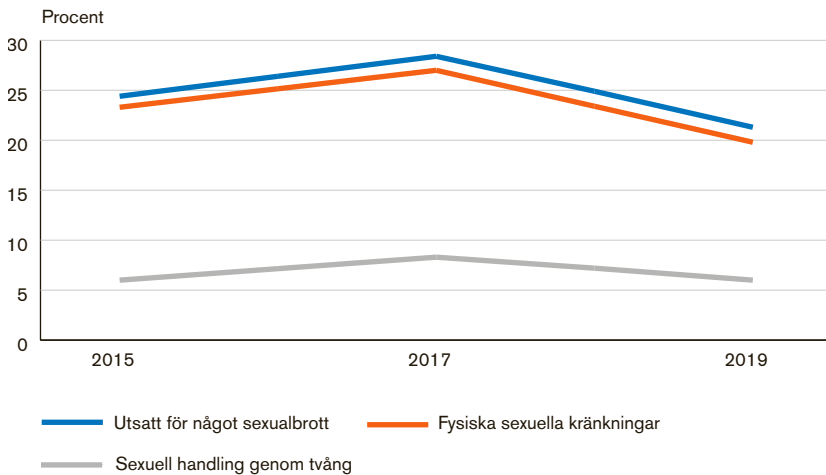
Totalt uppper drygt 14 procent av eleverna att de utsatts för något sexualbrott under de senaste tolv månaderna. Utsattheten är dock betydligt vanligare bland tjejer (drygt 21 procent) än bland killar

⁹ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 1, tabell 2.

(drygt 6 procent). Majoriteten av tjejerna och killarna uppger att det har rört sig om fysiska sexuella kränkningar (drygt 20 procent av tjejerna och nästan 6 procent av killarna). Andelen utsatta för sexuell handling genom tvång är 6 procent bland tjejer och 1,2 procent bland killar.

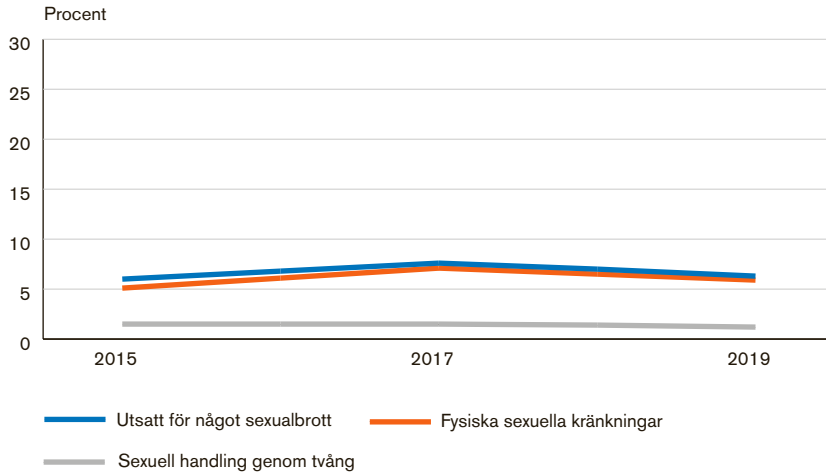
Bland tjejer har andelen som uppgett utsatthet för fysiska sexuella kränkningar minskat med 7 procentenheter jämfört med 2017 (27 procent) och andelen utsatta är därmed lägre än vad som uppmättes 2015 (drygt 23 procent, figur 10a). Även tjejer som utsatts för sexuell handling genom tvång har minskat sedan 2017 (då andelen var drygt 8 procent), vilket dock innebär att andelen är densamma som 2015 (6 procent).

Figur 10a. Självrapporterad utsatthet för sexualbrott bland tjejer i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av sexualbrott. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Bland killar har andelen som uppgett utsatthet för fysiska sexuella kränkningar legat förhållandevis stabilt sedan 2015, bortsett från en mindre tillfällig uppgång 2017 (figur 10b). Detsamma gäller andelen utsatta för sexuell handling genom tvång (mellan 1,2–1,5 procent sedan 2015).

Figur 10b. Självrapporterad utsatthet för sexualbrott bland killar i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av sexualbrott. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



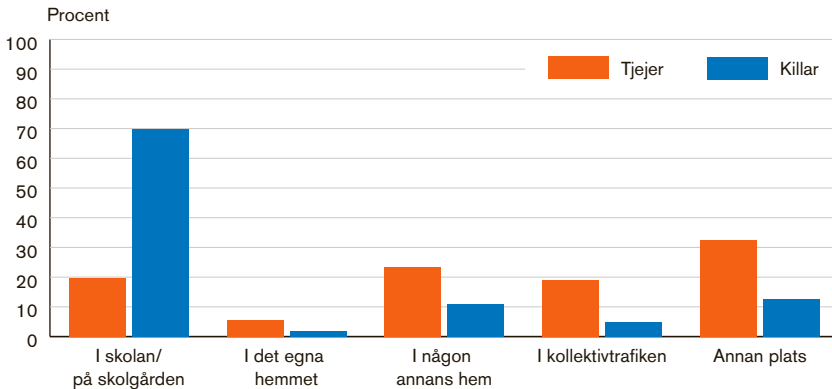
Till skillnad från tidigare års mätningar är det 2019 vanligare att tjejer som utsatts för fysiska sexuella kränkningar uppger att detta skett vid ett tillfälle än att utsattheten varit upprepad (två gånger eller fler). Bland killar är det dock vanligast med upprepad utsatthet 2019, i likhet med tidigare mätningar.

När det gäller sexuell handling genom tvång är det vanligast bland tjejer att uppge utsatthet vid ett tillfälle, medan det bland killar är ungefär lika vanligt med utsatthet vid ett tillfälle som vid två gånger eller fler (bilaga 1, tabell 2).

Brottsplats vid sexualbrott

Bland de tjejer som uppger att de utsatts för fysiska sexuella kränkningar är det vanligast att brottet skett på en annan plats (32 procent) följt av i någon annans hem (23 procent, figur 11a). De elever som angett att brottsplatsen var en annan plats har i SUB 2019 fått möjlighet att beskriva platsen i en öppen fritextruta. Resultaten visar att bland de tjejer som specificerat en annan plats vid utsatthet för fysiska sexuella kränkningar är det vanligt att uppge att händelsen skett på fest, festival, konsert, nöjesfält eller liknande sammanhang där många människor samlas. Bland killar som utsatts för fysiska sexuella kränkningar har en övervägande majoritet uppgett att händelsen inträffat i skolan eller på skolgården (70 procent).

Figur 11a. Självrapporterad utsatthet för fysiska sexuella kränkningar bland elever i årskurs 9. Fördelning (%) av brottsplats för det senaste sexualbrottet under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.

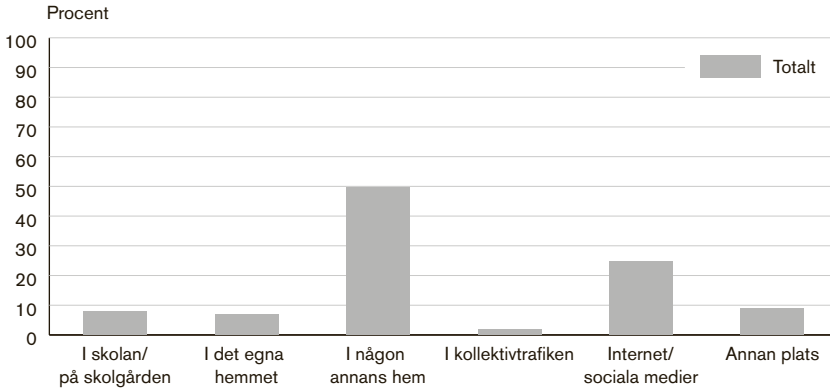


Jämfört med tidigare års undersökningar är det en större andel av de tjejer som utsatts för fysiska sexuella kränkningar som uppger att händelsen skett i någon annans hem (från knappt 18 procent av de utsatta 2015 till drygt 23 procent 2019) eller i kollektivtrafiken (från nästan 11 procent av de utsatta till drygt 19 procent; se bilaga 1, tabell 3). Skattningarna för killar är behäftade med något större osäkerhet än för tjejer, eftersom antalet utsatta killar är betydligt mindre, men bland killar har fördelningen av brottsplats vid fysiska sexuella kränkningar varit mer eller mindre densamma sedan 2015. Det går dock att urskilja en minskning av andelen killar som uppger att händelsen inträffat i det egna hemmet (från nästan 7 procent av de utsatta 2015 till 1,8 procent 2019).

Bland de elever som uppger att de tvingats till sexuell handling är den vanligaste brottsplatsen någon annans hem (figur 11b). Hälften (nästan 50 procent) av eleverna har uppgett detta som brottsplats. Var fjärde elev (nästan 25 procent) som utsatts uppger dock att det skett via internet/ sociala medier¹⁰. Eftersom det är få elever som uppger att de tvingats till en sexuell handling är underlaget för litet för att beskriva brottsplats uppdelat på kön.

¹⁰ Svartalernativet internet/sociala medier finns bara för frågan om man tvingats genomföra någon sexuell handling, och inte för frågan om utsatthet för fysiska sexuella kränkningar.

Figur 11b. Självrapporterad utsatthet för sexuell handling genom tvång bland elever i årskurs 9. Fördelning (%) av brottsplats för det senaste sexualbrottet under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2019.



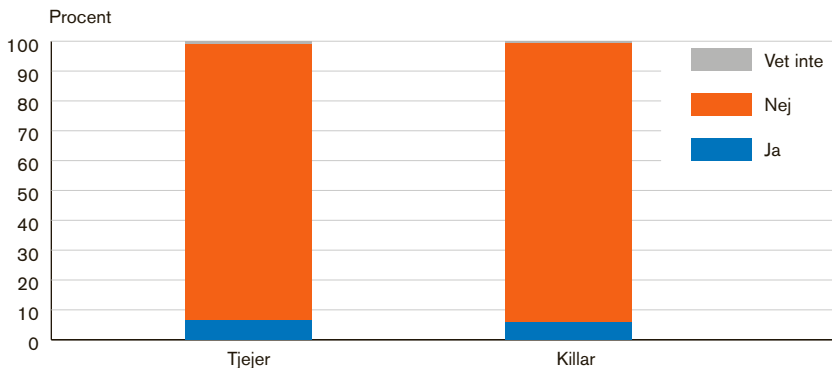
Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

I likhet med tidigare år är det vanligast att sexuell handling genom tvång skett i någon annan persons hem. Den andel som uppgett detta har dock ökat sedan 2015 (från nästan 41 procent 2015 till nästan 50 procent 2019; se bilaga 1, tabell 3) medan den andel som utsatts på annan plats har minskat (från nästan 21 procent av de utsatta till 9 procent).

Polisanmälda sexualbrott

Av de tjejer och killar som utsatts för fysiska sexuella kränkningar under de senaste tolv månaderna är det väldigt få som uppger att händelsen polisanmäls. Totalt uppger ungefär 6 procent bland både tjejerna och killarna att händelsen polisanmäls (figur 12a).

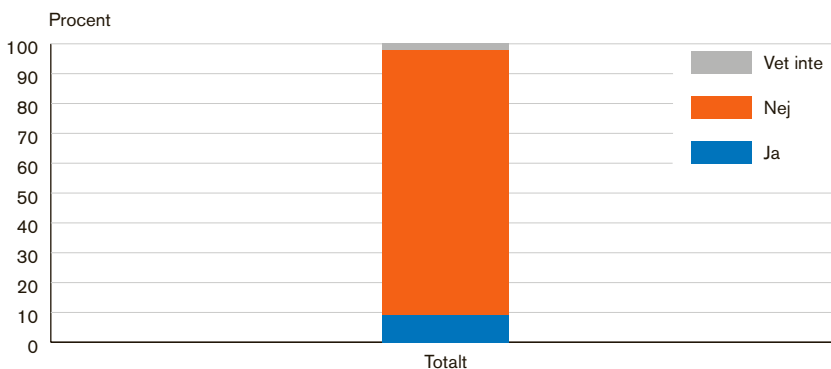
Figur 12a. Självrapporterad utsatthet för fysiska sexuella kränkningar bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmäls, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Sedan 2015 har andelen tjejer som uppgett att fysiska sexuella kränkningar polisanmälts varierat mellan 4,1 och 6 procent. Under samma period har andelen bland killar istället ökat (från 0,7 procent till nästan 6 procent). Samtidigt har andelen killar som uppger att de inte vet om händelsen polisanmälts minskat med ungefär lika mycket (bilaga 1, tabell 4).

Bland de elever som utsatts för sexuell handling genom tvång uppger drygt 9 procent att händelsen polisanmälts (figur 12b). Eftersom det är få elever som utsatts för sexuell handling genom tvång går resultatet inte att redovisa uppdelat på kön.

Figur 12b. Självrapporterad utsatthet för sexuell handling genom tvång bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

Andelen som uppger att sexuellt tvång har polisanmälts är 2019 marginellt större än 2017 (då andelen var nästan 8 procent) men ungefär densamma som 2015. Andelen som inte vet om en polisanmälan har gjorts har minskat för varje mättillfälle, från drygt 8 procent 2015 till 2,1 procent 2019 (bilaga 1, tabell 4).

Utsatthet för rån

För att fånga omfattningen av utsatthet för rån bland elever i årskurs 9 ställs följande fråga:

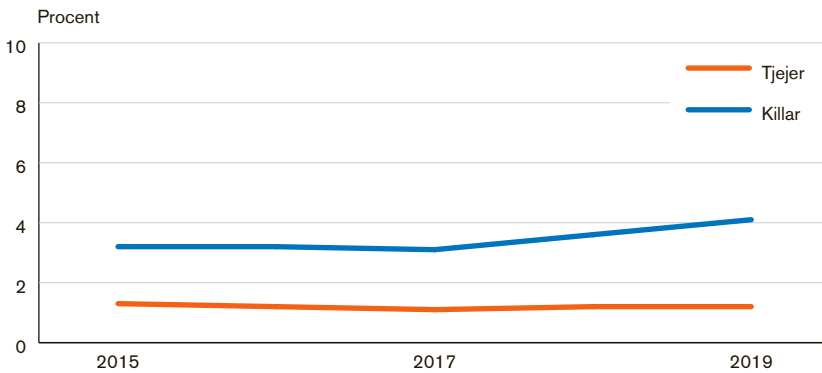
Har någon under de senaste 12 månaderna hotat dig med våld eller vapen, eller använt våld eller vapen mot dig, för att få pengar eller andra värdesaker (t. ex. din mobiltelefon)?

Svarsalternativen är: nej, 1 gång och 2 gånger eller fler.¹¹

Totalt 2,8 procent av eleverna uppger att de utsatts för rån under 2019, men skillnaderna mellan tjejer och killar är stora. Andelen killar som uppger att de utsatts för rån under de senaste tolv månaderna är mer än tre gånger så stor (4,1 procent) som motsvarande andel av tjejerna (1,2 procent).

Bland killar har andelen utsatta ökat med ungefär 1 procentenhet 2019, efter att ha legat runt 3 procent 2015 och 2017 (figur 13). Bland tjejer har andelen utsatta däremot legat stabilt sedan 2015.

Figur 13. Självrapporterad utsatthet för rån bland elever i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



De flesta av de utsatta eleverna uppger att de utsatts för rån vid endast ett tillfälle. Ökningen sedan 2017 av den andel killar som uppger att de har utsatts för rån består framför allt av en ökning av andelen som utsatts vid ett tillfälle (bilaga 1, tabell 2). Antalet gånger bör dock tolkas med försiktighet, eftersom det är relativt få elever som uppger att de blivit utsatta för rån, och analysen bygger därför på ett litet underlag.

Brottsplats vid rån

Att utsättas för rån är ovanligt bland eleverna. Det medför att brottsplatsen vid utsatthet för rån, och huruvida man har polisanmält brottet eller ej, presenteras endast för samtliga elever och inte uppdelat på kön.

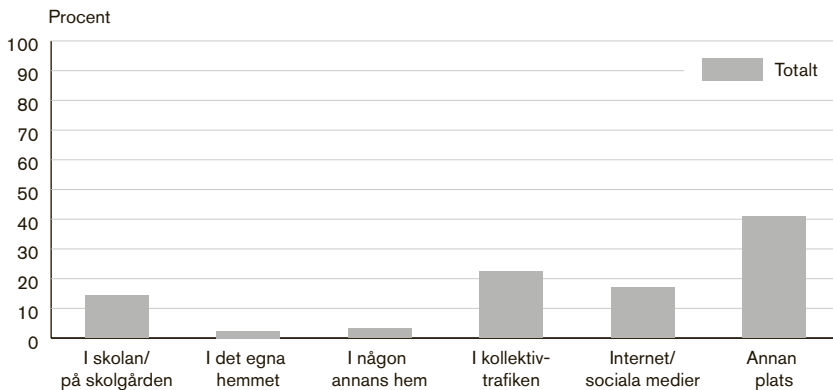
Bland de elever som uppgett att de utsatts för rån 2019 är det vanligast att händelsen skett på någon annan plats än de som finns specificerade i frågeformuläret (nästan 41 procent). Näst vanligast

¹¹ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 1, tabell 2.

brottsplats är kollektivtrafiken (drygt 22 procent av de utsatta). Det är även relativt vanligt med utsatthet genom internet/sociala medier (nästan 17 procent), vilket exempelvis kan innefatta händelser där sociala medier använts för att förmedla hotfulla krav på att den utsatta personen ska överlämna värdesaker, vid ett annat tillfälle (figur 14).

De elever som angett att brottsplatsen var en annan plats har i SUB 2019 fått möjlighet att beskriva platsen i en öppen fritextruta. Resultaten visar att de flesta som specificerat en annan plats vid utsatthet för rån uppger att händelsen skett utomhus, exempelvis ”i stan”, ”i centrum” eller ”på väg hem”. Det är också ett flertal som angett en plats som ligger nära de redan specificerade platserna, exempelvis ”utanför skolan” eller ”på en skolgård” (det behöver alltså inte vara den utsattas skola).

Figur 14. Självrapporterad utsatthet för rån bland elever i årskurs 9. Fördelning av brottsplats för det senaste rånet under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2019.



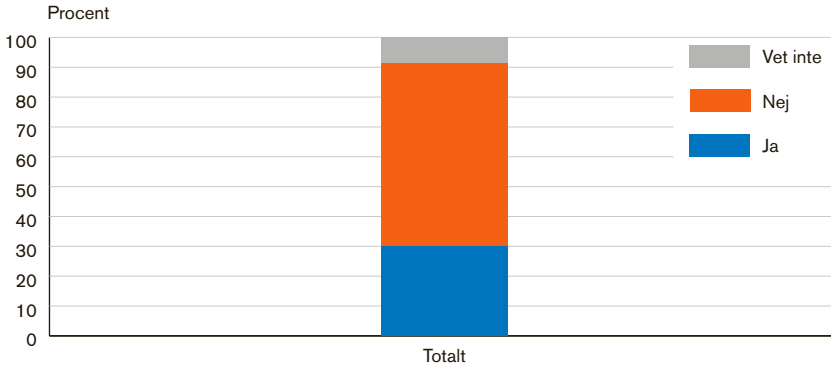
Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

I 2015 och 2017 års mätningar har antalet elever som utsatts för rån varit så pass litet, att resultaten för dessa har behövt slås samman för att möjliggöra analyser på brottsplats. Detsamma gäller analyser på om brottet polisanmälts eller ej. Jämförelser över tid är således begränsade för denna brottstyp (se bilaga 1, tabell 3). Jämfört med sammanslagna data för 2015 och 2017 syns däremot en ökning av den andel som utsatts i kollektivtrafiken (från nästan 9 procent av de utsatta till drygt 22 procent) och via internet/sociala medier (från nästan 6 procent av de utsatta 2015/2017 till nästan 17 procent 2019). Under samma period har andelen som uppgett att händelsen inträffat på annan plats istället minskat (från nästan 57 procent av de utsatta till nästan 41 procent).

Polisanmälda rån

Av de elever som utsatts för rån uppger ungefär var tredje elev (drygt 30 procent) att den senaste händelsen blivit polisanmäld (figur 15).

Figur 15. Självrapporterad utsatthet för rån bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmäls. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

Andelen elever som uppger att en polisanmälan gjorts har i 2019 års mätning ökat med 11 procentenheter jämfört med 2015/2017 (från drygt 19 procent till 30 procent). Andelen som uppger att de inte vet om polisanmälan gjorts är på ungefär samma nivå som tidigare (runt 9 procent både 2015/2017 och 2019; se bilaga 1, tabell 4).

Utsatthet för olika former av stöld

I frågeformuläret finns fyra frågor som handlar om olika typer av stöldbrott:

Har du under de senaste 12 månaderna råkat ut för att ...

... någon stulit din cykel?

... någon stulit din plånbok?

... någon stulit din mobiltelefon?

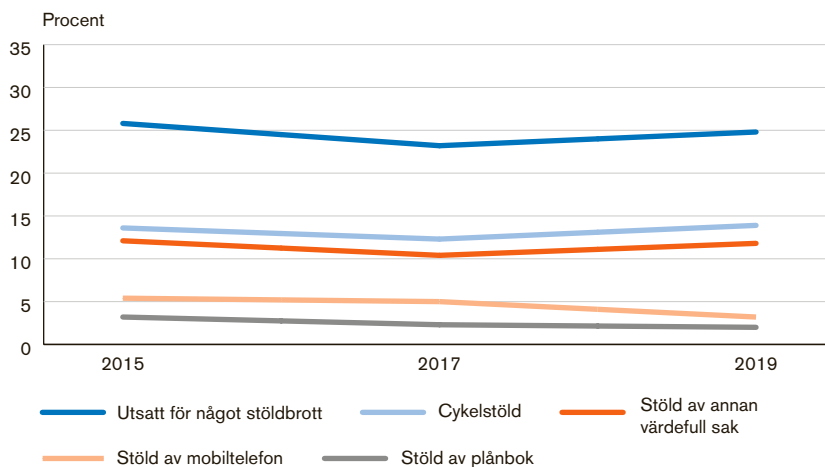
... någon stulit annan värdefull sak från dig?

Svarsalternativen är: nej, 1 gång och 2 gånger eller fler.¹²

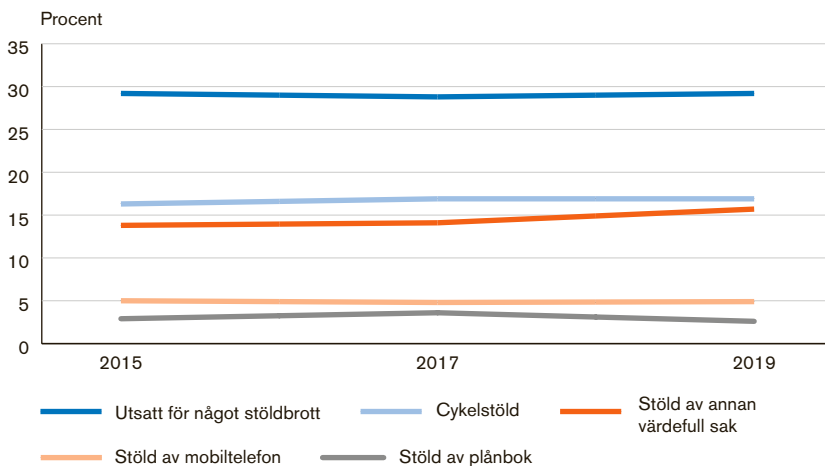
¹² Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 1, tabell 2.

Drygt 27 procent av eleverna uppger i SUB 2019 att de blivit utsatta för någon form av stöld under de senaste tolv månaderna. Det rör sig om nästan 25 procent av tjejerna och drygt 29 procent av killarna.

Figur 16a. Självrapporterad utsatthet för olika former av stölder bland tjejer i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av stöld. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Figur 16b. Självrapporterad utsatthet för olika former av stölder bland killar i årskurs 9. Andel (%) som utsatts under de senaste tolv månaderna, uppdelat på typ av stöld. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Nedan redovisas andelen tjejer och killar som utsatts för respektive brottstyp, utvecklingen sedan 2015, samt hur vanligt det är att stöldbrotten polisanmäls. Däremot ingår inte frågan om brottsplats, när det gäller stöldbrott.

Stöld av cykel

Den vanligaste typen av stöldbrott är cykelstöld, något som 14 procent av tjejerna och nästan 17 procent av killarna uppger att de blivit utsatta för under de senaste tolv månaderna.

Jämfört med 2017 syns en mindre ökning av andelen utsatta tjejer (med 2 procentenheter, figur 16a), men sett över hela perioden (sedan 2015) får nivån bedömas som relativt stabil. Detsamma gäller utsattheten bland killar (figur 16b).

Majoriteten av dem som uppger att de blivit utsatta uppger att det hänt endast en gång under de senaste tolv månaderna, medan en mindre andel uppger att det skett vid minst två tillfällen (se bilaga 1, tabell 2).

Stöld av plånbok

Totalt uppger 2,0 procent av tjejerna respektive 2,6 procent av killarna att de blivit bestulna på sin plånbok under de senaste tolv månaderna.

Bland tjejer har andelen utsatta minskat successivt sedan 2015 (från 3,2 procent till 2,0 procent 2019, figur 16a). Bland killar minskade andelen mellan 2017 och 2019 (från 3,6 procent till 2,6 procent) och är därmed åter på ungefär samma nivå som 2015 (2,9 procent, figur 16b).

Majoriteten av dem som blivit utsatta uppger att det skett en gång (se bilaga 1, tabell 2).

Stöld av mobiltelefon

Bland tjejer uppger 3,2 procent 2019 att de blivit bestulna på sin mobiltelefon (under de senaste tolv månaderna), och motsvarande andel bland killar är 4,9 procent.

Andelen utsatta bland tjejer låg runt 5 procent 2015 och 2017, och har därefter minskat (figur 16a). Bland killar har andelen utsatta legat på en stabil nivå kring 5 procent sedan 2015 (figur 16b).

Majoriteten uppger att de utsatts vid ett enda tillfälle (bilaga 1, tabell 2).

Stöld av annan värdefull sak

Det är viktigt att ha i åtanke att vad eleverna anser vara en värdefull sak helt definieras av dem själva. Det kan i praktiken alltså handla om allt från dyra kläder till föremål med främst affektionsvärde.

Att bli bestulen på någon annan värdefull sak än de objekt som nämnts ovan är 2019 något vanligare bland killar än bland tjejer (nästan 16 procent respektive nästan 12 procent).

Andelen utsatta bland tjejer har ökat med 2 procentenheter jämfört med 2017, men innebär att andelen är åter på samma nivå som 2015. Andelen bland killarna har ökat med nästan två procentenheter jämfört med 2017, och ungefär lika mycket sedan 2015.

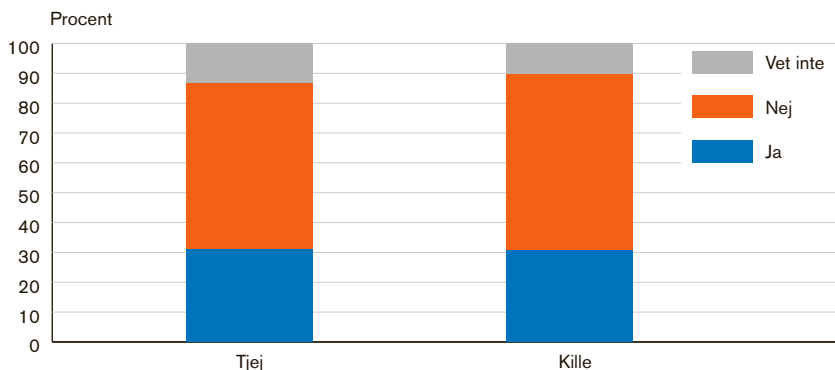
Även här är det, i likhet med övriga typer av stölder, vanligast att man blivit bestulen vid ett tillfälle under de senaste tolv månaderna (se bilaga 1, tabell 2).

Polisanmälda stölder

Bland de elever som uppger att de utsatts för stöldbrott är det vanligast att polisanmäla stöld av mobiltelefon (nästan 47 procent), följt av cykelstöld (nästan 31 procent), stöld av plånbok (nästan 28 procent) och stöld av annan värdefull sak (nästan 27 procent).

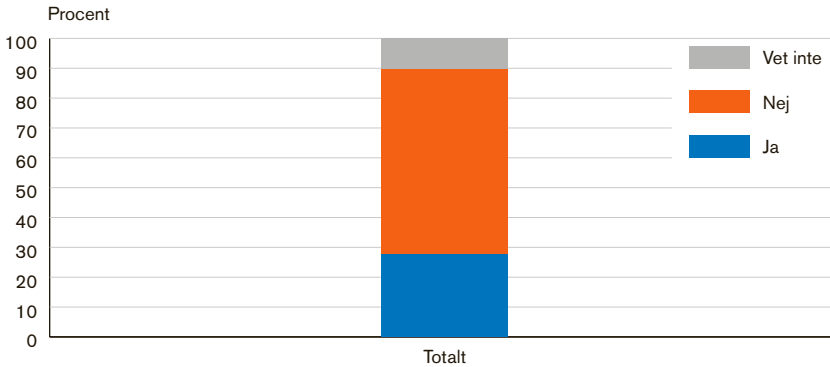
Bland de elever som utsatts för cykelstöld är det lika många tjejer som killar som uppger att brottet polisanmälts (nästan 31 procent i båda grupperna, figur 17a). Jämfört med 2017 har andelen som polisanmält cykelstöld ökat med 6 procentenheter i båda grupperna. Bland tjejer har andelen varierat mycket mellan åren, medan andelen bland killar tidigare har legat på en lägre nivå (25–26 procent mellan 2015 och 2017, bilaga 1, tabell 4).

Figur 17a. Självrapporterad utsatthet för cykelstöld bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Eftersom det är få elever som uppger att de utsatts för stöld av plånbok, går andelen som har polisanmält händelsen inte att redovisa uppdelat på kön. Bland de elever som utsatts för stöld av plånbok uppger nästan 28 procent att brottet har polisanmälts (figur 17b). Sedan 2015 har andelen minskat med 8 procentenheter (från drygt 36 procent, bilaga 1, tabell 4).

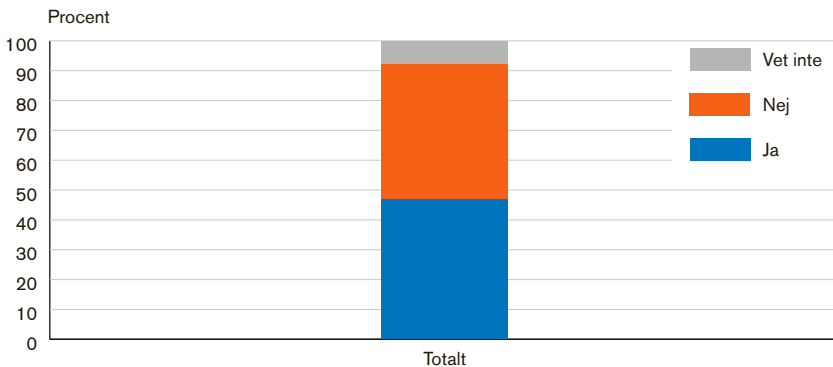
Figur 17b. Självrapporterad utsatthet för stöld av plånbok bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer totalt är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

Även vid stöld av mobiltelefon är antalet utsatta för litet för att resultaten ska kunna redovisas uppdelat på kön. Bland de elever som utsatts för stöld av mobiltelefon uppger totalt 47 procent att brottet har polisanmälts (figur 17c). Andelen har ökat med 6 procentenheter jämfört med 2017 (drygt 41 procent), och är därmed åter på ungefär samma nivå som 2015 (bilaga 1, tabell 4).

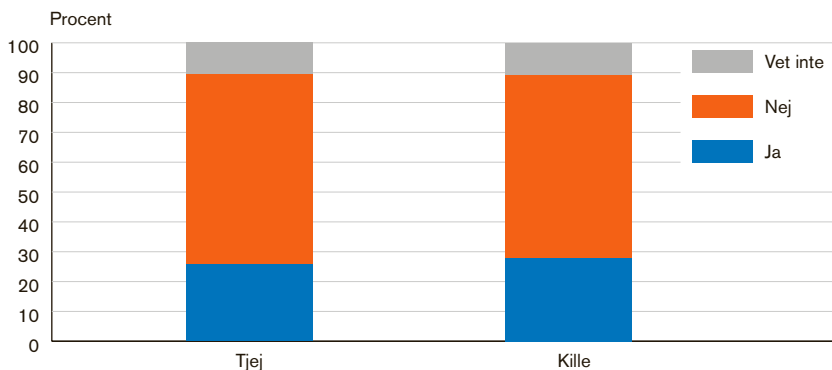
Figur 17c. Självrapporterad utsatthet för stöld av mobiltelefon bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polisanmälts. Resultat från SUB 2019.



Redovisas enbart på totalen, eftersom antalet utsatta personer totalt är för litet för att redovisas uppdelat på kön.

Andelen som 2019 uppger att stöld av annan värdefull sak har polis-anmälts är ungefär lika stor bland tjejer (nästan 26 procent) som bland killar (nästan 28 procent, figur 17d). Sedan 2015 har andelen bland tjejer varierat mellan 23 och 28 procent, medan nivån bland killar har varit mer stabil (runt 27 procent, (bilaga 1, tabell 4).

Figur 17d. Självrapporterad utsatthet för stöld av annan värdefull sak, bland elever i årskurs 9. Andel (%) av dem som utsatts under de senaste tolv månaderna som även uppger att den senaste händelsen polis-anmälts. Resultat från SUB 2019.



Utsatthet för kränkningar via internet samt mobbning

I Skolundersökningen om brott ställs två frågor som rör kränkningar via internet och en fråga om mobbning¹³. Frågan om mobbning följs inte av någon uttalad definition av vad som kan räknas som mobbning, utan definieras av eleverna själva. Frågan är inte heller formulerad så att det enbart rör mobbning i skolmiljön, och har inte heller samma referensperiod som övriga frågor.

Har du under de senaste 12 månaderna råkat ut för att någon skrivit kränkande saker om dig på internet (t. ex. på Facebook, Instagram, en blogg eller liknande)?

Har du under de senaste 12 månaderna råkat ut för att någon lagt upp bilder eller filmklipp på dig på internet som du inte ville ska spridas (t. ex. på Facebook, Instagram, en blogg eller liknande)?

Svarsalternativen är: aldrig, någon gång, flera gånger och ofta.

Har du blivit mobbad?

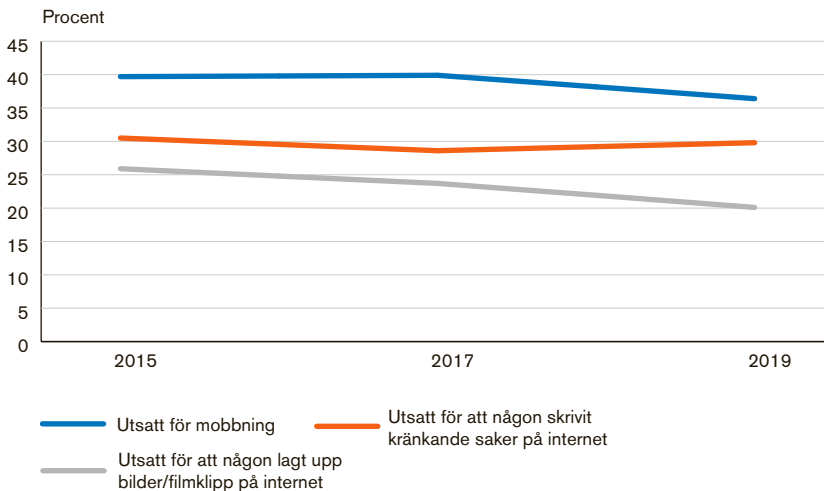
¹³ Dessa frågor är på inget sätt heltäckande och det finns andra undersökningar som ger en mer omfattande bild av mobbning och kränkningar via internet (se till exempel Friends 2017, Friends 2019 och Statens medieråd 2019).

Svarsalternativen är: aldrig, ganska sällan, ibland och ofta.

Ungefär var tredje tjej (nästan 30 procent) och var femte kille (20 procent) uppger i SUB 2019 att någon har skrivit kränkande saker om dem på internet under de senaste tolv månaderna. Drygt 20 procent och nästan 17 procent av killarna uppger att någon under de senaste tolv månaderna lagt upp bilder eller filmklipp som de inte ville skulle spridas. Ungefär 36 procent av tjejerna och nästan 31 procent av killarna uppger att de har blivit mobbade någon gång.

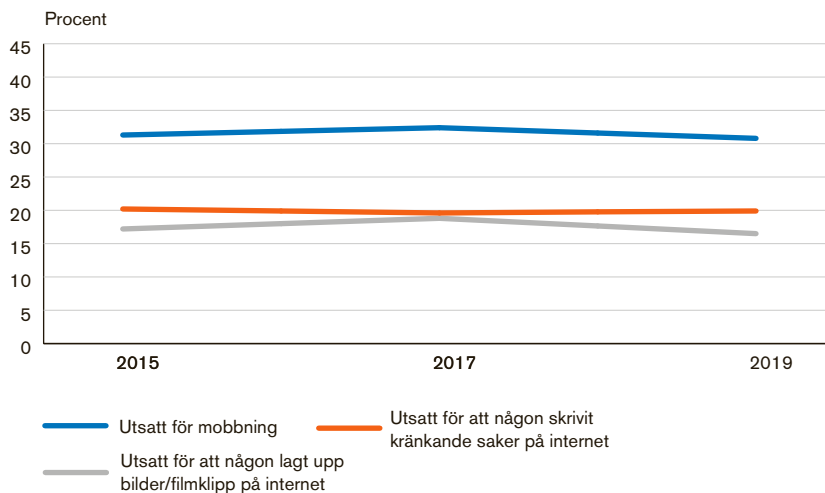
Andelen tjejer som uppger att de utsatts för mobbing låg runt 40 procent 2015 och 2017, men minskade med 4 procentenheter 2019 (figur 18a). Andelen som utsatts för kränkande kommentarer på internet har legat runt 30 procent under samtliga mätningar, medan andelen som utsatts för att någon lagt upp kränkande bilder och filmklipp har minskat successivt sedan 2015 (från nästan 26 procent till 20 procent 2019).

Figur 18a. Självrapporterad utsatthet för kränkningar och mobbing bland tjejer i årskurs 9. Andel (%) som utsatts för kränkande kommentarer via internet eller att någon lagt upp kränkande bilder/filmer under de senaste tolv månaderna, samt andel som utsatts för mobbing (någon gång). Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Bland killar har både andelen som utsatts för mobbing och andelen som utsatts för kränkande kommentarer legat på ungefär samma nivå under hela mätperioden (figur 18b). Andelen som utsatts för att någon lagt upp kränkande bilder och filmklipp har minskat med 2 procentenheter sedan 2017 och är därmed åter på samma nivå som uppmättes 2015.

Figur 18b. Självrapporterad utsatthet för kränkningar och mobbning bland killar i årskurs 9. Andel (%) som utsatts för kränkande kommentarer via internet eller att någon lagt upp kränkande bilder eller filmer under de senaste tolv månaderna, samt andel som utsatts för mobbning (någon gång). Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Majoriteten av de tjejer och killar som utsatts för kränkande kommentarer på internet eller att någon lagt upp bilder eller filmer, uppger att detta har skett någon gång (till skillnad från flera gånger eller ofta; se bilaga 1, tabell 5). Bland dem som utsatts för mobbning uppger majoriteten av tjejerna och killarna att det skett ganska sällan, även om nästan en tredjedel av tjejerna uppgett att de utsatts ibland.

Utsatthet för brott bland elever som utsatts för mobbning

Frågan om mobbning är väldigt brett formulerad och kan inkludera många olika typer av händelser, både brottsliga och icke brottsliga. Det är svårt att veta om de elever som uppgett att de utsatts för mobbning har särskilt mobbningen från utsatthet för brott, eller om de betraktar utsattheten för brott som en del av mobbningen. Av tabell 4 framgår däremot att de tjejer och killar som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) i betydligt större utsträckning blivit utsatta för något brott (misshandel, hot, rån eller sexualbrott) under de senaste tolv månaderna. Detta gäller även för dem som uppger att mobbningen skett ganska sällan (se även bilaga 1, tabell 6).

Som framgår i tabell 4 på nästa uppslag är det exempelvis 71 procent av de tjejer som blivit mobbade ibland som uppger att de även blivit utsatta för något brott under de senaste tolv månaderna, att

jämföra med drygt 39 procent bland tjejer som uppger att de aldrig blivit mobbade. Bland tjejer som blivit mobbade ofta uppger drygt 40 procent att de utsatts för hot, att jämföra med drygt 8 procent bland dem som aldrig blivit mobbade.

För killar är skillnaderna mindre; exempelvis är det drygt 59 procent av dem som blivit mobbade ibland som uppger att de även blivit utsatta för något brott, medan motsvarande siffra bland dem som aldrig blivit mobbade är nästan 41 procent. Tydligast skillnader syns vid lindrig misshandel, hot och sexualbrott.

Tabell 4. Självrapporterad utsatthet för brott bland elever som utsatts för mobbning i årskurs 9. Andel (%) som utsatts för brott under de senaste tolv månaderna bland dem som utsatts för mobbning (någon gång), uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.

	Lindrig misshandel		Grövre misshandel		Hot		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	
Aldrig blivit mobbad							
<i>Tjejer</i>	7,8	92,2	1,6	98,4	8,4	91,6	
<i>Killar</i>	15,7	84,3	3,7	96,3	7,1	92,9	
Blivit mobbad ganska sällan							
<i>Tjejer</i>	18,3	81,7	3,8	96,2	14,6	85,4	
<i>Killar</i>	30,5	69,5	5,6	94,4	16,6	83,4	
Blivit mobbad ibland							
<i>Tjejer</i>	29,7	70,3	4,5	95,5	30,5	69,5	
<i>Killar</i>	39,1	60,9	7,0	93,0	22,0	78,0	
Blivit mobbad ofta							
<i>Tjejer</i>	38,0	62,0	6,6	93,4	40,3	59,7	
<i>Killar</i>	x	x	x	x	x	x	

x Redovisas inte, eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkluderas i analysen.

	Rån		Sexuella kränkningar		Sexuell handling genom tvång		Stöldbrott		Utsatt för något brott	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
	0,6	99,4	15,2	84,8	4,1	95,9	21,1	78,9	39,1	60,9
	3,4	96,6	4,3	95,7	0,8	99,2	27,0	73,0	40,9	59,1
	1,4	98,6	24,3	75,7	6,7	93,3	29,2	70,8	54,8	45,2
	5,6	94,4	6,4	93,6	0,4	99,6	32,9	67,1	57,4	42,6
	2,3	97,7	30,4	69,6	10,0	90,0	33,7	66,3	71,0	29,0
	2,8	97,2	12,0	88,0	3,9	96,1	33,9	66,1	59,2	40,8
	7,4	92,6	36,5	63,5	20,7	79,3	33,3	66,7	67,8	32,2
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Konsekvenser av oro för att utsättas för brott

Oro för att utsättas för brott kan leda till att man begränsar sin vardag och sitt sociala liv på ett sådant sätt att det innebär negativa konsekvenser för individen. Därför undersöks om oro för att utsättas för brott har fått eleverna att agera på vissa sätt. Frågan lyder:

Har du under de senaste 12 månaderna gjort något av följande för att du var rädd eller orolig för att bli hotad, trakasserad, utsatt för våld eller något annat brott?

- Hållit dig borta från skolan en hel dag?*
- Stannat hemma en kväll fast du egentligen velat gå ut?*
- Medvetet undvikit vissa personer?*
- Medvetet undvikit vissa ställen?*

Svarsalternativen är Ja eller Nej.

Först redovisas vilka konsekvenser som oro för brott har medfört bland samtliga elever. Därefter följer en redovisning av konsekvenser bland elever som uppger att de utsatts för brott, samt bland elever som uppger att de utsatts för mobbning. Resultaten redovisas uppdelat på kön. Elever som uppgett annan könstillhörighet särredovisas inte, eftersom de är för få, men de inkluderas däremot i totalen.

Till följd av den omfattande metodförändring som genomfördes inför datainsamlingen 2015, studeras utvecklingen utifrån 2015 års resultat och framåt (läs mer om detta i Brå 2016a).

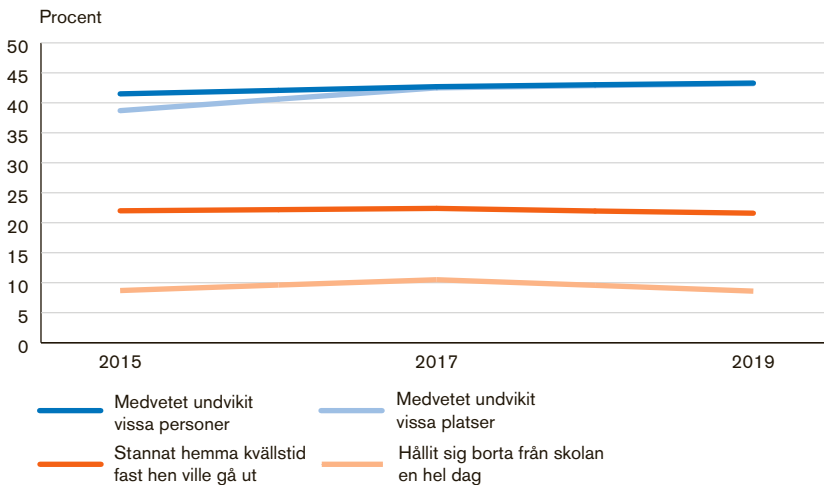
Konsekvenser bland samtliga

Drygt 56 procent av tjejerna och nästan 46 procent av killarna uppger 2019 att oro för att utsättas för brott har medfört konsekvenser för dem under de senaste tolv månaderna (se bilaga 2, tabell 1).

Vanligast bland både tjejer och killar är att undvika personer eller platser. Bland tjejerna har drygt 43 procent undvikit vissa personer, och en lika stor andel har undvikit specifika platser. Bland killarna har ungefär 34 procent undvikit vissa personer, och även där har en lika stor andel undvikit specifika platser. Andelen som stannat hemma kvällstid är nästan 22 procent bland tjejerna och drygt 15 procent bland killarna, medan andelen som hållit sig borta från skolan är nästan 9 procent bland tjejerna och drygt 6 procent bland killarna.

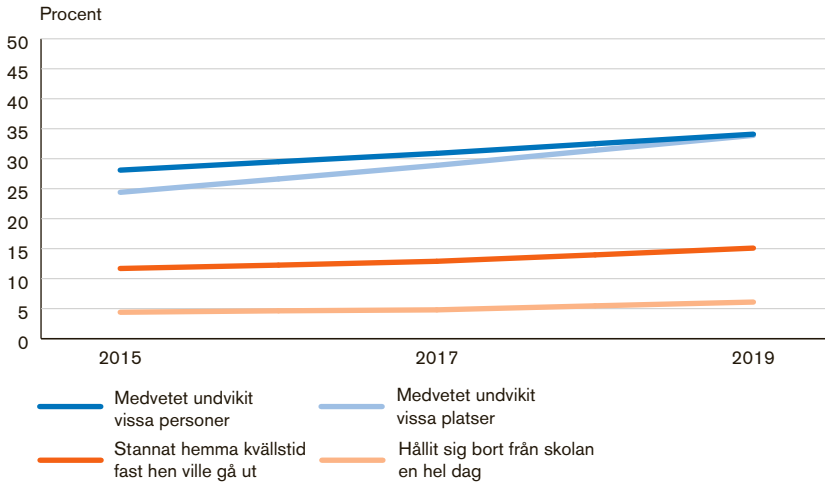
Den andel som har ökat mest sedan 2015 bland tjejerna är de som undvikit vissa platser av oro för att utsättas för brott (från nästan 39 procent till drygt 43 procent 2019). Andelen som undvikit vissa personer, stannat hemma kvällstid eller hållit sig borta från skolan har legat på ungefär samma nivå sedan 2015 (figur 19a).

Figur 19a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Bland killar syns däremot en ökning sedan 2015 av andelen som stannat hemma kvällstid, undvikit vissa personer eller undvikit vissa platser av rädsla för att utsättas för brott (figur 19b). Tydligast skillnad syns för killar som uppger att de har undvikit personer (från drygt 28 procent 2015 till drygt 34 procent 2019) och undvikit platser (från drygt 24 procent 2015 till nästan 34 procent 2019).

Figur 19b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.

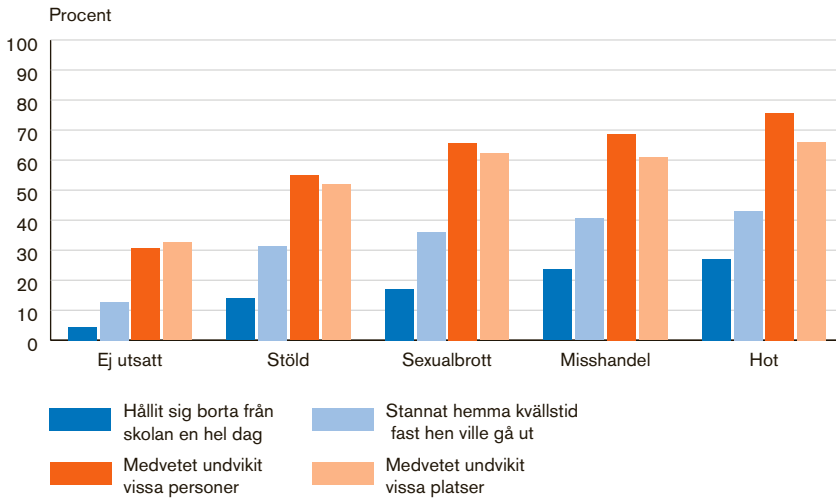


Konsekvenser bland brottsutsatta

Bland de tjejer och killar som uppger att de har utsatts för brott under de senaste tolv månaderna är det en betydligt större andel som uppger att oro för brott medfört konsekvenser, än bland dem som inte har utsatts för brott (figur 20a och 20b).

Bland tjejer som exempelvis utsatts för hot är andelen som hållit sig borta från skolan 27 procent, medan motsvarande andel bland dem som inte utsatts för brott är 4,4 procent (figur 20a). Störst skillnad syns för de tjejer som uppger att de undvikit vissa personer, där andelen varierar mellan omkring 55 procent (bland utsatta för stöldbrott) och nästan 76 procent (bland utsatta för hot). Motsvarande siffra bland ej utsatta är nästan 31 procent.

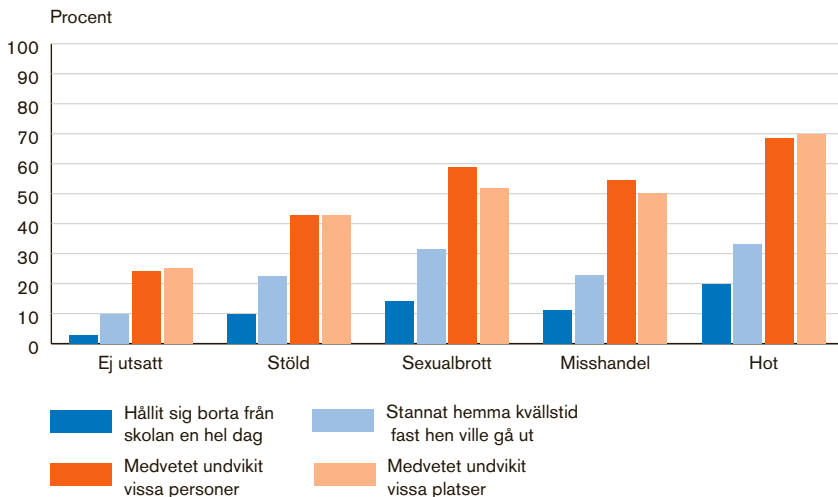
Figur 20a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Andel bland dem som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2019.



Elever utsatta för rån inkluderas inte i analysen, eftersom antalet personer som uppger att de utsatts är alltför litet.

Bland killar som utsatts för hot har nästan 20 procent uppgett att de hållit sig borta en hel dag från skolan, jämfört med 2,8 procent bland de killar som inte utsatts för brott (figur 20b). I samma grupp har dessutom runt 70 procent uppgett att de undvikit vissa personer eller platser, jämfört med runt 25 procent bland dem som inte utsatts för brott.

Figur 20b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Andel bland dem som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna. Resultat från SUB 2019.



Elever utsatta för rån inkluderas inte i analysen, eftersom antalet personer som uppger att de utsatts är alltför litet.

Utvecklingen sedan 2015 visar att den tidigare nämnda ökningen av andelen killar som undvikit personer eller platser, till stor del kan härledas till killar som utsatts för hot, misshandel eller sexualbrott. Exempelvis har andelen killar som utsatts för misshandel under de senaste tolv månaderna och uppgett att de undvikit vissa platser ökat från drygt 35 procent 2015 till drygt 50 procent 2019 (se bilaga 2, tabell 2).

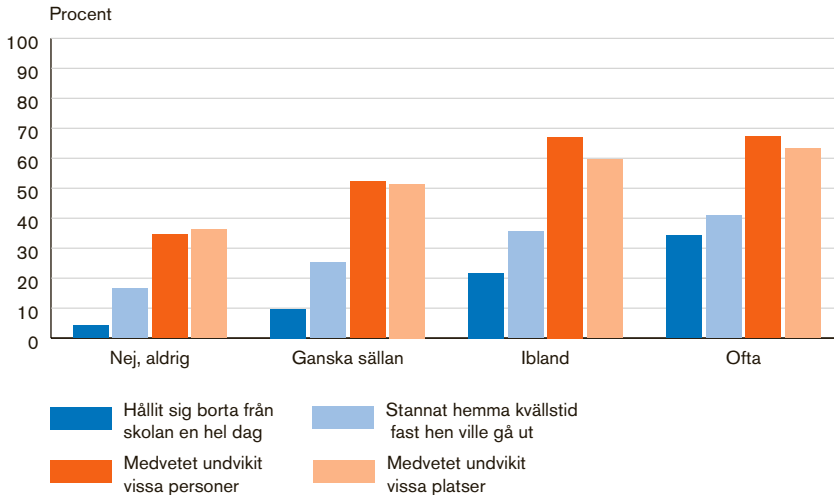
Konsekvenser bland utsatta för mobbing

Studerar man vilka konsekvenser som oro för brott har fått bland de elever som utsatts för mobbing framträder samma mönster. Det är tydliga skillnader i konsekvenser beroende på om man har utsatts för mobbing eller ej, respektive hur ofta det i så fall har skett. Detta gäller både för tjejer och killar. Det är visserligen möjligt att flera av de elever som uppgett att de utsatts för mobbing är samma elever som uppger att de har utsatts för brott, men referensperioden för utsatthet för brott är de senaste tolv månaderna, medan frågan om mobbing avser utsatthet någon gång.

Bland tjejer som uppger att de har utsatts för mobbing och uppger att det har skett ofta har drygt 34 procent uppgett att de hållit sig borta en hel dag från skolan (figur 21a). Motsvarande siffra bland dem som inte utsatts för mobbing är 4,2 procent. Vidare uppger 41 procent av de tjejer som mobbats ofta att de har stannat hemma

kvällstid fast de egentligen velat gå ut, medan motsvarande andel bland dem som inte mobbats är nästan 17 procent.

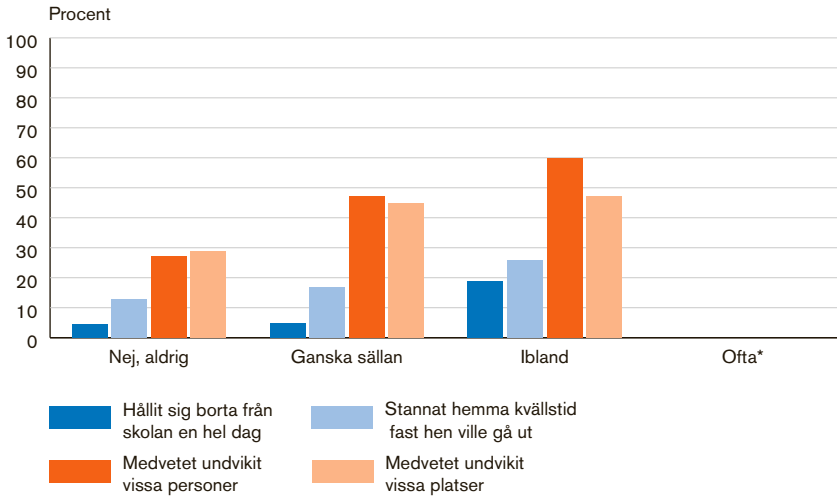
Figur 21a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Andel bland dem som uppger att de utsatts för mobbning någon gång. Resultat från SUB 2019.



Till följd av att det är ett relativt litet antal killar som uppger att de utsatts för mobbning och att det skett ofta, går konsekvenserna inte att redovisa inom denna grupp. Trots det är det stora skillnader i konsekvenser bland de killar som utsatts för mobbning och uppger att det skett ibland, jämfört med de som uppger att de inte alls har blivit mobbade (figur 21b). Bland killar som utsatts för mobbning ibland har drygt 19 procent stannat hemma från skolan en hel dag, av rädsla för att utsättas för brott. Det kan jämföras med 4,4 procent bland de killar som inte utsatts för mobbning. Däremot är det knappast några skillnader i jämförelse med de killar som uppger att de har mobbats men att det skett ganska sällan (5 procent).

Nästan 60 procent av killar som utsatts för mobbning och som uppgett att det har skett ibland har medvetet undvikit vissa personer, en andel som är mer än dubbelt så stor som motsvarande andel bland killar som aldrig varit utsatta för mobbning (drygt 27 procent, bilaga 2, tabell 3).

Figur 21b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som uppger att oro för brott har medfört olika typer av konsekvenser under de senaste tolv månaderna. Andel bland dem som uppger att de utsatts för mobbning någon gång. Resultat från SUB 2019.



* Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Delaktighet i brott och andra riskbeteenden

I detta kapitel redovisas självrapporterad delaktighet i stöldbrott, våld, skadegörelse samt narkotikabrott under de senaste tolv månaderna. Dessutom inkluderas ett antal andra brottstyper, till exempel om man kört bil eller motorcykel utan körkortstillstånd, använt ett förfalskat id-kort eller någon annans, gjort inbrott, eller delat filer illegalt. Eftersom det är sannolikt att ungdomar även begår många andra typer av brott, gör denna undersökning inte anspråk på att mäta den totala ungdomsbrottsligheten.

Utöver detta ställs det även frågor om eleven har skolkat, druckit sig berusad eller sniffat. Att studera detta är relevant eftersom det finns mycket forskning som visar att det kan öka risken för att begå brott (se till exempel Brå 2011 och Brå 2013). Det är dock viktigt att påpeka att det inte behöver vara ett orsakssamband, där brukandet av alkohol leder till brottslighet; av de unga som dricker alkohol är det ju långt ifrån alla som också begår brott. Sambandet kan istället handla om att brottsligt beteende kan leda till umgängeskretsar där det är vanligt att dricka alkohol eller använda droger.

Först redovisas den sammantagna delaktigheten i brott bland eleverna. Därefter följer en mer detaljerad redovisning av delaktighet i respektive brottstyp, uppdelat på kön. Elever som uppgett annan könstillhörighet särredovisas inte, eftersom de är för få, men de inkluderas däremot i totalen.

Till följd av den omfattande metodförändring som genomfördes inför datainsamlingen 2015, studeras resultaten i denna rapport från 2015 och framåt (läs mer om detta i Brå 2016a). I bilaga 5 görs dock vissa analyser och jämförelser med tidigare resultat och andra studier om delaktighet i brott, som en vägledning för de användare som är intresserade av analyser av utvecklingen över längre tid. För djupare analyser av ungdomsbrottslighetens utveckling fram till 2011 hänvisas till Brås tidigare publikationer av Skolundersökningen om brott (se till exempel Brå 2013) samt Brås rapport om brottsutvecklingen i Sverige (Brå 2017).

Samman tagen delaktighet i brott

Totalt sett uppger nästan 52 procent av eleverna i årskurs 9 att de begått någon form av våldsbrott, stöldbrott, skadegörelse eller narkotikabrott under de senaste tolv månaderna. Det motsvarar uppskattningsvis 55 500 elever (tabell 5).

Stöldbrott är den typ av brott som flest elever har begått 2019 (drygt 41 procent), följt av våldsbrott (24 procent), skadegörelse (drygt 18 procent) och narkotikabrott (nästan 8 procent).

Tabell 5. Självrapporterad delaktighet i olika typer av brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019, samt antal elever enligt SUB 2019.

	Andel			Antal
	2015	2017	2019	2 019
Delaktiga i något brott	50,6	50,8	51,7	55 500
<i>Tjejer</i>	47,2	47,2	48,7	25 400
<i>Killar</i>	53,6	53,5	54,1	28 700
Våld	23,7	26,6	24,0	26 300
<i>Tjejer</i>	19,0	21,3	20,4	10 800
<i>Killar</i>	27,7	30,9	27,6	14 900
Stöld	38,9	38,7	41,1	44 700
<i>Tjejer</i>	37,5	36,8	39,2	20 700
<i>Killar</i>	39,9	39,9	42,3	22 700
Skadegörelse	18,3	18,6	18,4	20 200
<i>Tjejer</i>	14,4	13,3	14,2	7 600
<i>Killar</i>	21,4	22,5	22,2	12 100
Narkotikabrott	6,0	6,0	7,6	8 300
<i>Tjejer</i>	4,6	4,4	6,0	3 200
<i>Killar</i>	6,6	7,1	9,0	4 900

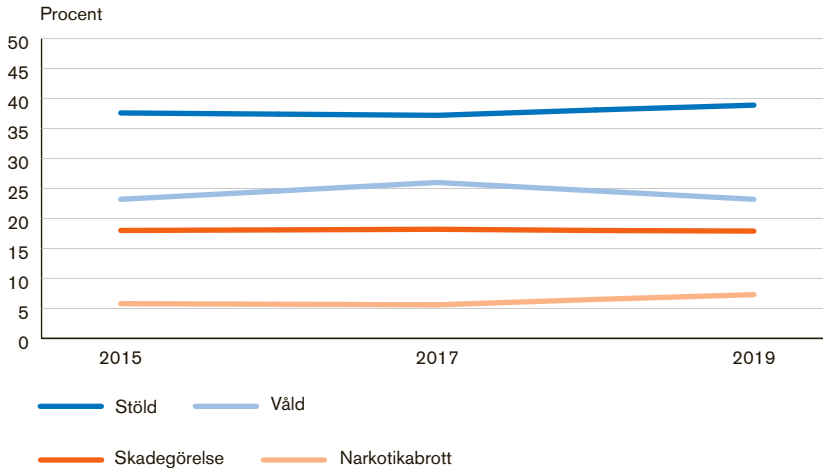
I totalen inkluderas även de elever som uppgett annan könstillhörighet.

Andelen elever som begått något brott är på ungefär samma nivå som 2017 och 2015.¹⁴ Sett till brottstyp har andelen som begått våldsbrott minskat något jämfört med 2017 (från nästan 27 procent till 24 procent), och är därmed åter på samma nivå som uppmättes

¹⁴ Under arbetet med SUB 2019 upptäcktes två fel i hur delaktighet i brott hade beräknats i SUB 2015 och 2017. Det ena gäller ett fel i det sammanslagna måttet för de elever som begått något brott, vilket innebar en mindre underskattning. Det andra handlar om hanteringen av de elever som inte svarat på vissa frågor om delaktighet, vilket lett till en viss överskattning för respektive brottstyp. Detta har korrigerats och resultaten för 2015 och 2017 har räknats om.

2015 (figur 22). Andelen som begått narkotikabrott ligger på en något högre nivå 2019 än tidigare år, men för övriga brottstyper är resultaten likartade.

Figur 22. Självrapporterad delaktighet i olika typer av brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019.



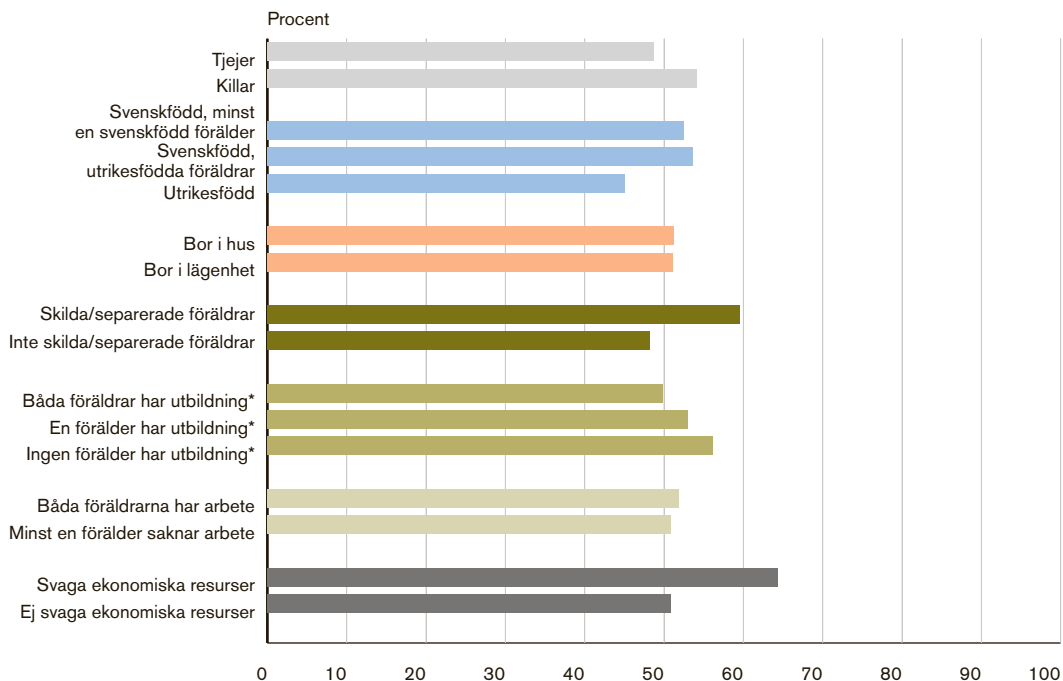
Definitionen av respektive brottstyp och dess utveckling bland tjejer och killar sedan 2015 finns i avsnitten för respektive brottstyp.

Delaktighet i brott i relation till olika bakgrundsfaktorer

Delaktighet i brott är totalt sett något vanligare bland killar (drygt 54 procent) än bland tjejer (nästan 49 procent; se figur 23). Samtliga brottstyper är vanligast bland killar, men könsskillnaderna är mindre vid stöldbrott och narkotikabrott, och större vid våldsbrott och skadegörelse (bilaga 3, tabell 1).

Sett till brottstyp är delaktighet i brott generellt sett vanligare bland svenskfödda med båda föräldrarna utrikesfödda, förutom stöldbrott, som är vanligare bland svenskfödda elever med minst en svenskfödd förälder.

Figur 23. Självrapporterad delaktighet i brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått brott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på olika bakgrundsfaktorer. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



* Universitets- eller högskoleutbildning.

Delaktighet i brott är också vanligare bland elever med skilda föräldrar och, framför allt, bland elever där familjen har svaga ekonomiska resurser. Det gäller för samtliga brottstyper. Delaktigheten är också något högre bland elever med föräldrar som saknar universitets- eller högskoleutbildning (se bilaga 3, tabell 1).

Det är viktigt att komma ihåg att redovisningsgrupperna inte är ömsesidigt uteslutande. En och samma elev kan alltså förekomma i flera grupper där delaktighet i brott är vanligare (exempelvis ha skilda föräldrar och svaga ekonomiska resurser). Det innebär att delaktigheten troligtvis är ännu högre bland dessa elever än vad som framgår i redovisningen.

I tidigare rapporter om Skolundersökningen om brott har logistiska regressionsanalyser gjorts för samtliga bakgrundsfaktorer vid delaktighet i brott. Resultaten visade att de bakgrundsfaktorer som tydligast kan sammankopplas med en ökad risk att begå ovan nämnda brott är kön (ökad risk för killar), familjesituation (ökad risk för

elever med skilda eller separerade föräldrar) och elevens ekonomiska situation (ökad risk om familjens ekonomiska resurser är svaga). Se mer om detta i Brå 2016 och Brå 2018.

Våld

Delaktighet i våldsbrott beskrivs utifrån följande 5 frågor¹⁵:

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

– Hotat någon med våld eller vapen för att få pengar eller andra värdesaker (t. ex. en mobiltelefon)?

– Med avsikt slagit någon som inte tillhör din familj så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?

– Med avsikt slagit någon som tillhör din familj så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?

– Slagit någon så att han/hon fick ont, men inte så att det behövdes sjukvård?

– Med avsikt skadat någon med ett vapen (t. ex. en kniv)?

Svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.¹⁶

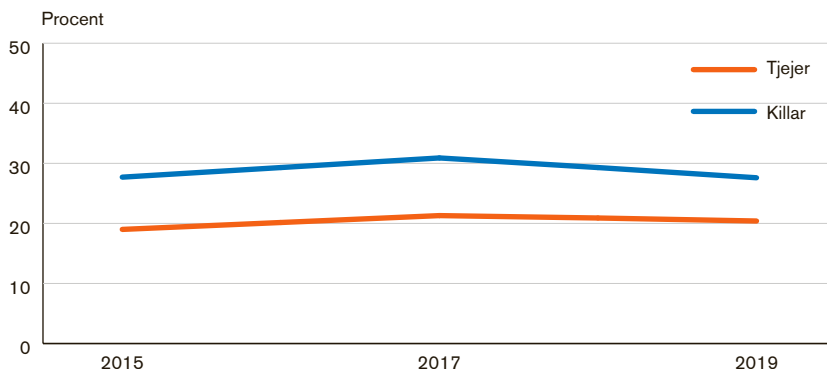
Totalt uppger 24 procent av eleverna att de har begått något våldsbrott 2019. Bland tjejerna är motsvarande andel drygt 20 procent och bland killarna nästan 28 procent.

Andelen tjejer som uppger sig ha begått våldsbrott har legat relativt stabilt under hela mätperioden (mellan 19–21 procent, figur 24). Bland killar minskade andelen något mellan 2017 och 2019 (från nästan 31 procent till nästan 28 procent), men är därmed åter på samma nivå som 2015.

¹⁵ Tidigare år har våldsbrott även inkluderat frågan om man burit kniv samt om man ryckt en väska. I år har kategorin renodlats till att enbart omfatta händelser som innefattar fysiskt våld eller hot om våld. Frågan om man har burit kniv redovisas istället separat, medan frågan om väskryckning har inkluderats i stöldbrott. Resultaten för 2015 och 2017 har räknats om enligt den nya kategoriseringen.

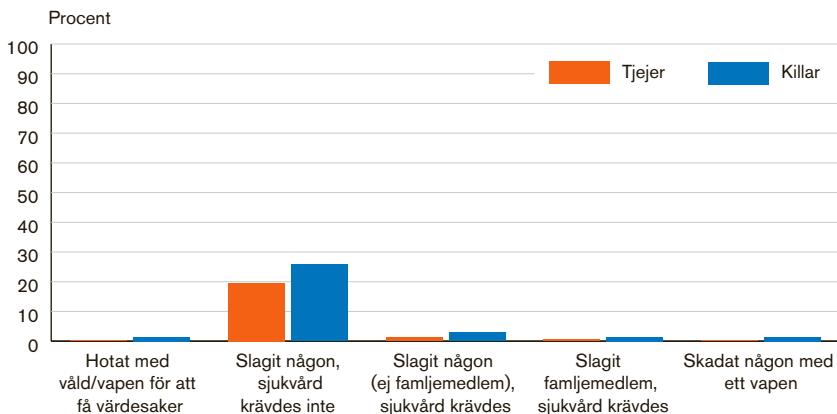
¹⁶ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 2. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

Figur 24. Självrapporterad delaktighet i våldsbrott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått våldsbrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Den vanligaste formen av våldsbrott, bland både tjejer och killar, är att man slagit någon så att den fick ont, men inte så att händelsen föranledde behov av sjukvård (figur 25). Här inkluderas våld mot såväl familjemedlemmar som andra personer. Ungefär var fjärde kille (nästan 26 procent) och var femte tjej (nästan 20 procent) uppger att de begått denna typ av handling minst en gång under de senaste tolv månaderna.

Figur 25. Självrapporterad delaktighet i våldsbrott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått våldsbrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Totalt 1,7 procent av tjejerna och 4,4 procent av killarna uppger att de begått någon form av grövre våld (se bilaga 3, tabell 1). Detta innefattar våld som har lett till att sjukvård krävts, samt våld som begåtts med något vapen.

Sedan 2015 har andelen som begått grövre våld varierat mellan 4,2–5,2 procent bland killar, medan andelen bland tjejer har minskat (från 3,2 procent 2015 till 1,7 procent 2019). Minskningen bland tjejer beror framför allt på en minskning av andelen som uppger att de slagit någon familjemedlem så att sjukvård har behövts.

För respektive typ av våldsbrott är det vanligast att ha begått brottet 1–2 gånger, bland både tjejer och killar (bilaga 3, tabell 2).

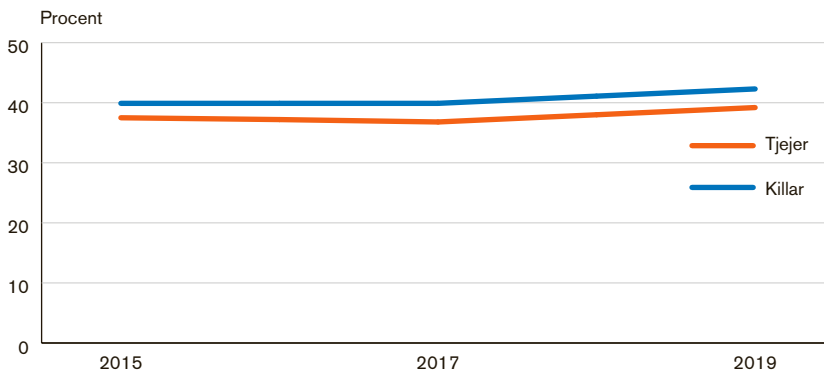
Stöld

Delaktighet i stöldbrott undersöks med hjälp av 15 frågor (se figur 27)¹⁷. De berör exempelvis om eleven har snattat, stulit från skolan, stulit en cykel eller bil, lurat till sig pengar eller köpt eller sålt en vara som var stulen. Samtliga frågor avser de senaste tolv månaderna och svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.¹⁸

Totalt uppger dryg 41 procent av eleverna 2019 att de begått någon form av stöld, drygt 39 procent bland tjejerna och drygt 42 procent bland killar.

Sedan 2015 har andelen delaktiga legat på en förhållandevis jämn nivå bland både tjejer och killar (37–39 procent respektive 40–42 procent; se figur 26).

Figur 26. Självrapporterad delaktighet i stöldbrott (inklusive häleri och bedrägeri) bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått stöldbrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



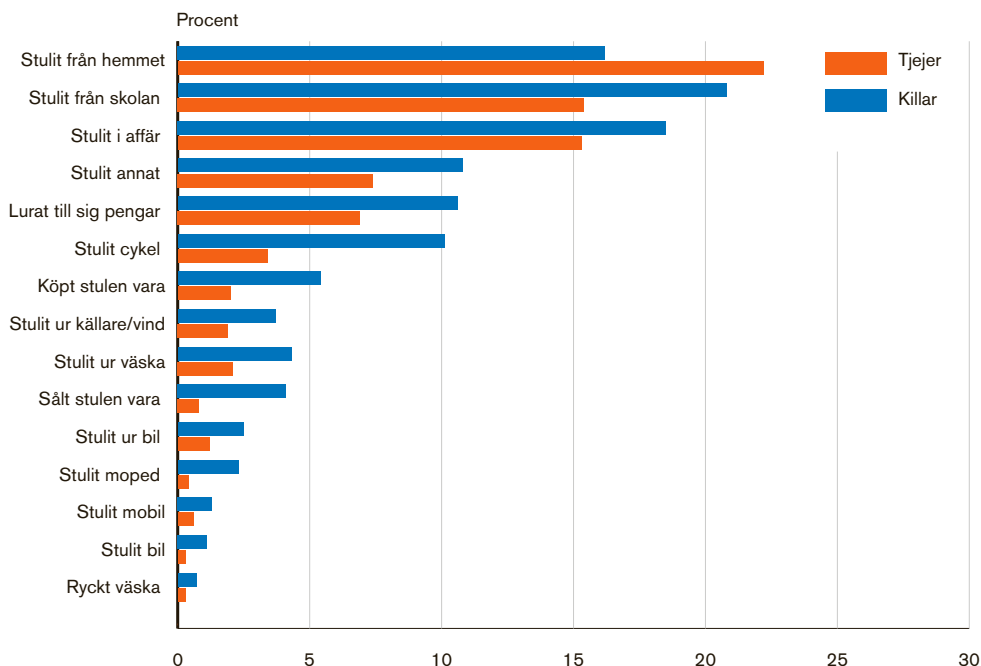
Den vanligaste formen av stöld bland tjejer är stöld i hemmet (drygt 22 procent), följt av stöld i skolan och i affär (drygt 15 procent vardera; se figur 27). Vanligast bland killar är stöld i skola (nästan

¹⁷ Tidigare inkluderades 14 frågor. Väckryckning, som tidigare var inkluderat i kategorin våldsbrott, inkluderas sedan 2019 i stöldbrott. Resultaten för 2015 och 2017 har räknats om enligt den nya kategoriseringen.

¹⁸ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 3. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

21 procent), följt av stöld i affär (nästan 19 procent) och stöld i hemmet (drygt 16 procent). I enkäten framgår inte vad eleverna stulit.

Figur 27. Självrapporterad delaktighet i stöldbrott (inklusive häleri och bedrägeri) bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått stöldbrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



En mindre andel elever uppger att de har begått grövre stöld: 1,5 procent bland tjejer och 4,2 procent bland killar. Detta innefattar stöld av moped eller motorcykel, stöld av bil samt stöld ur bil (se bilaga 3, tabell 1). Sedan 2015 har andelen tjejer som begått grövre stöld legat relativt stabilt (mellan 1,5–1,9 procent) medan andelen bland killar har ökat (från 2,9 procent 2015 till 4,2 procent 2019).

De tjejer och killar som uppger att de begått något stöldbrott har vanligen gjort det 1–2 gånger (se bilaga 3, tabell 3). När det gäller snatteri från en affär är det dock en större andel bland både tjejer och killar som uppger att de gjort detta 6 gånger eller fler, jämfört med gruppen som gjort det 3–5 gånger. Detsamma gäller de killar som uppger att de stulit en cykel respektive att de stulit något ”annat”, det vill säga något som inte specificerats i enkäten.

Skadegörelse

I kategorin skadegörelse ingår följande fyra frågor.

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

Med flit förstört något som inte var ditt (t. ex. busskur, gatlykta, fönster, någons cykel eller liknande)?

– Klottrat så kallade ”tags” eller liknande med tusch eller sprayfärg?

– Utan tillstånd gjort en större graffitimålning?

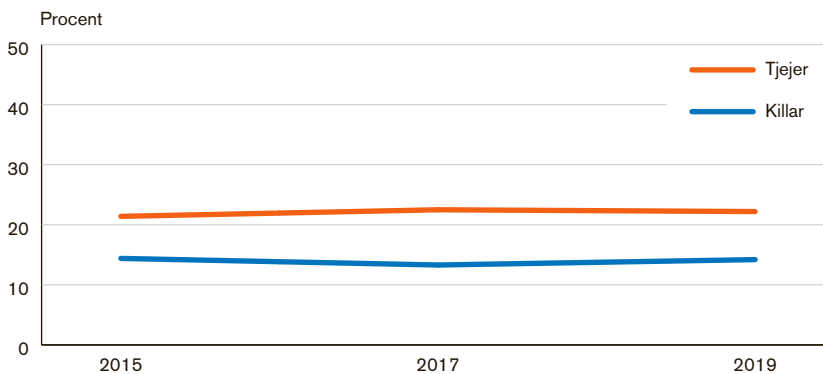
– Utan tillåtelse tänt eld på något värdefullt (t. ex. en bil, byggnad eller skog)?

Svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.¹⁹

Drygt 18 procent av eleverna 2019 uppger att de begått skadegörelse vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna. Detta gäller drygt 14 procent av tjejerna och drygt 22 procent av killarna.

Sedan 2015 har andelen tjejer och killar som begått skadegörelse legat på en jämn nivå (runt 14 procent bland tjejer och runt 22 procent bland killar, figur 28).

Figur 28. Självrapporterad delaktighet i skadegörelse bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått skadegörelse under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.

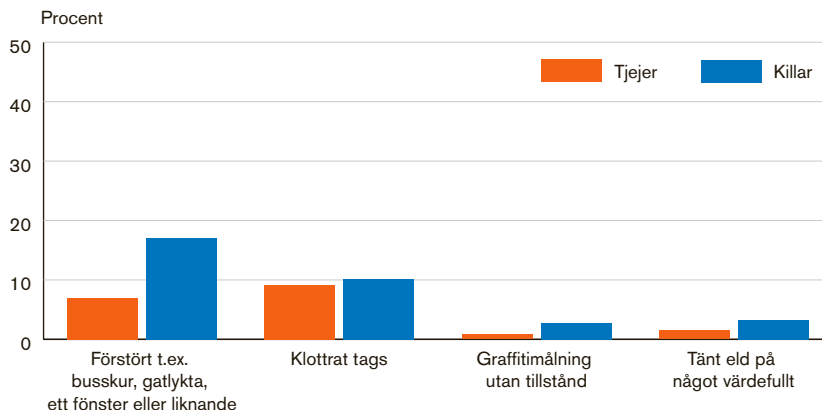


Den vanligaste formen av skadegörelse bland tjejer är att ha klottrat tags (drygt 9 procent) eller att ha förstört till exempel en busskur, en gatlykta, ett fönster, någons cykel eller liknande (7 procent; figur 29).

¹⁹ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 4. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

Bland killar är det vanligast att med flit ha förstört till exempel en busskur, en gatlykta, ett fönster, någons cykel eller liknande, vilket drygt 17 procent uppger att de gjort under de senaste tolv månaderna.

Figur 29. Självrapporterad delaktighet i skadegörelse bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått skadegörelse under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



För respektive typ av skadegörelse är det vanligast att ha begått brottet 1–2 gånger, för både tjejer och killar. Bland killar är det dock lika vanligt att ha förstört egendom, klottrat tags eller tänt eld på något värdefullt 3–5 gånger som 6 gånger eller fler (bilaga 3, tabell 4).

Narkotikabrott

I kategorin narkotikabrott ingår följande fem frågor²⁰.

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

- Rökt hasch eller marijuana?
- Rökt spice eller liknande rökmixar?²¹
- Provat annan narkotika (t. ex. amfetamin, heroin, ecstasy eller liknande)?
- Sålt hasch eller marijuana?
- Sålt annan narkotika?

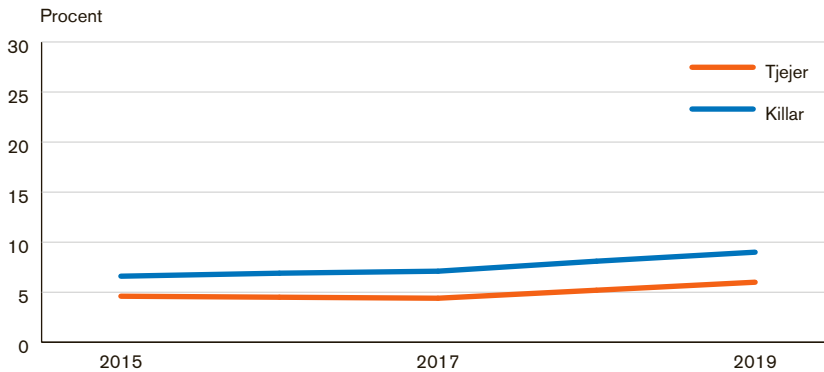
²⁰ I föregående års rapporter baserades avsnittet om narkotika enbart på frågorna som rör eget narkotikabruk. Från och med 2019 har frågorna om försäljning slagits samman med frågorna om narkotikabruk till ett sammantaget mått för "narkotikabrott". Resultaten för 2015 och 2017 har räknats om enligt den nya kategoriseringen.

²¹ Det är viktigt att notera att inte alla rökmixar är narkotikaklassade, och att det därmed inte nödvändigtvis behöver vara ett brott att ha rökt spice eller andra rökmixar.

Svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.²²

En liten andel av eleverna, nästan 8 procent, uppger att de har begått narkotikabrott 2019. Bland killarna rör det sig om 9 procent, och bland tjejerna 6 procent. Andelen som begått narkotikabrott låg på ungefär samma nivå 2015 och 2017, men har därefter ökat bland tjejer (från 4,4 procent till 6 procent) och killar (från nästan 7 procent till 9 procent, figur 30).

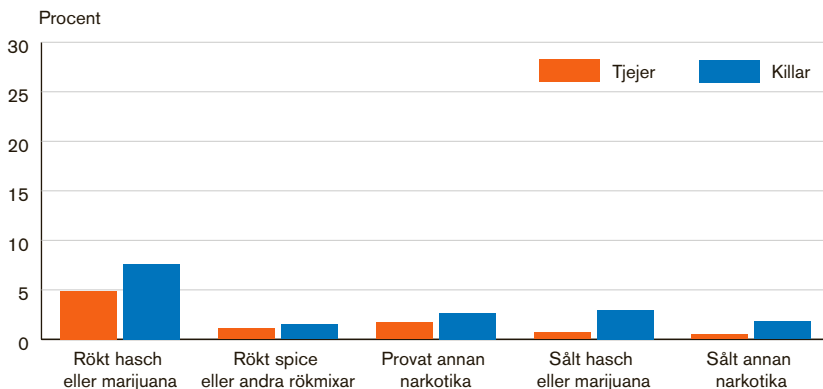
Figur 30. Självrapporterad delaktighet i narkotikabrott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått narkotikabrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Narkotikabrott består till största delen av elever som uppger att de har provat hasch eller marijuana (4,9 procent bland tjejer och nästan 8 procent bland killar; se figur 31). Det är väldigt ovanligt att elever uppger att de sålt någon form av narkotika, men andelen är större bland killar än bland tjejer. Totalt uppger 2,9 procent av killarna att de har sålt hasch eller marijuana och 1,9 procent att de har sålt någon annan narkotika, medan motsvarande siffror bland tjejer är 0,7 respektive 0,5 procent.

²² Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 5. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

Figur 31. Självrapporterad delaktighet i narkotikabrott bland elever i årskurs 9. Andel (%) elever som begått narkotikabrott under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Ökningen av narkotikabrott sedan 2017 kan härledas till en ökning av andelen som uppger att de har rökt hasch eller marijuana, och det gäller bland både tjejer (från 3,3 procent till 4,9 procent) och killar (från 5,7 till 7,6 procent bland killar). Sedan 2015 går det att urskilja en viss minskning av andelen tjejer som uppger att de sålt hasch eller marijuana (från 1,1 procent till 0,7 procent) medan andelen bland killar istället har ökat (från 2,0 till 2,9 procent; se bilaga 3, tabell 5). Likaså syns en ökning av andelen killar som uppger att de sålt någon annan typ av narkotika (från 1,1 procent 2015 till 1,9 procent 2019).

Precis som för andra brottstyper som efterfrågas i denna undersökning är det vanligast att eleverna uppger att de begått narkotikabrott vid 1–2 tillfällen. För samtliga typer av narkotikabrott är det däremot vanligare att eleverna uppger delaktighet 6 gånger eller fler, jämfört med 3–5 gånger, vilket skiljer sig från de övriga brottstyperna (bilaga 3, tabell 5).²³

Andra brottsliga handlingar

I undersökningen ställs även frågor om vissa andra typer av brottsliga handlingar enligt följande:

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

²³ Under arbete med SUB 2019 upptäcktes ett fel i hur sammanslagningen av antal gånger för narkotikabruk hade gjorts 2015 och 2017. Detta innebar en underskattning av de elever som testat mer än 3 gånger. Detta har korrigerats och resultaten för 2015 och 2017 har räknats om.

- Åkt buss, spårvagn, tunnelbana, pendeltåg eller tåg utan att betala ("plankat")?²⁴
- Kört bil eller mc utan körkort eller körkortstillstånd?
- Brutit dig in i en bostad eller annan byggnad?
- Haft med en kniv som vapen när du gått ut?
- Laddat ned musik, filmer, spel eller annan programvara genom illegal fildelning? Räkna inte med s.k. streaming!
- Skrivit något eller lagt ut bilder/film på internet för att kränka någon?

Svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.²⁵

I Skolundersökningen om brott 2019 är plankning i kollektivtrafiken vanligast bland både tjejer (nästan 43 procent) och killar (drygt 46 procent, tabell 6). Även illegal fildelning är vanligt, men det är stora skillnader mellan tjejer (nästan 18 procent) och killar (nästan 33 procent). Detsamma gäller för dem som har kört bil eller mc utan körkortstillstånd (drygt 18 procent bland tjejer och drygt 28 procent bland killar). Här bör noteras att de medverkande eleverna är 15–16 år, vilket innebär att ingen elev i undersökningen har körkort för vare sig personbil eller motorcykel. Det är dock möjligt att elever även tänker på EU-mopederna när de besvarar frågan, eller att de övningsskör med någon vuxen utan att inneha körkortstillstånd.

Resterande brottstyper är mindre vanliga, samtidigt som det finns vissa könsskillnader. Exempelvis har drygt 10 procent av killarna respektive 5 procent av tjejerna haft med sig kniv som vapen (tabell 6).

²⁴ Att plankna är inget specifikt brott i brottsbalken, men kan i vissa fall räknas som ringa bedrägeri (BrB 9 kap, 2 §). I de flesta fall tillämpas dock lagen (1977:67) om tilläggsavgift i kollektiv persontrafik.

²⁵ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 6. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

Tabell 6. Självrapporterad delaktighet i olika typer av brott bland elever i årskurs 9. Andel (%) som uppger att de begått handlingen minst en gång under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.

	Andel
Kört bil utan körkortstillstånd	
<i>Tjejer</i>	18,4
<i>Killar</i>	28,4
Använt någon annans eller ett förfalskat ID-kort	
<i>Tjejer</i>	2,5
<i>Killar</i>	3,7
Inbrott i bostad eller annan byggnad	
<i>Tjejer</i>	3,7
<i>Killar</i>	6,4
Skrivit något eller lagt ut bilder/film på internet för att kränka någon	
<i>Tjejer</i>	6,7
<i>Killar</i>	7,6
Illegal fildelning	
<i>Tjejer</i>	17,9
<i>Killar</i>	32,5
Plankat i kollektivtrafiken	
<i>Tjejer</i>	46,2
<i>Killar</i>	42,7
Haft med sig kniv som vapen	
<i>Tjejer</i>	5,0
<i>Killar</i>	10,2

Sedan 2015 är det framför allt den illegala fildelningen som har förändrats. Bland tjejer har andelen minskat från nästan 29 procent (2015) till 18 procent (2019) och bland killar har andelen minskat från nästan 47 procent till nästan 33 procent (se utvecklingen för resterande brottstyper i bilaga 3, tabell 6).

För samtliga brottsliga handlingar som efterfrågas är det vanligast att eleverna gjort detta 1–2 gånger. För flertalet handlingar är det dock betydligt vanligare att ha gjort detta fler än 6 gånger, jämfört med 3–5 gånger. Detta bland både tjejer och killar, men skillnaderna är tydligast bland killar. Exempelvis uppger drygt 10 procent av killarna att de kört bil eller mc utan körkortstillstånd 6 gånger eller fler, medan nästan 7 procent har gjort det 3–5 gånger. Vidare uppger 3,2 procent av killarna att de har haft med sig kniv som vapen 6

gångar eller fler, medan 1,8 procent av killarna uppger 3–5 gånger. Bland dem som plankat i kollektivtrafiken är det drygt 17 procent av tjejerna och nästan 17 procent av killarna som gjort detta 6 gånger eller fler, medan nästan 9 procent av tjejerna och drygt 7 procent av killarna har gjort detta 3–5 gånger (se bilaga 3, tabell 6).

Andra riskbeteenden

I undersökningen ställs också frågor om riskbeteenden, som inte behöver vara brottsliga. Exempelvis berusningsdrickande kan utgöra ett riskbeteende som är förknippat med både utsatthet för brott och delaktighet i brott. Detsamma gäller för elever som skolkar (Brå 2013). Frågorna som ingår i detta avsnitt är:

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

– Skolkat från skolan en hel dag?

– Druckit öl, vin, sprit eller annan alkohol så du känt dig berusad?

– Använt receptbelagda läkemedel utan läkarordination?²⁶

– Sniffat/boffat (t. ex. lim, thinner, tändargas)?

Svarsalternativen är: Ingen gång, 1–2 gånger, 3–5 gånger, 6–10 gånger, 11–20 gånger samt Mer än 20 gånger.²⁷

Bland eleverna 2019 är det vanligast att ha druckit sig berusad (drygt 35 procent bland tjejer och nästan 29 procent bland killar, tabell 7). En fjärdedel av tjejerna (drygt 26 procent) och en femtedel av killarna (nästan 22 procent) uppger 2019 att de skolkat från skolan en hel dag under de senaste tolv månaderna. En mindre andel uppger att de har sniffat eller boffat (2,3 procent bland tjejer och 2,6 procent bland killar) samt använt receptbelagda läkemedel utan ordination (nästan 7 procent bland tjejer och 4,6 procent bland killar).

²⁶ Att använda receptbelagda mediciner kan dock utgöra ett brott enligt narkotikabrottslagstiftningen, om det rör läkemedel som är narkotikaklassade (8 § NSL.)

²⁷ Uppgifter om antal gånger redovisas i bilaga 3, tabell 7. De tre svarsalternativen med högst antal gånger har dock slagits ihop till ett svarsalternativ (6 gånger eller fler).

Tabell 7. Andel (%) elever i årskurs 9 som uppger att de skolkat, druckit sig berusade, sniffat eller boffat, eller använt receptbelagda läkemedel utan läkarordination under de senaste tolv månaderna, uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.

	Andel
Skolkat från skolan en hel dag	
<i>Tjejer</i>	26,1
<i>Killar</i>	21,8
Druckit sig berusad	
<i>Tjejer</i>	35,4
<i>Killar</i>	28,9
Sniffat/boffat	
<i>Tjejer</i>	2,3
<i>Killar</i>	2,6
Använt receptbelagda läkemedel utan läkarordination	
<i>Tjejer</i>	6,6
<i>Killar</i>	4,6

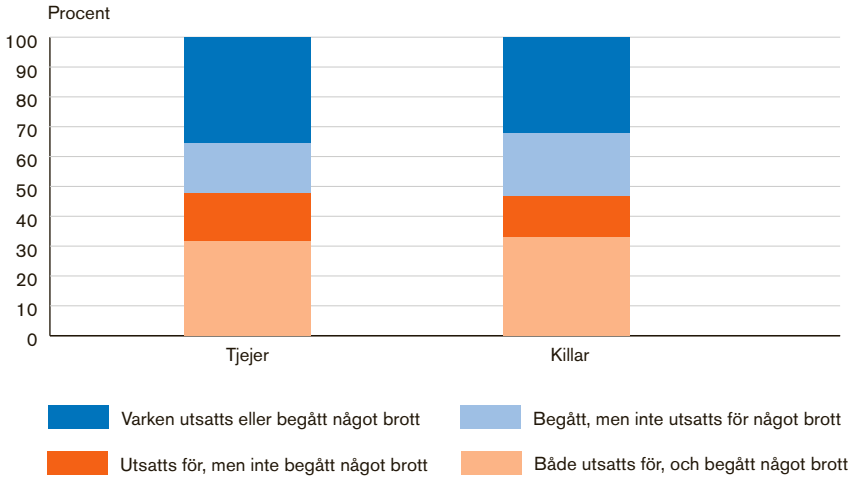
Andelen tjejer och killar som har begått något av ovanstående har varierat sedan 2015, och det går därför inte att urskilja några tydliga ökningar eller minskningar, sett över hela mätperioden (se bilaga 3, tabell 7).

Bland elever som uppger att de har skolkat, druckit sig berusade, sniffat/boffat eller använt receptbelagda läkemedel är det vanligast att ha gjort detta 1–2 gånger. Bland tjejer och killar som skolkat eller druckit sig berusade är det dock vanligare att man gjort detta 6 gånger eller fler än att man gjort det 3–5 gånger. Bland killar som druckit sig berusade är det dessutom lika vanligt att det skett 6 gånger eller fler som 1–2 gånger (ungefär 11 procent i båda grupperna, se bilaga 3, tabell 7).

Utsatthet bland elever som begått brott

Utsatthet för brott och delaktighet i brott överlappar till stor del. Bland samtliga elever som deltagit i Skolundersökningen om brott 2019 uppger nästan 32 procent av tjejerna och 33 procent av killarna att de både har utsatts för och själva begått något brott. Ungefär lika många (drygt 35 procent bland tjejerna och drygt 32 procent bland killarna) uppger att de varken har utsatts för eller begått något brott av de brottstyper som undersökningen tar upp. Däremellan finns de som har begått brott men inte utsatts, och de som utsatts för brott men inte själva begått något (figur 32).

Figur 32. Fördelning (%) av elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott, respektive varit delaktiga i brott under de senaste tolv månaderna. Uppdelat på tjejer och killar. Resultat från SUB 2019.



Ovanstående siffror innebär att majoriteten av dem som 2019 uppger att de har begått något brott, drygt 65 procent av tjejerna och drygt 61 procent av killarna, också har utsatts för brott. När denna grupp studeras utifrån brottstyp framträder stora skillnader i utsatthet.

Bland tjejer som uppger att de har begått något våldsbrott under de senaste tolv månaderna uppger nästan 38 procent att de själva har utsatts för misshandel under samma tidsperiod. Detta kan jämföras med drygt 15 procent bland samtliga tjejer som deltagit i undersökningen (tabell 8a). Bland tjejer som har begått narkotikabrott har nästan 35 procent utsatts för hot, vilket kan jämföras med nästan 14 procent bland tjejer totalt. Utsattheten bland de tjejer som begått narkotikabrott är generellt större. Exempelvis uppger drygt 58 procent att de utsatts för sexualbrott, vilket är nästan tre gånger så många som bland tjejer totalt (drygt 21 procent).

Tabell 8a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som utsatts för brott (under de senaste tolv månaderna) bland dem som varit delaktiga i brott (under de senaste tolv månaderna). Resultat från SUB 2019.

	Utsatt för något miss-handelsbrott		Utsatt för hot		
	Ja	Nej	Ja	Nej	
Begått minst ett våldsbrott	37,6	62,4	25,2	74,8	
Begått minst en stöld	24,2	75,8	21,6	78,4	
Begått minst en skadegörelse	29,8	70,2	24,9	75,1	
Begått minst ett narkotikabrott	35,0	65,0	34,7	65,3	
Andelen utsatta bland samtliga tjejer	15,3	84,7	13,6	86,4	

Bland killarna är mönstret detsamma och precis som bland tjejerna är utsattheten generellt högre bland dem som begått narkotikabrott (tabell 8b). Exempelvis uppger nästan 13 procent av dem som begått narkotikabrott att de blivit utsatta för rån (vilket kan jämföras med 4,1 procent bland killar totalt) och drygt 16 procent uppger utsatthet för sexualbrott (i jämförelse med drygt 6 procent bland killar totalt). Bland dem som begått något våldsbrott har drygt 47 procent utsatts för misshandel. Motsvarande siffra bland killar totalt är 23 procent.

Tabell 8b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som utsatts för brott (under de senaste tolv månaderna) bland dem som varit delaktiga i brott (under de senaste tolv månaderna). Resultat från SUB 2019.

	Utsatt för något miss-handelsbrott		Utsatt för hot		
	Ja	Nej	Ja	Nej	
Begått minst ett våldsbrott	47,2	52,8	18,1	81,9	
Begått minst en stöld	34,7	65,3	17,1	82,9	
Begått minst en skadegörelse	40,6	59,4	20,3	79,7	
Begått minst ett narkotikabrott	44,6	55,4	25,4	74,6	
Andelen utsatta bland samtliga killar	23,0	77,0	10,8	89,2	

	Utsatt för något sexualbrott		Utsatt för rån		Utsatt för stöldbrott	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
	38,3	61,7	3,3	96,7	37,3	62,7
	36,8	63,2	2,1	97,9	35,9	64,1
	39,2	60,8	3,2	96,8	40,5	59,5
	58,2	41,8	3,7	96,3	44,6	55,4
	21,3	78,7	1,2	98,8	24,8	75,2

	Utsatt för något sexualbrott		Utsatt för rån		Utsatt för stöldbrott	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
	10,4	89,6	8,5	91,5	38,9	61,1
	10,5	89,5	6,6	93,4	40,9	59,1
	12,9	87,1	9,6	90,4	44,0	56,0
	16,4	83,6	12,6	87,4	46,1	53,9
	6,3	93,7	4,1	95,9	29,2	70,8

Utsattheten bland dem som begått brott har varit hög under samtliga mätningar sedan 2015 (bilaga 3, tabell 8). Samtidigt har resultaten varierat en del mellan åren, och det är därför svårt att urskilja några specifika trender. Det kan dock nämnas att utsattheten för misshandel bland de tjejer som begått narkotikabrott var betydligt högre 2015 och 2017 (drygt 51 respektive nästan 55 procent) än vid den senaste mätningen (35 procent).

Attityder

I detta kapitel redovisas elevernas svar på frågor som rör acceptans för olika typer av beteenden. Frågorna i enkäten består av två delar. I den ena delen får eleven ta ställning till vad eleven skulle tycka om kompisarna blev fulla, skolkade, stal något i en affär, provade hasch, stal en bil, slog ner en person som sagt något förolämpande, eller gjorde en större graffitimålning utan tillstånd. I den andra delen får eleven ta ställning till om kompisarna skulle anse det vara okej att eleven själv gjorde motsvarande handlingar. Eftersom resultaten för de båda delarna är väldigt likartade, och likaså utvecklingen över tid, redovisar detta kapitel endast den del som rör elevens acceptans för om kompisarna begår handlingarna. Resultaten för båda delarna finns däremot i bilaga 4, tabell 1.

Dessutom redovisas hur eleverna ser på polisen genom tre frågor: om de tycker att polisen gör ett bra jobb, om det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan, samt om det går att lita på att man blir rättvist behandlad av polisen om man blir oskyldigt misstänkt för ett brott.

Resultaten redovisas uppdelat på kön. Elever som uppgett annan könstillhörighet särredovisas inte, eftersom de är för få, men de inkluderas däremot i totalen.

Det är viktigt att komma ihåg att även om en viss andel elever tycker något påstående är ”helt okej/ganska okej” respektive ”stämmer helt/ganska bra” så innebär inte det att resterande elever uppgett ”knappast okej/inte okej” respektive ”stämmer ganska dåligt/inte alls”. För en del frågor är det vanligt att eleverna uppger att de är ”tveksamma” respektive ”varken stämmer eller inte stämmer”. I bilagan (bilaga 4, tabell 1 och 2) redovisas därför fördelningen av elevernas svar utifrån samtliga svarsalternativ.

Till följd av den omfattande metodförändring som genomfördes inför datainsamlingen 2015, studeras utvecklingen utifrån 2015 års resultat och framåt (läs mer om detta i Brå 2016a).

Attityder till vänners beteende

För att studera attityder får eleverna följande fråga, med tillhörande alternativ:

Skulle du tycka det var okej om dina kompisar ...

... drack sig fulla?

... skolkade ett par dagar?

... stal något i en affär?

... provade hasch?

... stal en bil?

... slog ner en person som sa något förolämpande?

... gjorde en större graffitimålning utan tillstånd?

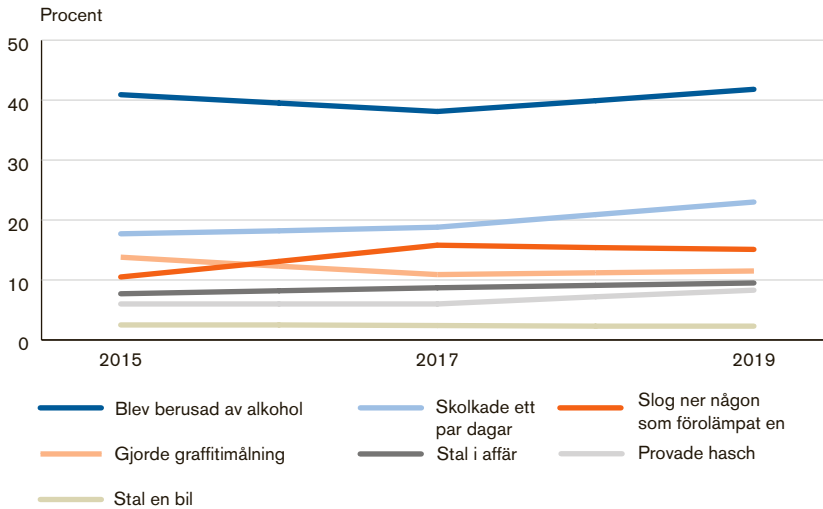
Svarsalternativen är: helt okej, ganska okej, tveksam, knappast okej, inte okej och inte aktuellt/vet inte. I redovisningen används dock helt okej/ganska okej, och knappast okej/inte okej.²⁸

En stor andel av eleverna 2019 uppger att de skulle anse att det var helt okej/ganska okej att deras kompisar drack sig berusade, och resultaten mellan tjejer och killar är likartade (nästan 42 procent bland tjejer och drygt 45 procent bland killar; se figur 33a och 33b). En stor andel tycker dessutom att det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna skolkade ett par dagar, men det finns tydliga skillnader mellan tjejer och killar (23 procent bland tjejer och nästan 32 procent bland killar). Det är generellt sett stora skillnader i attityder mellan tjejer och killar för resterande frågor. Exempelvis uppger drygt 15 procent bland tjejerna och nästan 32 procent bland killarna att det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna slog ner någon som sagt förolämpande saker. Vidare uppger nästan 10 procent av tjejerna, och nästan 21 procent av killarna, att det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna stal något i en affär.

Bland tjejer har andelen som skulle anse det vara helt okej/ganska okej att kompisarna skolkade ökat från nästan 18 procent 2015 till 23 procent 2019 (figur 33a). Andelen som tycker det skulle vara helt okej/ganska okej om kompisarna slog ner någon som sagt förolämpande saker ökade mellan 2015 och 2017 (från nästan 11 procent till drygt 15 procent) och har därefter legat relativt stabilt.

²⁸ Se bilaga 4, tabell 1.

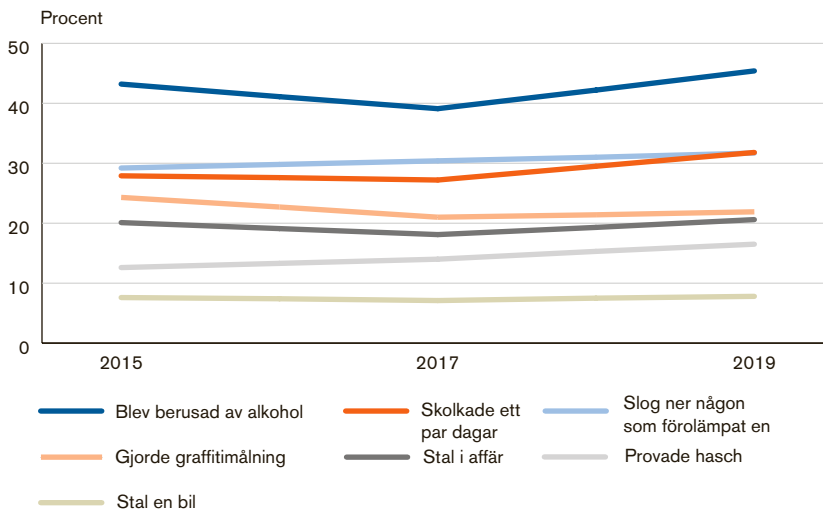
Figur 33a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som uppger att det är helt okej eller ganska okej att deras vänner begår vissa handlingar, uppdelat på typ av handling. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Sedan 2015 har andelen killar som skulle anse det vara helt okej/ganska okej om kompisarna provade hasch ökat från nästan 13 procent till nästan 17 procent (figur 33b). Det går också att urskilja en viss ökning av andelen som skulle anse det vara helt okej/ganska okej om kompisarna slog ner en person som sagt förolämpande saker (från drygt 29 procent 2015 till nästan 32 procent 2019). Andelen killar som skulle anse det vara helt okej/ganska okej om kompisarna blev berusade minskade mellan 2015 och 2017 (från drygt 43 procent till drygt 39 procent), men är i 2019 års undersökning något högre än 2015 (drygt 45 procent).

Andelen killar som skulle anse det vara helt okej/ganska okej om kompisarna gjorde en större graffitimålning minskade mellan 2015 och 2017 (från drygt 24 procent till 21 procent) och har därefter legat kvar på ungefär samma nivå (nästan 22 procent 2019).

Figur 33b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som uppger att det är helt okej eller ganska okej att deras vänner begår vissa handlingar, uppdelat på typ av handling. Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Det är dock en relativt stor andel som uppger att de är tveksamma till påståendena, särskilt i frågan om skolk (bilaga 4, tabell 1a). Nästan en femtedel av tjejerna och killarna (ungefär 18 procent i båda grupper) uppger att de är tveksamma till om det skulle vara okej att kompisarna skolkade ett par dagar. Detta kan jämföras med nästan 8 procent av tjejerna och nästan 10 procent av killarna som uppger att de är tveksamma till om det skulle vara okej att kompisarna provade hasch.

Attityder till polisen

Eleven får ta ställning till tre påstående som rör polisen:

Hur väl stämmer följande påståenden enligt dig?

– Det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan

– På det hela taget gör polisen ett bra jobb

– Jag litar på att jag skulle få en rättvis behandling av polisen om jag blev misstänkt för ett brott som jag inte har begått

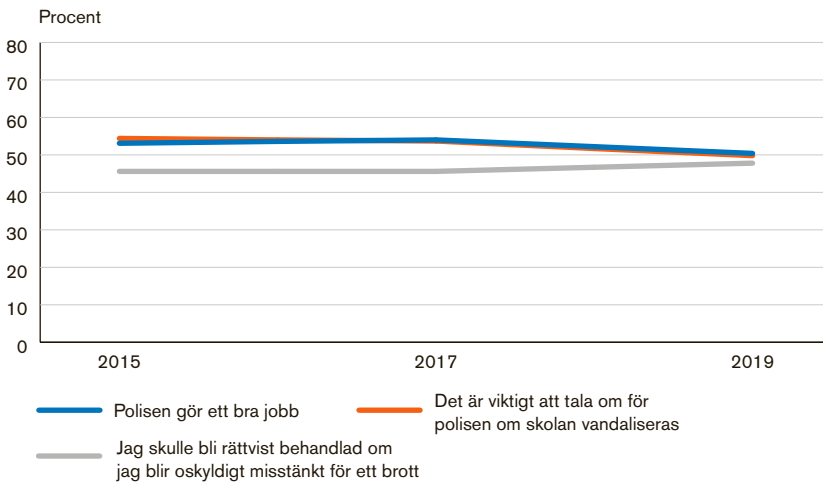
Svarsalternativen är: stämmer helt, ganska bra, varken stämmer eller inte stämmer, stämmer ganska dåligt och inte alls. I redovisningen används dock stämmer helt/ganska bra, och stämmer ganska dåligt/inte alls.²⁹

²⁹ Se bilaga 4, tabell 2.

Resultaten 2019 visar på stora skillnader mellan tjejer och killar; nästan 50 procent av tjejerna instämmer (stämmer helt eller ganska bra) i påståendet att det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan, medan motsvarande andel bland killar är drygt 40 procent. Vidare instämmer drygt 50 procent av tjejerna och drygt 43 procent av killarna i att polisen gör ett bra jobb. På frågan om eleven litar på att få en rättvis behandling om han eller hon misstänkts för brott, är andelen däremot ungefär lika stor bland tjejer och killar (runt 48 procent i båda grupper, bilaga 4, tabell 2).

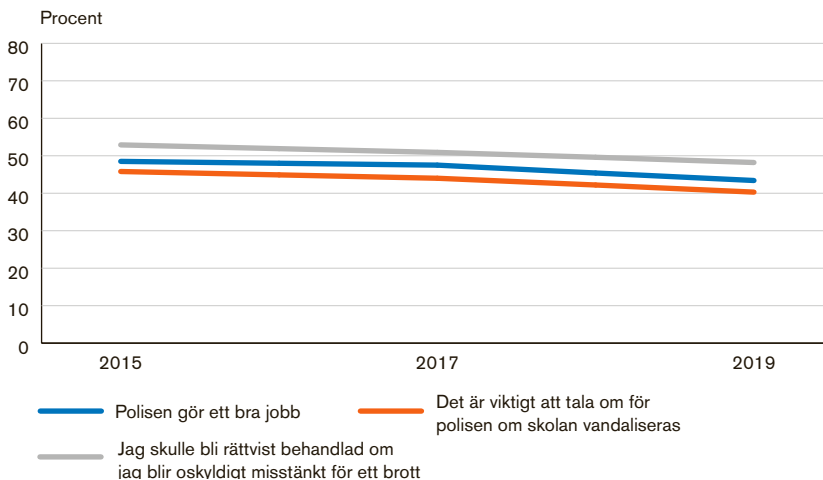
Jämfört med 2017 syns en minskning av andelen tjejer som instämmer i påståendet att det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan (från nästan 54 procent 2017 till nästan 50 procent 2019, figur 34a). Detsamma gäller för andelen som tycker att polisen gör ett bra jobb (även där från 54 procent till drygt 50 procent).

Figur 34a. Andelen (%) tjejer i årskurs 9 som instämmer i respektive påstående om polisen (stämmer helt/ganska bra). Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Även bland killar syns en minskning sedan 2017 av andelen som instämmer i påståendet att det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan (från 44 procent 2017 till drygt 40 procent 2019) och andelen som tycker polisen gör ett bra jobb (från nästan 48 procent till drygt 43 procent, figur 34b). Jämfört med 2015 syns en minskning av andelen killar som litar på att få en rättvis behandling av polisen om de själva skulle bli felaktigt misstänkta för brott (från nästan 53 procent 2015 till drygt 48 procent 2019).

Figur 34b. Andelen (%) killar i årskurs 9 som instämmer i respektive påstående om polisen (stämmer helt/ganska bra). Resultat från SUB 2015, 2017 och 2019.



Det är däremot viktigt att understryka att det är en stor andel bland både tjejer och killar som uppger varken stämmer eller inte stämmer på frågorna (tabell 9).

Bland tjejer är det exempelvis nästan var tredje (nästan 30 procent) som uppger varken stämmer eller inte stämmer, när det kommer till frågan om man kan lita på att få en rättvis behandling av polisen om man blir felaktigt misstänkt för brott. Drygt 25 procent av killarna uppger detsamma på frågan om polisen gör ett bra jobb.

Tabell 9. Fördelning (%) av elever som svarat på följande påstående om polisen. Särredovisning för kön. Resultat från SUB 2019.

	Stämmer helt/ ganska bra	Varken stämmer eller inte stämmer	Stämmer ganska dåligt/ inte alls
Polisen gör ett bra jobb			
<i>Tjejer</i>	50,4	28,4	21,3
<i>Killar</i>	43,4	25,4	31,2
Det är viktigt att tala om för polisen om skolan vandaliseras			
<i>Tjejer</i>	49,8	26,3	23,9
<i>Killar</i>	40,3	21,6	38,0
Jag skulle bli rättvist behandlad om jag blir oskyldigt misstänkt för ett brott			
<i>Tjejer</i>	47,8	29,8	22,5
<i>Killar</i>	48,2	20,9	30,9

Referenser

Andersson, L. (2011). Mått på brott. Självdeklaration som metod att mäta brottslighet. Akademisk avhandling. Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2011). Strategiska brott bland unga på 00-talet. Rapport 2011:21. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2013). Brotts bland ungdomar i årskurs nio. Rapport 2013:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2016a). Skolundersökningen om brott 2015. Rapport 2016:21. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2016b). Skolundersökningen om brott 2015. Teknisk rapport. Rapport 2016:22. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

- Brottsförebyggande rådet, Brå (2017).
Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2015. Rapport 2017:5.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2018).
Skolundersökningen om brott 2017. Rapport 2018:15.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2019).
Nationella trygghetsundersökningen 2019. Rapport 2019:11.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2020).
Skolundersökningen om brott. Teknisk rapport. Rapport 2020:12.
Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Friends (2017). Friends nätrapport 2017. Stockholm: Friends.
- Friends (2019). Friendsrapporten 2019. Stockholm: Friends.
- Junger-Tas, J., Terlouw, G. J. och Klein, M. W., red. (1994).
Delinquent Behavior Among Young People in the Western World.
Amsterdam: Kugler.
- Junger-Tas, J. och Marshall, I. H. (1999).
”The self-report methodology in crime research”. I: Tonry M. (red.).
Crime and Justice: A Review of Research, nr 25, s. 291–367.
Chicago: The University of Chicago Press.
- Ring, J. (1999). Hem och skola, kamrater och brott.
Akademisk avhandling.
Stockholm: Kriminologiska institutionen. Stockholms universitet.
- Statens medieråd (2019). Ungar & medier 2019.
Stockholm: Statens medieråd.

Bilageförteckning

Bilaga 1 – Utsatthet för brott	93
Bilaga 2 – Konsekvenser av oro för brott	118
Bilaga 3 – Delaktighet i brott	133
Bilaga 4 – Attityder	157
Bilaga 5 – Analys av metodförändringen och utvecklingen över tid.....	164

Bilaga 1 – Utsatthet för brott

BILAGA 1. TABELL 1. Andel (%) elever i årskurs 9 som uppger att de har utsatts för olika typer av brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning utifrån olika bakgrundsfaktorer.

	Total utsatthet			Stöld			Misshandel		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Samtliga	47,5	50,6	47,5	27,7	26,5	27,3	18,6	22,6	19,4
Kön									
Tjejer	49,2	51,3	47,4	25,8	23,2	24,8	15,6	17,6	15,3
Killar	45,5	49,3	46,8	29,2	28,8	29,2	20,8	26,4	23,0
Svensk/utländsk bakgrund									
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	46,0	50,2	46,6	26,2	24,5	24,9	18,2	22,4	19,1
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	54,0	48,6	52,1	31,2	28,2	36,1	20,2	21,8	21,2
Utrikesfödd	52,0	54,2	47,4	34,8	35,2	32,1	20,0	23,9	19,7
Bostadstyp									
Hus	44,2	47,8	45,8	24,6	22,7	24,9	17,7	21,3	18,7
Lägenhet	54,1	55,4	50,3	33,6	33,2	32,4	20,1	23,3	20,5
Föräldrar skilda/separerade									
Nej	44,2	47,4	45,0	25,5	25,0	25,7	17,2	21,2	17,7
Ja	54,4	57,4	53,2	32,4	29,6	30,9	21,7	25,5	23,6
Föräldrarnas utbildning									
Ingen av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	52,8	52,3	47,4	28,9	26,7	24,9	21,8	24,9	21,0
En av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	52,2	54,0	50,6	31,3	25,8	28,4	23,9	24,0	22,4
Båda föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	47,2	49,1	48,0	28,8	26,0	28,5	16,4	21,0	17,9
Föräldrarnas sysselsättning									
Båda föräldrarna har arbete	47,0	49,3	47,1	27,3	25,1	26,6	17,9	21,8	18,9
Minst en förälder saknar arbete	49,6	55,2	47,5	29,6	31,9	28,7	21,3	25,2	21,7
Familjens ekonomiska resurser									
Ej svaga ekonomiska resurser	46,4	49,4	46,2	27,0	25,7	26,4	18,0	21,7	18,3
Svaga ekonomiska resurser	62,8	67,2	63,0	36,3	35,6	34,1	29,0	38,7	34,6

	Hot			Rån			Sexualbrott		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
	11,3	13,6	12,3	2,4	2,5	2,8	15,2	17,8	14,0
	14,1	16,8	13,6	1,3	1,1	1,2	24,4	28,4	21,3
	8,4	9,7	10,8	3,2	3,1	4,1	6,0	7,6	6,3
	10,8	13,1	12,5	1,9	2,2	2,5	15,9	19,6	14,7
	14,5	15,0	11,0	1,9	2,2	3,0	12,9	14,0	13,5
	12,7	14,9	11,9	5,9	3,6	4,0	12,3	11,8	9,4
	10,3	12,8	12,2	1,7	2,0	2,7	14,4	18,2	13,7
	12,9	13,9	11,7	3,4	2,2	2,8	16,2	17,3	13,5
	9,9	11,8	11,4	2,2	2,1	2,6	13,8	15,9	12,0
	14,2	17,7	14,4	2,8	3,3	3,4	18,2	22,6	18,4
	16,7	15,9	12,7	2,9	3,5	2,8	13,0	17,8	15,3
	11,7	18,5	15,8	3,9	3,1	2,5	17,8	22,6	13,3
	9,7	13,0	11,4	2,4	2,0	3,1	16,2	19,1	14,3
	10,4	13,1	12,3	2,0	2,1	2,9	15,4	18,0	13,8
	14,8	15,4	12,5	3,7	3,4	2,1	13,8	17,1	13,6
	10,5	12,9	11,6	2,2	2,2	2,7	14,5	17,7	13,3
	24,0	28,9	26,0	6,9	6,5	4,0	28,8	22,5	27,6

BILAGA 1. TABELL 2. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även nästkommande sidor.

	Ej utsatt			Utsatt ...		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Lindrig misshandel						
Totalt	82,9	79,1	82,1	17,1	20,9	17,9
Tjejer	85,5	83,3	85,9	14,5	16,7	14,1
Killar	80,9	75,9	78,9	19,1	24,1	21,1
Grövre misshandel						
Totalt	95,8	95,7	96,0	4,2	4,3	4,0
Tjejer	96,6	97,5	97,3	3,4	2,5	2,7
Killar	95,5	95,0	95,2	4,5	5,0	4,8
Hot						
Totalt	88,7	86,4	87,7	11,3	13,6	12,3
Tjejer	85,8	83,2	86,4	14,1	16,8	13,6
Killar	91,6	90,3	89,2	8,4	9,7	10,8
Fysiska sexuella kränkningar						
Totalt	85,8	83,1	87,0	14,2	16,9	13,0
Tjejer	76,7	73,0	80,2	23,3	27,0	19,8
Killar	94,9	92,9	94,1	5,1	7,1	5,9
Sexuell handling genom tvång						
Totalt	96,1	95,0	96,4	3,9	5,0	3,6
Tjejer	94,0	91,7	94,0	6,0	8,3	6,0
Killar	98,5	98,5	98,8	1,5	1,5	1,2
Rån						
Totalt	97,6	97,5	97,2	2,4	2,5	2,8
Tjejer	98,7	98,9	98,8	1,3	1,1	1,2
Killar	96,8	96,9	95,9	3,2	3,1	4,1
Cykelstöld						
Totalt	84,8	85,2	84,5	15,2	14,8	15,5
Tjejer	86,4	87,7	86,1	13,6	12,3	13,9
Killar	83,7	83,1	83,1	16,3	16,9	16,9

	<i>... därav 1 gång</i>			<i>... därav 2 gånger eller fler</i>		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
	7,7	8,6	7,6	9,4	12,2	10,2
	6,6	7,5	7,0	7,9	9,3	7,2
	8,5	9,6	8,0	10,6	14,5	13,1
	2,6	2,9	2,5	1,6	1,4	1,5
	2,5	2,0	1,9	0,9	0,6	0,8
	2,5	3,5	3,0	2,0	1,6	1,9
	7,6	9,3	8,4	3,7	4,3	3,9
	9,1	11,3	9,5	5,0	5,5	4,2
	6,2	7,0	7,5	2,2	2,7	3,2
	7,2	7,0	7,0	7,0	9,9	6,0
	12,3	12,0	11,3	11	15,1	8,5
	2,4	2,5	2,6	2,7	4,7	3,3
	2,1	2,9	2,1	1,8	2,1	1,5
	3,4	5,1	3,6	2,6	3,2	2,3
	0,8	0,7	0,6	0,8	0,9	0,6
	1,6	1,9	2,0	0,8	0,6	0,8
	0,8	1,0	0,9	0,5	0,1	0,3
	2,2	2,5	2,9	1,0	0,6	1,1
	12,4	11,9	12,5	2,8	2,8	3,0
	11,6	9,8	11,7	2,0	2,5	2,2
	13,1	14,0	13,4	3,2	2,9	3,5

>>

Tabellen fortsätter på nästa sida

BILAGA 1. TABELL 2 – FORTSÄTTNING. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Ej utsatt			Utsatt ...			
	2015	2017	2019	2015	2017	2019	
Stöld av plånbok							
Totalt	96,8	96,8	97,5	3,2	3,2	2,5	
<i>Tjejer</i>	96,8	97,7	98,0	3,2	2,3	2,0	
<i>Killar</i>	97,1	96,4	97,4	2,9	3,6	2,6	
Stöld av mobiltelefon							
Totalt	94,7	94,9	95,8	5,3	5,1	4,2	
<i>Tjejer</i>	94,6	95,0	96,8	5,4	5,0	3,2	
<i>Killar</i>	95,0	95,2	95,1	5,0	4,8	4,9	
Stöld av annan värdefull sak							
Totalt	86,9	87,2	86,1	13,1	12,8	13,9	
<i>Tjejer</i>	87,9	89,6	88,2	12,1	10,4	11,8	
<i>Killar</i>	86,2	85,9	84,3	13,8	14,1	15,7	

Fortsättning från föregående sida.

	<i>... därav 1 gång</i>			<i>... därav 2 gånger eller fler</i>		
	<i>2015</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>	<i>2015</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>
	2,8	2,5	2,3	0,4	0,7	0,2
	2,9	1,8	1,9	0,2	0,6	0,0
	2,7	2,9	2,4	0,2	0,7	0,3
	4,8	4,2	3,7	0,5	0,9	0,5
	5,1	4,2	2,8	0,3	0,8	0,3
	4,4	4,1	4,4	0,6	0,7	0,6
	10,4	9,6	10,7	2,6	3,2	3,2
	9,7	7,9	9,3	2,4	2,5	2,5
	11,0	10,9	11,9	2,8	3,2	3,8

BILAGA 1. TABELL 3. Fördelningen (%) av brottsplatsen för den senaste händelsen bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även nästkommande sidor.

	Brottsplats	2015	2017	2019
Lindrig misshandel	I skolan/på skolgården			
	Totalt	49,7	58,8	58,5
	Tjejer	37,6	44,4	47,3
	Killar	58,4	69,0	65,1
	I det egna hemmet			
	Totalt	18,6	15,0	14,1
	Tjejer	33,7	26,2	25,6
	Killar	7,6	7,5	6,4
	I någon annans hem			
	Totalt	4,3	3,9	4,6
	Tjejer	6,4	7,5	6,3
	Killar	2,5	1,7	3,7
	I kollektivtrafiken			
	Totalt	3,1	1,6	6,4
	Tjejer	3,7	2,7	5,3
	Killar	2,6	0,8	7,4
	Annan plats			
	Totalt	24,3	20,7	16,4
Tjejer	18,6	19,2	15,5	
Killar	28,9	21,1	17,4	
Grövre misshandel	I skolan/på skolgården			
	Totalt	45,0	42,5	49,0
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	I det egna hemmet			
	Totalt	14,0	10,2	4,7
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	I någon annans hem			
	Totalt	1,4	8,2	3,3
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	I kollektivtrafiken			
	Totalt	5,1	4,4	10,4
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	Annan plats			
	Totalt	34,5	34,8	32,6
Tjejer	x	x	x	
Killar	x	x	x	

>>

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

Fortsättning från föregående sida.

	Brottsplats	2015	2017	2019
Hot	I skolan/på skolgården			
	Totalt	19,6	23,8	21,9
	<i>Tjejer</i>	14,5	22,7	18,0
	<i>Killar</i>	27,8	25,9	25,6
	I det egna hemmet			
	Totalt	12,2	9,1	10,4
	<i>Tjejer</i>	16,0	10,0	14,0
	<i>Killar</i>	5,9	8,0	5,8
	I någon annans hem			
	Totalt	5,9	2,3	2,9
	<i>Tjejer</i>	5,8	2,8	3,4
	<i>Killar</i>	6,0	1,1	2,5
	I kollektivtrafiken			
	Totalt	6,8	8,3	10,3
	<i>Tjejer</i>	7,7	6,6	7,6
	<i>Killar</i>	5,3	11,3	12,5
	Internet/sociala medier			
	Totalt	30,5	33,0	35,9
	<i>Tjejer</i>	34,9	38,7	41,6
	<i>Killar</i>	23,1	24,9	30,3
	Annan plats			
	Totalt	25,0	23,5	18,6
	<i>Tjejer</i>	21,2	19,1	15,4
	<i>Killar</i>	31,9	28,8	23,2
Fysiska sexuella kränkningar	I skolan/på skolgården			
	Totalt	34,0	36,1	32,0
	<i>Tjejer</i>	26,5	25,4	19,6
	<i>Killar</i>	63,7	74,0	69,7
	I det egna hemmet			
	Totalt	4,5	5,1	4,8
	<i>Tjejer</i>	4,3	5,8	5,6
	<i>Killar</i>	6,5	2,1	1,8
	I någon annans hem			
	Totalt	15,6	11,3	20,4
	<i>Tjejer</i>	17,5	12,6	23,3
	<i>Killar</i>	6,7	6,6	10,9
	I kollektivtrafiken			
	Totalt	9,5	9,2	15,4
	<i>Tjejer</i>	10,9	10,3	19,1
	<i>Killar</i>	4,4	4,0	4,9
	Annan plats			
	Totalt	36,4	38,3	27,4
	<i>Tjejer</i>	40,8	45,9	32,4
	<i>Killar</i>	18,7	13,2	12,7



BILAGA 1. TABELL 3 – FORTSÄTTNING. Fördelningen (%) av brottsplatsen för den senaste händelsen bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Se även nästkommande sidor.

	Brottsplats	2015	2017	2019
Sexuell handling genom tvång	I skolan/på skolgården			
	Totalt	8,9	6,2	7,8
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I det egna hemmet			
	Totalt	5,9	12,4	7,0
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I någon annans hem			
	Totalt	40,7	37,9	49,7
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I kollektivtrafiken			
	Totalt	5,9	1,8	1,9
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	Internet/sociala medier			
	Totalt	18,0	19,9	24,6
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	Annan plats			
	Totalt	20,6	21,8	9,0
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

>>

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

Fortsättning från föregående sida.

	Brottsplats	2015/2017*	2019
Rån	I skolan/på skolgården		
	Totalt	16,3	14,4
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I det egna hemmet		
	Totalt	7,1	2,4
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I någon annans hem		
	Totalt	5,5	3,1
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	I kollektivtrafiken		
	Totalt	8,7	22,3
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	Internet/sociala medier		
	Totalt	5,8	16,9
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	Annan plats		
	Totalt	56,7	40,9
	<i>Tjejer</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

* Resultaten redovisas samanslaget till följd av att antalet personer 2015 och 2017 är alltför litet för att kunna redovisas separat.

BILAGA 1. TABELL 4. Andel (%) som uppger att den senaste händelsen polisanmäls bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även nästkommande sidor.

	Polisanmält	2015	2017	2019
Lindrig misshandel	Ja, polisanmält			
	Totalt	5,8	4,2	6,9
	<i>Tjejer</i>	4,5	5,0	6,7
	<i>Killar</i>	6,4	3,6	7,1
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	90,5	91,8	89,1
	<i>Tjejer</i>	92,2	92,3	88,3
	<i>Killar</i>	89,7	92,5	89,6
	Vet inte			
	Totalt	3,7	4,0	4,0
	<i>Tjejer</i>	3,3	2,7	4,9
	<i>Killar</i>	3,9	3,9	3,2
Grövre misshandel	Ja, polisanmält			
	Totalt	24,2	20,3	27,6
	<i>Tjejer</i>	x	x	x
	<i>Killar</i>	x	x	x
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	68,4	66,9	65,9
	<i>Tjejer</i>	x	x	x
	<i>Killar</i>	x	x	x
	Vet inte			
	Totalt	7,4	12,9	6,5
	<i>Tjejer</i>	x	x	x
	<i>Killar</i>	x	x	x
Hot	Ja, polisanmält			
	Totalt	13,5	13,8	16,0
	<i>Tjejer</i>	13,2	14,3	13,9
	<i>Killar</i>	15,1	14,2	19,3
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	78,6	80,6	78,3
	<i>Tjejer</i>	82,3	80,0	80,3
	<i>Killar</i>	72,3	82,2	75,3
	Vet inte			
	Totalt	8,0	5,5	5,8
	<i>Tjejer</i>	4,5	5,7	5,7
	<i>Killar</i>	12,6	3,6	5,5

>>

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

Fortsättning från föregående sida.

	Polisanmält	2015	2017	2019
Fysiska sexuella kränkningar	Ja, polisanmält			
	Totalt	4,1	4,1	6,2
	Tjejer	4,7	4,1	6,4
	Killar	0,7	2,3	5,7
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	91,8	94,1	93,0
	Tjejer	92,4	95,0	92,8
	Killar	94,7	94,0	93,6
	Vet inte			
	Totalt	4,1	1,7	0,7
	Tjejer	2,9	0,9	0,8
	Killar	4,7	3,7	0,7
Sexuell handling genom	Ja, polisanmält			
	Totalt	9,1	7,6	9,1
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	82,5	87,7	88,8
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	Vet inte			
	Totalt	8,4	4,7	2,1
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

BILAGA 1. TABELL 4 – FORTSÄTTNING. Andel (%) som uppger att den senaste händelsen polis-anmäls bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även nästa sida.

	Polisanmält	2015/2017*	2019
Rån	Ja, polisanmält		
	Totalt	19,3	30,1
	Tjejer	x	x
	Killar	x	x
	Nej, inte polisanmält		
	Totalt	71,6	61,2
	Tjejer	x	
	Killar	x	x
	Vet inte		
Totalt	9,1	8,8	
Tjejer	x	x	
Killar	x	x	

	Polisanmält	2015	2017	2019
Cykelstöld	Ja, polisanmält			
	Totalt	31,1	24,9	30,5
	Tjejer	38,3	25,2	30,9
	Killar	25,9	25,0	30,6
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	57,5	60,7	57,4
	Tjejer	48,4	62,5	55,9
	Killar	64,9	59,5	59,2
	Vet inte			
	Totalt	11,4	14,4	12,1
	Tjejer	13,2	12,3	13,2
	Killar	9,1	15,5	10,3
Stöld av plånbok	Ja, polisanmält			
	Totalt	35,5	32,9	27,7
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	53,6	58,1	61,8
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x
	Vet inte			
	Totalt	10,9	9,0	10,6
	Tjejer	x	x	x
	Killar	x	x	x

>>

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

* Resultaten redovisas sammanslaget till följd av att antalet personer 2015 och 2017 är alltför litet för att kunna redovisas separat.

Fortsättning från föregående sida.

	Polisanmält	2015	2017	2019
Stöld av mobiltelefon	Ja, polisanmält			
	Totalt	45,9	41,2	46,9
	<i>Tjejer</i>	44,6	52,1	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	49,0	32,0	<i>x</i>
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	43,8	43,7	45,2
	<i>Tjejer</i>	45,1	32,3	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	41,8	56,3	<i>x</i>
	Vet inte			
	Totalt	10,4	15,1	7,9
	<i>Tjejer</i>	10,3	15,6	<i>x</i>
	<i>Killar</i>	9,2	11,7	<i>x</i>
Stöld av annan värdefull sak	Ja, polisanmält			
	Totalt	27,4	24,8	26,8
	<i>Tjejer</i>	28,3	23,4	25,7
	<i>Killar</i>	27,6	26,7	27,9
	Nej, inte polisanmält			
	Totalt	65,6	64,0	62,7
	<i>Tjejer</i>	63,0	66,5	63,8
	<i>Killar</i>	68,1	61,8	61,1
	Vet inte			
	Totalt	7,0	11,2	10,5
	<i>Tjejer</i>	8,8	10,1	10,5
	<i>Killar</i>	4,3	11,5	11,0

x Redovisas inte eftersom antalet utsatta personer är för litet för att redovisa uppdelat på kön.

BILAGA 1. TABELL 5. Andel (%) som uppger att den senaste händelsen polisanmäls bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Ej utsatt			Utsatt		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Någon har skrivit kränkande saker på internet						
Totalt	74,7	75,7	75,0	25,3	24,3	25,0
<i>Tjejer</i>	69,5	71,4	70,2	30,5	28,6	29,8
<i>Killar</i>	79,8	80,4	80,1	20,2	19,6	20,0
Någon har lagt upp bilder/filmklipp på internet						
Totalt	78,5	78,7	81,7	21,5	21,3	18,4
<i>Tjejer</i>	74,1	76,3	79,9	25,9	23,7	20,2
<i>Killar</i>	82,8	81,2	83,5	17,2	18,8	16,5
	Ej utsatt			Utsatt		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Utsatt för mobbning						
Totalt	64,4	63,8	66,2	35,6	36,2	33,9
<i>Tjejer</i>	60,3	60,1	63,6	39,7	39,9	36,4
<i>Killar</i>	68,7	67,6	69,2	31,3	32,4	30,8

<i>... Ja, någon gång</i>			<i>... Ja, flera gånger</i>			<i>... Ja, ofta</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
18,8	17,4	17,5	4,5	4,6	5,2	2,0	2,3	2,3
22,8	20,7	21,0	6,0	6,2	6,8	1,7	1,7	2,0
15,0	14,2	14,1	3,1	3,1	3,6	2,1	2,4	2,3
17,7	16,7	14,7	2,7	3,2	2,5	1,1	1,3	1,2
21,2	19,0	16,0	3,4	3,4	2,7	1,3	1,2	1,5
14,5	14,6	13,4	2,0	3,0	2,3	0,7	1,2	0,8
<i>... Ganska sällan</i>			<i>... Ibland</i>			<i>... Ofta</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
22,1	21,3	20,8	9,0	9,6	9,4	4,6	5,2	3,7
23,6	21,8	20,6	10,7	11,7	11,4	5,4	6,3	4,4
20,6	21,4	20,7	7,1	7,6	7,3	3,6	3,5	2,8

BILAGA 1. TABELL 6. Andelen (%) som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även nästkommande sidor.

	Lindrig misshandel					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	11,2	88,8	14,6	85,4	12,2	87,8
<i>Tjejer</i>	8,8	91,2	9,2	90,8	7,8	92,2
<i>Killar</i>	13,1	86,9	18,6	81,4	15,7	84,3
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	21,0	79,0	27,4	72,6	24,6	75,4
<i>Tjejer</i>	16,7	83,3	24,0	76,0	18,3	81,7
<i>Killar</i>	24,6	75,4	30,7	69,3	30,5	69,5
Blivit mobbad ibland						
Totalt	39,4	60,6	35,1	64,9	33,1	66,9
<i>Tjejer</i>	32,2	67,8	32,0	68,0	29,7	70,3
<i>Killar</i>	48,7	51,3	39,3	60,7	39,1	60,9
Blivit mobbad ofta						
Totalt	35,8	64,2	43,9	56,1	39,3	60,7
<i>Tjejer</i>	33,1	66,9	35,1	64,9	38	62
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

Grövre misshandel					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
2,6	97,4	2,6	97,4	2,8	97,2
1,8	98,2	0,9	99,1	1,6	98,4
2,9	97,1	3,4	96,6	3,7	96,3
4,8	95,2	3,7	96,3	5,0	95,0
3,9	96,1	2,5	97,5	3,8	96,2
4,8	95,2	5,0	95,0	5,6	94,4
7,6	92,4	9,3	90,7	5,8	94,2
8,2	91,8	6,9	93,1	4,5	95,5
7,3	92,7	11,2	88,8	7,0	93,0
14,6	85,4	13,8	86,2	12,4	87,6
10,1	89,9	7,7	92,3	6,6	93,4
x	x	x	x	x	x

>>

BILAGA 1. TABELL 6 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se även *nästkommande sidor*.

	Hot					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	7,1	92,9	7,0	93,0	7,7	92,3
<i>Tjejer</i>	8,8	91,2	8,4	91,6	8,4	91,6
<i>Killar</i>	5,6	94,4	5,3	94,7	7,1	92,9
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	13,2	86,8	18,0	82,0	15,8	84,2
<i>Tjejer</i>	15,5	84,5	20,1	79,9	14,6	85,4
<i>Killar</i>	10,4	89,6	15,7	84,3	16,6	83,4
Blivit mobbad ibland						
Totalt	22,4	77,6	30,5	69,5	27,5	72,5
<i>Tjejer</i>	26,9	73,1	39,7	60,3	30,5	69,5
<i>Killar</i>	16,9	83,1	16,0	84,0	22,0	78,0
Blivit mobbad ofta						
Totalt	36,2	63,8	41,8	58,2	37,0	63,0
<i>Tjejer</i>	38,5	61,5	43,6	56,4	40,3	59,7
<i>Killar</i>	x	x	x	x	x	x

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

Rån					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
2,0	98,0	1,9	98,1	2,1	97,9
1,1	98,9	0,9	99,1	0,6	99,4
2,4	97,6	2,2	97,8	3,4	96,6
1,9	98,1	2,7	97,3	3,6	96,4
0,4	99,6	1,1	98,9	1,4	98,6
2,7	97,3	4,3	95,7	5,6	94,4
3,3	96,7	2,0	98,0	2,7	97,3
1,1	98,9	1,8	98,2	2,3	97,7
6,6	93,4	2,4	97,6	2,8	97,2
9,6	90,4	6,9	93,1	11,1	88,9
7,5	92,5	1,0	99,0	7,4	92,6
x	x	x	x	x	x

>>

BILAGA 1. TABELL 6 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Fysiska sexuella kränkningar					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	10,1	89,9	11,5	88,5	9,7	90,3
<i>Tjejer</i>	17,2	82,8	19,9	80,1	15,2	84,8
<i>Killar</i>	4,0	96,0	4,4	95,6	4,3	95,7
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	18,2	81,8	23,1	76,9	15,4	84,6
<i>Tjejer</i>	28,1	71,9	35,0	65,0	24,3	75,7
<i>Killar</i>	6,3	93,7	11,8	88,2	6,4	93,6
Blivit mobbad ibland						
Totalt	23,7	76,3	28,5	71,5	23,1	76,9
<i>Tjejer</i>	33,7	66,3	39,8	60,2	30,4	69,6
<i>Killar</i>	7,5	92,5	11,2	88,8	12	88
Blivit mobbad ofta						
Totalt	32,0	68,0	38,2	61,8	30,9	69,1
<i>Tjejer</i>	46,4	53,6	46,8	53,2	36,5	63,5
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

Sexuell handling genom tvång					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
2,2	97,8	2,9	97,1	2,3	97,7
3,7	96,3	5,0	95,0	4,1	95,9
0,8	99,2	1,0	99,0	0,8	99,2
4,3	95,7	6,0	94,0	3,6	96,4
6,5	93,5	10,9	89,1	6,7	93,3
1,0	99,0	1,4	98,6	0,4	99,6
7,4	92,6	10,1	89,9	7,9	92,1
9,9	90,1	15,1	84,9	10	90
3,3	96,7	1,6	98,4	3,9	96,1
18,3	81,7	15,5	84,5	17,3	82,7
20,7	79,3	18,9	81,1	20,7	79,3
<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

>>

BILAGA 1. TABELL 6 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Stöldbrott					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	26,0	74,0	23,1	76,9	24,6	75,4
<i>Tjejer</i>	24,5	75,5	19,5	80,5	21,1	78,9
<i>Killar</i>	27,3	72,7	25,5	74,5	27,0	73,0
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	28,8	71,2	30,8	69,2	31,0	69,0
<i>Tjejer</i>	24,5	75,5	27,9	72,1	29,2	70,8
<i>Killar</i>	32,5	67,5	33,9	66,1	32,9	67,1
Blivit mobbad ibland						
Totalt	34,6	65,4	33,5	66,5	33,4	66,6
<i>Tjejer</i>	32,2	67,8	29,2	70,8	33,7	66,3
<i>Killar</i>	37,4	62,6	37,4	62,6	33,9	66,1
Blivit mobbad ofta						
Totalt	28,5	71,5	34,8	65,2	37,8	62,2
<i>Tjejer</i>	32,3	67,7	30,4	69,6	33,3	66,7
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

Utsatt för något brott					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
40,1	59,9	41,2	58,8	40,6	59,4
41,7	58,3	41,0	59,0	39,1	60,9
38,6	61,4	41,2	58,8	40,9	59,1
53,8	46,2	61,0	39,0	56,1	43,9
53,0	47,0	63,1	36,9	54,8	45,2
53,9	46,1	58,8	41,2	57,4	42,6
69,2	30,8	72,9	27,1	66,1	33,9
68,1	31,9	69,3	30,7	71,0	29,0
70,4	29,6	77,5	22,5	59,2	40,8
70,1	29,9	77,3	22,7	70,2	29,8
71,5	28,5	74,8	25,2	67,8	32,2
<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

Bilaga 2 – Konsekvenser av oro för brott

BILAGA 2. TABELL 1. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	2015	2017	2019
Hållit sig borta från skolan en hel dag			
Totalt	6,7	7,7	7,5
<i>Tjejer</i>	8,7	10,5	8,6
<i>Killar</i>	4,4	4,8	6,1
Stannat hemma kvällstid fast hen ville gå ut			
Totalt	16,8	17,7	18,4
<i>Tjejer</i>	22,0	22,4	21,6
<i>Killar</i>	11,7	12,9	15,1
Medvetet undvikit vissa personer			
Totalt	34,7	36,6	38,8
<i>Tjejer</i>	41,5	42,7	43,3
<i>Killar</i>	28,1	30,9	34,1
Medvetet undvikit vissa platser			
Totalt	31,4	35,5	38,6
<i>Tjejer</i>	38,7	42,5	43,2
<i>Killar</i>	24,4	28,9	33,9
Gjort något av beskrivna konsekvenser			
Totalt	44,9	48,1	51,0
<i>Tjejer</i>	53,0	54,8	56,2
<i>Killar</i>	37,1	41,7	45,8

BILAGA 2. TABELL 2. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Hållit sig borta från skolan en hel dag					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Ej utsatt						
Totalt	3,3	96,7	3,0	97,0	3,7	96,3
<i>Tjejer</i>	4,5	95,5	3,3	96,7	4,4	95,6
<i>Killar</i>	2,1	97,9	2,7	97,3	2,8	97,2
Utsatt för misshandel						
Totalt	14,7	85,3	15,5	84,5	16,0	84,0
<i>Tjejer</i>	21,5	78,5	26,4	73,6	23,6	76,4
<i>Killar</i>	9,2	90,8	8,3	91,7	11,3	88,7
Utsatt för hot						
Totalt	23,1	76,9	23,3	76,7	23,9	76,1
<i>Tjejer</i>	26,2	73,8	30,3	69,7	27,0	73,0
<i>Killar</i>	17,8	82,2	11,6	88,4	19,7	80,3
Utsatt för sexualbrott						
Totalt	14,3	85,7	17,9	82,1	16,8	83,2
<i>Tjejer</i>	15,3	84,7	20,2	79,8	17,1	82,9
<i>Killar</i>	7,4	92,6	8,7	91,3	14,3	85,7
Utsatt för stöldbrott						
Totalt	9,3	90,7	12,9	87,1	11,7	88,3
<i>Tjejer</i>	11,7	88,3	17,8	82,2	13,9	86,1
<i>Killar</i>	6,7	93,3	9,0	91,0	9,9	90,1

Elever utsatta för rån inkluderas inte i analysen, eftersom antalet personer som uppger att de utsatts är alltför litet.

Fortsättning från föregående sida.

Stannat hemma kvällstid fast hen ville gå ut					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
10,7	89,3	9,4	90,6	11,3	88,7
14,7	85,3	10,4	89,6	12,7	87,3
7,1	92,9	8,5	91,5	9,7	90,3
26,4	73,6	30,6	69,4	29,8	70,2
35,8	64,2	47,2	52,8	40,6	59,4
18,9	81,1	19,9	80,1	23,0	77,0
43,0	57,0	46,1	53,9	38,6	61,4
48,7	51,3	53,4	46,6	43,0	57,0
34,3	65,7	32,8	67,2	33,3	66,7
33,2	66,8	35,9	64,1	34,7	65,3
36,3	63,7	40,0	60,0	36,0	64,0
18,5	81,5	18,5	81,5	31,5	68,5
23,0	77,0	25,7	74,3	26,2	73,8
27,7	72,3	35,5	64,5	31,4	68,6
18,4	81,6	17,4	82,6	22,4	77,6

>>

BILAGA 2. TABELL 2 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. *Se nästkommande sidor.*

	Medvetet undvikit vissa personer					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Ej utsatt						
Totalt	24,7	75,3	24,7	75,3	27,4	72,6
<i>Tjejer</i>	31,2	68,8	28,8	71,2	30,6	69,4
<i>Killar</i>	19,0	81,0	21,2	78,8	24,1	75,9
Utsatt för misshandel						
Totalt	51,6	48,4	56,4	43,6	59,6	40,4
<i>Tjejer</i>	61,1	38,9	69,2	30,8	68,7	31,3
<i>Killar</i>	44,3	55,7	48,9	51,1	54,5	45,5
Utsatt för hot						
Totalt	67,8	32,2	66,3	33,7	71,9	28,1
<i>Tjejer</i>	71,9	28,1	74,7	25,3	75,6	24,4
<i>Killar</i>	60,2	39,8	53,4	46,6	68,4	31,6
Utsatt för sexualbrott						
Totalt	58,0	42,0	61,6	38,4	63,6	36,4
<i>Tjejer</i>	61,1	38,9	65,6	34,4	65,7	34,3
<i>Killar</i>	43,4	56,6	48,3	51,7	59,0	41,0
Utsatt för stöldbrott						
Totalt	42,1	57,9	46,3	53,7	47,9	52,1
<i>Tjejer</i>	48,4	51,6	53,2	46,8	54,8	45,2
<i>Killar</i>	36,2	63,8	41,1	58,9	42,9	57,1

Elever utsatta för rån inkluderas inte i analysen, eftersom antalet personer som uppger att de utsatts är alltför litet.

Fortsättning från föregående sida.

Medvetet undvikit vissa platser					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
23,7	76,3	24,6	75,4	29,0	71,0
30,5	69,5	28,0	72,0	32,6	67,4
17,8	82,2	21,6	78,4	25,1	74,9
43,1	56,9	49,8	50,2	54,2	45,8
53,5	46,5	65,1	34,9	60,8	39,2
35,4	64,6	40,3	59,7	50,3	49,7
58,2	41,8	62,4	37,6	67,7	32,3
61,7	38,3	69,4	30,6	66,0	34,0
53,2	46,8	51,3	48,7	69,8	30,2
52,2	47,8	58,5	41,5	59,4	40,6
56,1	43,9	63,4	36,6	62,2	37,8
35,9	64,1	42,3	57,7	51,9	48,1
37,0	63,0	44,5	55,5	46,5	53,5
44,2	55,8	54,6	45,4	51,8	48,2
30,6	69,4	36,6	63,4	42,8	57,2

>>

BILAGA 2. TABELL 2 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Gjort något av beskrivna konsekvenser					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Ej utsatt						
Totalt	34,5	65,5	34,8	65,2	39,8	60,2
<i>Tjejer</i>	42,6	57,4	38,7	61,3	44,0	56,0
<i>Killar</i>	27,2	72,8	31,5	68,5	35,4	64,6
Utsatt för misshandel						
Totalt	61,8	38,2	68,0	32,0	69,0	31,0
<i>Tjejer</i>	72,0	28,0	81,9	18,1	77,9	22,1
<i>Killar</i>	54,7	45,3	60,1	39,9	63,9	36,1
Utsatt för hot						
Totalt	77,0	23,0	79,1	20,9	81,9	18,1
<i>Tjejer</i>	81,9	18,1	87,3	12,7	84,6	15,4
<i>Killar</i>	69,1	30,9	65,4	34,6	79,5	20,5
Utsatt för sexualbrott						
Totalt	68,0	32,0	71,5	28,5	74,0	26,0
<i>Tjejer</i>	71,1	28,9	76,1	23,9	76,0	24,0
<i>Killar</i>	54,7	45,3	54,9	45,1	69,8	30,2
Utsatt för stöldbrott						
Totalt	53,3	46,7	59,7	40,3	60,9	39,1
<i>Tjejer</i>	60,7	39,3	69,1	30,9	67,2	32,8
<i>Killar</i>	46,7	53,3	52,6	47,4	56,2	43,8

Elever utsatta för rån inkluderas inte i analysen, eftersom antalet personer som uppger att de utsatts är alltför litet.

BILAGA 2. TABELL 3. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se nästkommande sidor.

	Hållit sig borta från skolan en hel dag					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	4,0	96,0	3,8	96,2	4,4	95,6
<i>Tjejer</i>	5,2	94,8	4,9	95,1	4,2	95,8
<i>Killar</i>	3,1	96,9	2,8	97,2	4,4	95,6
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	6,9	93,1	10,5	89,5	7,4	92,6
<i>Tjejer</i>	9,8	90,2	13,9	86,1	9,7	90,3
<i>Killar</i>	3,8	96,2	7,3	92,7	5,0	95,0
Blivit mobbad ibland						
Totalt	12,0	88,0	18,8	81,2	20,8	79,2
<i>Tjejer</i>	14,7	85,3	22,7	77,3	21,7	78,3
<i>Killar</i>	6,6	93,4	12,1	87,9	18,7	81,3
Blivit mobbad ofta*						
Totalt	30,4	69,6	22,5	77,5	30,6	69,4
<i>Tjejer</i>	30,2	69,8	29,2	70,8	34,3	65,7
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

	Stannat hemma kvällstid fast hen ville gå ut					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
	11,7	88,3	13,3	86,7	14,7	85,3
	15,0	85,0	15,9	84,1	16,5	83,5
	8,9	91,1	10,8	89,2	12,9	87,1
	21,3	78,7	19,2	80,8	21,2	78,8
	27,2	72,8	23,7	76,3	25,1	74,9
	14,6	85,4	14,9	85,1	17,0	83,0
	29,1	70,9	31,8	68,2	31,7	68,3
	33,5	66,5	39,2	60,8	35,5	64,5
	22,3	77,7	19,1	80,9	25,7	74,3
	43,4	56,6	39,5	60,5	36,1	63,9
	54,9	45,1	49,1	50,9	41,0	59,0
	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

>>

BILAGA 2. TABELL 3 – FORTSÄTTNING. Andelen (%) som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön. Se *nästkommande sidor*.

	Medvetet undvikit vissa personer					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	26,6	73,4	27,9	72,1	30,6	69,4
<i>Tjejer</i>	31,5	68,5	32,0	68,0	34,5	65,5
<i>Killar</i>	22,6	77,4	24,7	75,3	27,1	72,9
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	43,0	57,0	48,7	51,3	49,8	50,2
<i>Tjejer</i>	49,8	50,2	54,0	46,0	52,2	47,8
<i>Killar</i>	35,3	64,7	43,5	56,5	47,1	52,9
Blivit mobbad ibland						
Totalt	54,0	46,0	53,6	46,4	63,9	36,1
<i>Tjejer</i>	61,6	38,4	59,0	41,0	67,1	32,9
<i>Killar</i>	43,4	56,6	44,4	55,6	59,8	40,2
Blivit mobbad ofta*						
Totalt	69,2	30,8	63,9	36,1	60,0	40,0
<i>Tjejer</i>	73,1	26,9	75,9	24,1	67,2	32,8
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Fortsättning från föregående sida.

Medvetet undvikit vissa platser					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
25,2	74,8	28,4	71,6	32,4	67,6
31,2	68,8	33,7	66,3	36,2	63,8
20,4	79,6	24,1	75,9	28,9	71,1
37,9	62,1	45,0	55,0	48,4	51,6
45,4	54,6	52,7	47,3	51,4	48,6
29,6	70,4	37,8	62,2	44,8	55,2
43,5	56,5	51,9	48,1	55,1	44,9
50,8	49,2	56,7	43,3	59,7	40,3
32,5	67,5	42,8	57,2	47,1	52,9
63,3	36,7	54,6	45,4	57,2	42,8
69,9	30,1	67,6	32,4	63,3	36,7
<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

>>

BILAGA 2. TABELL 3 – FORTSÄTTNING. Andelen som uppger att oro för brott medfört konsekvenser bland de elever i årskurs 9 som uppger att de utsatts för mobbning (någon gång) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Gjort något av beskrivna konsekvenser					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Aldrig blivit mobbad						
Totalt	36,7	63,3	38,7	61,3	43,1	56,9
<i>Tjejer</i>	43,8	56,2	43,9	56,1	47,1	52,9
<i>Killar</i>	30,9	69,1	34,5	65,5	39,5	60,5
Blivit mobbad ganska sällan						
Totalt	53,8	46,2	61,7	38,3	62,2	37,8
<i>Tjejer</i>	61,7	38,3	67,4	32,6	67,1	32,9
<i>Killar</i>	45,2	54,8	56,3	43,7	57,0	43,0
Blivit mobbad ibland						
Totalt	62,5	37,5	68,4	31,6	73,4	26,6
<i>Tjejer</i>	69,0	31,0	72,7	27,3	77,3	22,7
<i>Killar</i>	53,7	46,3	60,6	39,4	67,1	32,9
Blivit mobbad ofta*						
Totalt	79,8	20,2	72,1	27,9	71,5	28,5
<i>Tjejer</i>	83,3	16,7	84,3	15,7	77,2	22,8
<i>Killar</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

x Redovisas inte eftersom antalet killar som utsatts för mobbning ofta är för litet för att inkludera i analysen.

Bilaga 3 – Delaktighet i brott

BILAGA 3. TABELL 1. Andel (%) elever i årskurs 9 som uppger att de har begått olika typer av brott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning utifrån olika bakgrundsfaktorer.

	Total delaktighet*			Våld (grövre våld**)					
	2015	2017	2019	2015		2017		2019	
Samtliga	50,6	50,8	51,7	23,7	(3,9)	26,6	(4,2)	24,0	(3,2)
Kön									
Tjejer	47,2	47,2	48,7	19,0	(3,2)	21,3	(2,8)	20,4	(1,7)
Killar	53,6	53,5	54,1	27,7	(4,2)	30,9	(5,2)	27,6	(4,4)
Svensk/utländsk bakgrund									
Svenskfödd med minst en svenskfödd förälder	51,6	51,6	52,5	23,2	(3,0)	27,0	(3,5)	23,9	(2,6)
Svenskfödd med båda föräldrarna utrikesfödda	50,2	51,2	53,6	26,6	(7,9)	28,0	(6,3)	27,6	(4,5)
Utrikesfödd	44,7	46,2	45,1	24,3	(6,4)	23,4	(6,1)	21,6	(4,5)
Bostadstyp									
Hus	48,1	50,4	51,3	22,3	(2,9)	25,6	(3,7)	23,5	(2,6)
Lägenhet	55,9	51,6	51,1	26,8	(5,1)	27,5	(5,0)	24,3	(3,8)
Föräldrar skilda/separerade									
Nej	46,0	47,6	48,2	22,0	(3,4)	25,2	(4,0)	22,3	(2,4)
Ja	60,4	58,1	59,5	27,4	(4,8)	30,0	(4,6)	27,8	(4,7)
Föräldrarnas utbildning									
Ingen av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	47,6	55,5	56,2	25,3	(6,7)	32,1	(5,7)	28,8	(4,3)
En av föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	56,8	52,7	53,0	26,8	(4,7)	28,5	(4,8)	24,2	(3,7)
Båda föräldrarna har universitets-/högskoleutbildning	49,2	47,2	49,9	22,5	(3,2)	22,9	(2,7)	21,8	(2,0)
Föräldrarnas sysselsättning									
Båda föräldrarna har arbete	51,0	50,6	51,9	23,2	(3,4)	26,6	(3,4)	23,9	(2,8)
Minst en förälder saknar arbete	49,2	53,0	50,8	26,8	(5,5)	27,3	(7,9)	24,8	(4,3)
Familjens ekonomiska resurser									
Ej svaga ekonomiska resurser	49,7	50,4	50,9	22,8	(3,3)	26,2	(3,9)	23,4	(2,7)
Svaga ekonomiska resurser	61,3	57,3	64,3	36,5	(13,5)	33,0	(7,7)	35,5	(8,8)

* I SUB 2019 upptäcktes två fel i delaktighet i brott. Det ena gäller ett fel i konstruktionen av de elever som begått något brott, vilket innebär en mindre underskattning för det sammanslagna måttet något brott. Det andra handlar om hanteringen av de elever som inte svarat på vissa frågor om delaktighet, vilket lett till en viss överskattning för respektive brottstyp. Detta har korrigerats och resultaten för 2015 och 2017 har räknats om.

**Grövre våld innefattar våld som har lett till att sjukvård krävts, samt våld som begåtts med något vapen. Se vidare bilaga 3, tabell 2.

***Grövre stöld innefattar stöld av moped/motorcykeln eller bil samt stöld ur bil. Se vidare bilaga 3, tabell 3.

Stöld (grövre stöld***)						Skadegörelse			Narkotika		
2015		2017		2019		2015	2017	2019	2015	2017	2019
38,9	(2,6)	38,7	(2,9)	41,1	(3,0)	18,3	18,6	18,4	6,0	6,0	7,6
37,5	(1,8)	36,8	(1,9)	39,2	(1,5)	14,4	13,3	14,2	4,6	4,4	6,0
39,9	(2,9)	39,9	(3,3)	42,3	(4,2)	21,4	22,5	22,2	6,6	7,1	9,0
40,2	(2,1)	40,2	(2,5)	42,8	(2,5)	17,7	18,3	18,7	5,5	5,6	7,3
37,9	(4,2)	36,2	(5,1)	41,7	(4,3)	23,4	21,0	20,7	8,2	7,4	9,4
29,9	(4,2)	32,5	(2,9)	31,3	(3,6)	16,7	17,4	13,5	6,5	6,7	7,1
37,1	(1,9)	38,4	(2,5)	41,4	(2,4)	15,6	17,2	18,2	4,9	4,5	6,6
42,4	(3,6)	39,1	(3,3)	39	(3,8)	23,3	20,7	18	7,2	9,2	9,3
34,4	(2,1)	34,3	(2,3)	37,6	(2,3)	15,2	16,5	16,5	4,7	4,9	5,8
48,1	(3,6)	48,5	(4,3)	49,1	(4,4)	24,6	22,8	22,6	8,4	8,5	11,5
35,9	(4,5)	42,5	(2,9)	44,6	(5,5)	22,3	22,7	21,3	6,0	7,7	7,9
46,2	(4,2)	43,4	(2,7)	42,8	(1,1)	22,3	21,1	17,6	9,0	6,6	7,0
37,7	(1,7)	35,3	(2,5)	39,3	(1,9)	17,2	14,8	17,3	5,9	4,8	7,6
39,4	(2,2)	38,4	(2,4)	41,4	(2,5)	17,6	18,0	18,2	5,6	5,2	7,2
36,3	(3,2)	40,4	(4,6)	40,3	(4,3)	19,7	22,1	19,5	6,7	8,6	8,6
38,0	(2,3)	38,5	(2,7)	40,2	(2,8)	17,9	18,3	17,9	5,6	5,8	7,0
51,8	(7,6)	43,8	(5,8)	56,2	(7,7)	24,2	21,3	24,2	11,2	8,0	15,9

BILAGA 3. TABELL 2. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått våldsbrott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av brott.

Våldsbrott	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Hotat någon med våld eller vapen för att få pengar eller andra värdesaker						
Totalt	99,0	99,1	99,1	1,0	0,9	0,9
<i>Tjejer</i>	99,4	99,7	99,7	0,6	0,3	0,3
<i>Killar</i>	99,1	98,9	98,6	0,9	1,1	1,4
Med avsikt slagit någon (ej familjemedlem) så att man tror/vet att sjukvård krävdes						
Totalt	97,2	96,9	97,9	2,8	3,1	2,1
<i>Tjejer</i>	98,2	98,1	98,8	1,8	1,9	1,2
<i>Killar</i>	96,6	96,2	97,0	3,4	3,8	3,0
Med avsikt slagit någon familjemedlem så att man tror/vet att sjukvård krävdes						
Totalt	98,7	98,6	99,0	1,3	1,4	1,0
<i>Tjejer</i>	98,5	98,9	99,4	1,5	1,1	0,6
<i>Killar</i>	99,2	98,6	98,6	0,8	1,4	1,4
Slagit någon så att denne fick ont, men inte så att sjukvård krävdes						
Totalt	77,2	74,3	77,3	22,8	25,7	22,7
<i>Tjejer</i>	82,0	79,4	80,4	18,0	20,6	19,6
<i>Killar</i>	73,2	70,1	74,1	26,8	29,9	25,9
Med avsikt skadat någon med ett vapen						
Totalt	98,8	98,9	99,1	1,2	1,1	0,9
<i>Tjejer</i>	99,2	99,5	99,7	0,8	0,5	0,3
<i>Killar</i>	98,8	98,7	98,6	1,2	1,3	1,4

(-) Inga observationer

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
0,4	0,4	0,5	0,1	0,2	0,2	0,5	0,3	0,3
0,4	0,2	0,2	(-)	0,0	(-)	0,2	0,1	0,1
0,3	0,6	0,7	0,1	0,3	0,3	0,4	0,2	0,4
1,7	2,1	1,3	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3
1,3	1,6	0,9	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1
2,1	2,6	1,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,6
0,9	0,8	0,5	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	0,2
1,0	0,7	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,1
0,6	0,9	0,7	0,1	0,2	0,4	0,2	0,4	0,3
13,6	14,7	13,1	4,1	4,8	4,6	5,1	6,2	5,0
12,1	12,8	12,7	2,8	4,0	3,7	3,2	3,8	3,2
15,0	16,4	13,6	5,3	5,4	5,6	6,6	8,1	6,7
0,4	0,6	0,5	0,4	0,1	0,2	0,4	0,4	0,2
0,4	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
0,4	0,8	0,8	0,4	0,1	0,3	0,5	0,5	0,4

BILAGA 3. TABELL 3. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått stöldbrott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av brott. Se även nästkommande sidor.

Stöldbrott (samt häleri och bedrägeri)	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Snattat något i en affär						
Totalt	84,1	83,9	82,8	15,9	16,1	17,2
Tjejer	87,0	86,3	84,7	13,0	13,7	15,3
Killar	81,9	82,2	81,5	18,1	17,8	18,5
Skaffat pengar genom att lura någon						
Totalt	90,3	89,9	91,0	9,7	10,1	9,0
Tjejer	92,6	93,0	93,1	7,4	7,0	6,9
Killar	88,4	87,5	89,4	11,6	12,5	10,6
Stulit något från skolan						
Totalt	83,5	83,4	81,6	16,5	16,6	18,4
Tjejer	85,3	86,9	84,6	14,7	13,1	15,4
Killar	82,2	80,9	79,2	17,8	19,1	20,8
Stulit något från hemmet						
Totalt	82,0	82,5	80,8	18,0	17,5	19,2
Tjejer	77,4	78,1	77,8	22,6	21,9	22,2
Killar	86,7	87,1	83,8	13,3	12,9	16,2
Stulit någons mobiltelefon						
Totalt	98,8	98,6	99,0	1,2	1,4	1,0
Tjejer	99,3	99,4	99,4	0,7	0,6	0,6
Killar	98,6	98,3	98,7	1,4	1,7	1,3
Stulit en cykel						
Totalt	92,4	92,9	93,1	7,6	7,1	6,9
Tjejer	95,5	96,7	96,6	4,5	3,3	3,4
Killar	89,8	89,7	89,9	10,2	10,3	10,1
Stulit en moped eller motorcykel						
Totalt	98,5	98,5	98,7	1,5	1,5	1,3
Tjejer	99,2	99,6	99,6	0,8	0,4	0,4
Killar	98,1	97,9	97,7	1,9	2,1	2,3
Stulit en bil						
Totalt	99,1	99,1	99,2	0,9	0,9	0,8
Tjejer	99,6	99,7	99,7	0,4	0,3	0,3
Killar	98,8	98,9	98,9	1,2	1,1	1,1

(-) Inga observationer

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
8,7	9,6	9,7	2,7	2,4	2,7	4,6	4,1	4,8
7,4	8,7	9,2	2,2	2,0	2,2	3,5	3,0	4,0
10,1	10,4	9,8	3,0	2,7	3,1	5,0	4,7	5,6
6,0	6,9	5,9	1,7	1,7	1,8	2,0	1,4	1,3
5,2	5,5	4,8	0,9	0,9	1,4	1,3	0,6	0,6
6,8	8,3	6,7	2,5	2,5	2,1	2,3	1,8	1,9
10,8	11,4	12,6	2,9	2,6	3,1	2,8	2,6	2,6
10,6	9,3	12,0	2,4	2,4	2,1	1,7	1,4	1,3
10,9	13,1	13,0	3,3	2,8	4,0	3,6	3,2	3,7
9,7	9,3	9,9	4,7	4,2	5,0	3,6	4,0	4,3
12,1	12,3	12,0	5,9	5,3	5,5	4,6	4,2	4,6
7,4	6,4	7,8	3,4	3,1	4,4	2,5	3,4	4,0
0,7	0,6	0,6	0,2	0,1	0,1	0,3	0,7	0,2
0,5	0,3	0,5	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1
0,8	0,8	0,7	0,3	0,1	0,2	0,4	0,8	0,3
4,5	4,2	4,1	1,4	1,3	1,2	1,8	1,7	1,5
3,2	2,1	2,4	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5
5,8	6,1	5,9	1,9	1,8	1,8	2,6	2,4	2,4
0,9	0,8	0,9	0,2	0,1	0,2	0,4	0,6	0,3
0,6	0,2	0,3	0,0	(-)	0,0	0,2	0,2	0,0
1,0	1,4	1,5	0,3	0,1	0,3	0,5	0,6	0,5
0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	0,4	0,4	0,2
0,2	0,2	0,3	0,1	0,0	(-)	0,1	0,1	0,1
0,5	0,4	0,5	0,2	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3

>>

BILAGA 3. TABELL 3 – FORTSÄTTNING. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått stöldbrott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av brott.

Stöldbrott (samt häleri och bedrägeri)	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Stulit något ur en bil						
Totalt	98,3	98,1	98,1	1,7	1,9	1,9
<i>Tjejer</i>	98,7	98,4	98,8	1,3	1,6	1,2
<i>Killar</i>	98,2	98,3	97,5	1,8	1,7	2,5
Stulit något ur en ficka, väska, ryggsäck eller liknande						
Totalt	95,9	96,3	96,7	4,1	3,7	3,3
<i>Tjejer</i>	96,5	97,0	97,9	3,5	3,0	2,1
<i>Killar</i>	95,5	96,1	95,7	4,5	3,9	4,3
Stulit något ur en källare, vindsförråd eller liknande						
Totalt	97,0	97,1	97,1	3,0	2,9	2,9
<i>Tjejer</i>	97,8	97,7	98,1	2,2	2,3	1,9
<i>Killar</i>	96,6	97,0	96,3	3,4	3,0	3,7
Stulit något annat						
Totalt	92,1	92,8	90,8	7,9	7,2	9,2
<i>Tjejer</i>	93,2	93,8	92,6	6,8	6,2	7,4
<i>Killar</i>	91,4	92,5	89,2	8,6	7,5	10,8
Köpt något som man visste var stulet						
Totalt	95,8	95,3	96,2	4,2	4,7	3,8
<i>Tjejer</i>	97,7	97,2	98,0	2,3	2,8	2,0
<i>Killar</i>	94,5	94,0	94,6	5,5	6,0	5,4
Sålt något som man visste var stulet						
Totalt	97,1	97,1	97,5	2,9	2,9	2,5
<i>Tjejer</i>	98,9	98,9	99,2	1,1	1,1	0,8
<i>Killar</i>	96,0	95,8	95,9	4,0	4,2	4,1
Väskryckning						
Totalt	99,2	99,2	99,4	0,8	0,8	0,6
<i>Tjejer</i>	99,6	99,9	99,7	0,4	0,1	0,3
<i>Killar</i>	99,2	99,1	99,3	0,8	0,9	0,7

(-) Inga observationer

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
1,0	1,3	1,4	0,4	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3
1,0	1,2	0,9	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1
0,9	1,3	1,7	0,5	0,2	0,3	0,4	0,2	0,4
2,7	2,4	2,5	0,8	0,4	0,5	0,6	0,9	0,3
2,7	2,4	1,7	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
2,7	2,4	3,2	1,1	0,4	0,6	0,6	1,0	0,5
2,0	2,0	2,0	0,6	0,3	0,6	0,5	0,6	0,4
1,6	1,8	1,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
2,3	2,1	2,2	0,6	0,2	0,8	0,5	0,7	0,6
5,1	5,2	6,2	1,3	0,8	1,6	1,5	1,2	1,5
4,8	4,6	5,9	1,0	0,7	1,0	1,1	0,9	0,5
5,6	5,8	6,6	1,5	0,8	1,9	1,5	1,0	2,3
3,0	2,9	2,6	0,5	0,8	0,6	0,7	1,0	0,5
1,8	1,5	1,6	0,2	0,5	0,3	0,3	0,8	0,1
4,0	4,0	3,7	0,6	1,1	1,0	0,8	0,9	0,8
1,5	1,7	1,2	0,5	0,5	0,6	0,9	0,7	0,7
0,6	0,8	0,5	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2
2,3	2,5	2,0	0,7	0,9	1,1	1,0	0,8	1,1
0,3	0,2	0,4	0,1	0,2	0,0	0,3	0,4	0,2
0,3	0,0	0,2	0,0	0,1	(-)	0,1	0,0	0,1
0,3	0,3	0,4	0,1	0,2	0,1	0,4	0,4	0,2

BILAGA 3. TABELL 4. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått skadegörelse under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av brott.

Skadegörelse	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Med flit förstört t. ex. busskur, gatlykta, ett fönster eller liknande						
Totalt	87,1	86,8	87,8	12,9	13,2	12,2
<i>Tjejer</i>	91,6	92,4	93,0	8,4	7,6	7,0
<i>Killar</i>	83,2	82,4	83,0	16,8	17,6	17,0
Klottrat tags						
Totalt	90,2	91,1	90,1	9,8	8,9	9,9
<i>Tjejer</i>	90,7	92,5	90,9	9,3	7,5	9,1
<i>Killar</i>	90,2	90,6	89,9	9,8	9,4	10,1
Gjort större graffitimålning utan tillstånd						
Totalt	97,9	97,9	98,1	2,1	2,1	1,9
<i>Tjejer</i>	98,8	99,4	99,2	1,2	0,6	0,8
<i>Killar</i>	97,4	97,1	97,3	2,6	2,9	2,7
Utan tillåtelse tänt eld på något värdefullt						
Totalt	97,0	96,6	97,6	3,0	3,4	2,4
<i>Tjejer</i>	98,2	97,5	98,5	1,8	2,5	1,5
<i>Killar</i>	96,2	96,1	96,8	3,8	3,9	3,2

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
8,8	8,9	7,7	1,9	2,3	2,5	2,1	2,0	2,1
6,5	5,6	4,9	1,0	1,3	1,6	0,9	0,7	0,5
11,1	11,8	10,4	2,6	3,0	3,3	3,1	2,8	3,4
6,3	5,5	6,7	1,6	1,4	1,6	1,9	2,0	1,6
6,5	4,7	7,1	1,3	1,4	1,1	1,5	1,4	0,9
6,1	5,7	6,2	1,7	1,5	2,0	2,0	2,2	2,0
1,0	1,1	1,4	0,3	0,3	0,2	0,8	0,6	0,3
0,4	0,5	0,7	0,2	0,1	0,0	0,5	0,1	0,1
1,4	1,7	1,9	0,4	0,4	0,3	0,8	0,8	0,5
2,0	2,3	1,8	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	0,2
1,4	1,9	1,3	0,2	0,5	0,2	0,3	0,1	0,0
2,5	2,8	2,3	0,8	0,5	0,5	0,4	0,6	0,4

BILAGA 3. TABELL 5. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått narkotikabrott under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av brott.

Narkotikabrott	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Provat narkotika*						
Totalt	94,4	94,5	92,8	5,6	5,5	7,2
Tjejer	95,6	95,9	94,2	4,4	4,1	5,8
Killar	93,9	93,6	91,6	6,1	6,4	8,4
Rökt hasch eller marijuana						
Totalt	94,9	95,2	93,6	5,1	4,8	6,4
Tjejer	96,3	96,7	95,1	3,7	3,3	4,9
Killar	94,4	94,3	92,4	5,6	5,7	7,6
Rökt spice eller andra rökmixar**						
Totalt	98,3	98,8	98,6	1,7	1,2	1,4
Tjejer	98,4	99,3	98,9	1,6	0,7	1,1
Killar	98,6	98,7	98,5	1,4	1,3	1,5
Provat annan narkotika						
Totalt	98,3	98,4	97,7	1,7	1,6	2,3
Tjejer	98,6	98,8	98,3	1,4	1,2	1,7
Killar	98,5	98,6	97,3	1,5	1,4	2,7
Sålt hasch eller marijuana						
Totalt	98,2	98,4	98,1	1,8	1,6	1,9
Tjejer	98,9	99,5	99,3	1,1	0,5	0,7
Killar	98,0	97,7	97,0	2,0	2,3	3,0
Sålt annan narkotika						
Totalt	98,8	98,7	98,8	1,2	1,3	1,2
Tjejer	99,2	99,3	99,5	0,8	0,7	0,5
Killar	98,9	98,6	98,2	1,1	1,4	1,8

* Hasch eller marijuana, spice eller andra rökmixar, annan narkotika.

I SUB 2019 upptäcktes ett fel i sammanläggningen av antal gånger för narkotikabruk. Detta innebar en underskattning av de elever som testat mer än 3 gånger. Detta har korrigerats och resultaten för 2015 och 2017 har räknats om.

** Detta behöver inte nödvändigtvis vara brottsligt, då inte alla rökmixar är narkotikaklassade.

(-) Inga observationer

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
2,5	2,9	3,4	0,9	1,0	1,5	2,2	1,6	2,3
2,2	2,6	3,3	0,7	0,7	0,9	1,6	0,8	1,5
2,7	3,2	3,4	1,1	1,2	2,1	2,3	1,9	2,9
2,2	2,5	2,8	0,9	0,9	1,4	1,9	1,4	2,1
1,6	2,0	2,6	0,7	0,6	0,9	1,4	0,8	1,4
2,5	2,9	3,0	1,0	1,1	2,0	2,1	1,8	2,6
0,8	0,6	0,9	0,3	0,2	0,1	0,6	0,4	0,4
1,1	0,4	0,8	0,2	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2
0,4	0,7	1,0	0,2	0,3	0,0	0,7	0,3	0,5
0,8	0,9	1,3	0,1	0,2	0,4	0,8	0,5	0,6
0,9	0,9	1,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,2	0,5
0,6	0,7	1,4	0,1	0,2	0,6	0,7	0,5	0,6
0,6	0,6	1,0	0,3	0,2	0,2	0,9	0,8	0,7
0,5	0,2	0,5	0,2	0,1	0,0	0,4	0,2	0,2
0,7	0,9	1,4	0,2	0,3	0,4	1,1	1,1	1,1
0,2	0,6	0,5	0,3	0,0	0,3	0,7	0,6	0,5
0,2	0,6	0,2	0,2	(-)	0,1	0,3	0,2	0,2
0,1	0,5	0,8	0,3	0,1	0,4	0,8	0,8	0,7

BILAGA 3. TABELL 6. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de begått olika brottsliga gärningar under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av gärning.

	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Kört bil/mc utan körkortstillstånd						
Totalt	78,5	77,5	76,3	21,5	22,5	23,7
<i>Tjejer</i>	82,3	82,7	81,6	17,7	17,3	18,4
<i>Killar</i>	75,2	73,2	71,6	24,8	26,8	28,4
Använt någon annans eller ett förfalskat ID-kort						
Totalt	97,2	96,7	96,8	2,8	3,3	3,2
<i>Tjejer</i>	97,9	97,6	97,5	2,1	2,4	2,5
<i>Killar</i>	96,8	96,2	96,3	3,2	3,8	3,7
Brutit sig in i en bostad eller annan byggnad						
Totalt	93,7	93,5	94,9	6,3	6,5	5,1
<i>Tjejer</i>	94,4	95,3	96,3	5,6	4,7	3,7
<i>Killar</i>	93,5	92,0	93,6	6,5	8,0	6,4
Skrivit något eller lagt ut bilder/film på internet för att kränka någon						
Totalt	94,3	93,4	92,8	5,7	6,6	7,2
<i>Tjejer</i>	95,1	94,6	93,3	4,9	5,4	6,7
<i>Killar</i>	93,7	92,9	92,4	6,3	7,1	7,6
Illegal fildelning						
Totalt	61,9	71,6	74,5	38,1	28,4	25,5
<i>Tjejer</i>	71,4	80,9	82,1	28,6	19,1	17,9
<i>Killar</i>	53,1	63,4	67,5	46,9	36,6	32,5
Plankat inom kollektivtrafiken						
Totalt	58,0	56,0	55,5	42,0	44,0	44,5
<i>Tjejer</i>	55,7	53,9	53,8	44,3	46,1	46,2
<i>Killar</i>	60,4	57,8	57,3	39,6	42,2	42,7
Haft med sig kniv som vapen						
Totalt	90,7	90,6	92,1	9,3	9,4	7,9
<i>Tjejer</i>	93,7	93,9	95,0	6,3	6,1	5,0
<i>Killar</i>	88,5	88,0	89,8	11,5	12,0	10,2

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
10,6	10,8	11,2	4,2	4,8	5,2	6,6	6,8	7,3
11,2	9,9	10,9	2,5	3,9	3,8	4,0	3,5	3,7
10,1	11,7	11,6	5,9	5,6	6,5	8,8	9,5	10,3
1,7	2,0	1,9	0,5	0,3	0,5	0,6	1,0	0,7
1,4	1,7	1,7	0,2	0,3	0,2	0,5	0,3	0,6
1,8	2,3	2,1	0,8	0,3	0,8	0,6	1,3	0,8
4,2	4,8	3,8	1,1	1,2	0,8	1,0	0,5	0,5
4,1	3,9	3,1	0,6	0,6	0,4	0,8	0,2	0,2
4,2	5,7	4,4	1,5	1,7	1,2	0,8	0,6	0,9
3,8	4,4	4,8	0,9	1,1	1,2	1,0	1,0	1,2
3,6	3,9	4,6	0,7	1,0	1,4	0,7	0,5	0,7
4,0	4,9	5,0	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2	1,6
11,7	10,2	9,5	7,6	5,9	5,1	18,7	12,3	11,0
11,6	8,4	8,6	7,0	4,3	3,9	10,1	6,3	5,5
12,2	12,0	10,2	8,4	7,3	6,2	26,3	17,3	16,1
17,9	19,7	19,0	8,3	8,4	8,0	15,8	16,0	17,6
20,1	22,0	20,1	8,5	9,8	8,9	15,7	14,2	17,2
16,1	17,8	17,9	8,0	7,2	7,2	15,5	17,2	17,6
5,0	5,3	4,5	1,4	1,5	1,2	2,8	2,6	2,1
4,3	3,5	3,4	0,8	1,1	0,7	1,3	1,5	0,9
5,7	7,0	5,2	2,0	1,7	1,8	3,8	3,3	3,2

BILAGA 3. TABELL 7. Fördelning (%) av antal gånger som elever i årskurs 9 uppger att de skolkat, druckit sig berusade, sniffat eller boffat, eller använt receptbelagda läkemedel utan läkarordination under de senaste tolv månaderna enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling.

	Ingen gång			Gjort följande någon gång		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Skolkat från skolan en hel dag						
Totalt	75,6	76,7	76,0	24,4	23,3	24,0
<i>Tjejer</i>	73,0	75,9	73,9	27,0	24,1	26,1
<i>Killar</i>	78,5	77,9	78,2	21,5	22,1	21,8
Druckit sig berusad						
Totalt	67,3	70,8	67,8	32,7	29,2	32,2
<i>Tjejer</i>	62,4	67,4	64,6	37,6	32,6	35,4
<i>Killar</i>	72,1	74,4	71,1	27,9	25,6	28,9
Sniffat/boffat						
Totalt	97,5	97,7	97,4	2,5	2,3	2,6
<i>Tjejer</i>	98,0	98,6	97,7	2,0	1,4	2,3
<i>Killar</i>	97,5	97,2	97,4	2,5	2,8	2,6
Använt receptbelagda läkemedel utan läkarordination						
Totalt	94,8	95,1	94,3	5,2	4,9	5,7
<i>Tjejer</i>	93,3	93,8	93,4	6,7	6,2	6,6
<i>Killar</i>	96,6	96,7	95,4	3,4	3,3	4,6

<i>... därav 1-2 gånger</i>			<i>... därav 3-5 gånger</i>			<i>... ..därav 6 gånger eller fler</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
14,1	12,9	12,8	4,9	4,5	5,3	5,4	5,9	5,9
14,3	12,8	13,4	6,0	5,0	6,0	6,8	6,3	6,7
14,1	13,1	12,2	3,6	3,7	4,6	3,7	5,3	5,0
14,1	12,3	13,2	7,7	7,3	7,9	10,9	9,6	11,0
15,9	13,4	15,5	9,0	7,8	8,7	12,7	11,3	11,3
12,6	11,2	11,1	6,4	6,8	7,2	8,9	7,7	10,6
1,1	1,3	1,6	0,5	0,3	0,4	0,9	0,6	0,5
1,0	0,9	1,7	0,5	0,1	0,3	0,5	0,4	0,4
1,1	1,7	1,5	0,5	0,5	0,5	1,0	0,6	0,5
3,3	2,8	3,7	0,7	1,1	1,0	1,2	1,0	1,0
4,4	3,7	4,6	1,1	1,6	1,1	1,1	0,9	0,9
2,0	1,8	2,8	0,2	0,7	0,9	1,1	0,7	0,9

BILAGA 3. TABELL 8. Andel (%) utsatta för brott (under de senaste tolv månaderna) bland de elever i årskurs 9 som uppger att de har varit delaktiga i brott (under de senaste tolv månaderna) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling. Se även nästkommande sidor.

	Utsatt för något misshandelsbrott					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Begått minst ett våldsbrott						
Totalt	42,6	57,4	49,7	50,3	43,5	56,5
<i>Tjejer</i>	39,7	60,3	43,9	56,1	37,6	62,4
<i>Killar</i>	43,5	56,5	52,8	47,2	47,2	52,8
Begått minst en stöld						
Totalt	28,8	71,2	36,7	63,3	30,1	69,9
<i>Tjejer</i>	23,5	76,5	30,0	70,0	24,2	75,8
<i>Killar</i>	32,2	67,8	41,2	58,8	34,7	65,3
Begått minst en skadegörelse						
Totalt	35,5	64,5	42,9	57,1	37,1	62,9
<i>Tjejer</i>	34,1	65,9	37,6	62,4	29,8	70,2
<i>Killar</i>	34,5	65,5	44,7	55,3	40,6	59,4
Begått minst ett narkotikabrott						
Totalt	46,0	54,0	54,8	45,2	41,6	58,4
<i>Tjejer</i>	51,2	48,8	54,5	45,5	35,0	65,0
<i>Killar</i>	40,2	59,8	52,6	47,4	44,6	55,4

Fortsättning från föregående sida.

Utsatt för hot					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
18,0	82,0	23,3	76,7	21,4	78,6
23,7	76,3	33,6	66,4	25,2	74,8
13,5	86,5	14,4	85,6	18,1	81,9
18,1	81,9	20,9	79,1	19,2	80,8
22,8	77,2	27,1	72,9	21,6	78,4
13,1	86,9	14,0	86,0	17,1	82,9
21,3	78,7	24,0	76,0	22,4	77,6
29,4	70,6	35,7	64,3	24,9	75,1
15,4	84,6	15,5	84,5	20,3	79,7
27,3	72,7	29,3	70,7	29,4	70,6
38,9	61,1	41,3	58,7	34,7	65,3
18,2	81,8	18,8	81,2	25,4	74,6

>>

BILAGA 3. TABELL 8 – FORTSÄTTNING. Andel (%) utsatta för brott (under de senaste tolv månaderna) bland de elever i årskurs 9 som uppger att de har varit delaktiga i brott (under de senaste tolv månaderna) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling.

	Utsatt för något sexualbrott					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Begått minst ett våldsbrott						
Totalt	24,6	75,4	27,6	72,4	22,7	77,3
<i>Tjejer</i>	44,3	55,7	46,9	53,1	38,3	61,7
<i>Killar</i>	10,2	89,8	14,5	85,5	10,4	89,6
Begått minst en stöld						
Totalt	24,8	75,2	29,9	70,1	23,4	76,6
<i>Tjejer</i>	39,7	60,3	47,2	52,8	36,8	63,2
<i>Killar</i>	10,2	89,8	14,8	85,2	10,5	89,5
Begått minst en skadegörelse						
Totalt	25,9	74,1	27,3	72,7	23,8	76,2
<i>Tjejer</i>	42,9	57,1	47,5	52,5	39,2	60,8
<i>Killar</i>	13,0	87,0	15,3	84,7	12,9	87,1
Begått minst ett narkotikabrott						
Totalt	37,1	62,9	34,6	65,4	33,3	66,7
<i>Tjejer</i>	60,0	40,0	63,0	37,0	58,2	41,8
<i>Killar</i>	19,2	80,8	17,0	83,0	16,4	83,6

Fortsättning från föregående sida.

Utsatt för rån					
2015		2017		2019	
<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
5,8	94,2	5,9	94,1	6,8	93,2
4,0	96,0	2,0	98,0	3,3	96,7
6,1	93,9	7,0	93,0	8,5	91,5
4,7	95,3	4,8	95,2	4,7	95,3
2,8	97,2	2,0	98,0	2,1	97,9
5,5	94,5	5,7	94,3	6,6	93,4
7,7	92,3	7,6	92,4	7,8	92,2
4,3	95,7	3,3	96,7	3,2	96,8
8,7	91,3	8,1	91,9	9,6	90,4
14,5	85,5	15,7	84,3	10,2	89,8
9,7	90,3	5,1	94,9	3,7	96,3
15,0	85,0	17,1	82,9	12,6	87,4

⇒

BILAGA 3. TABELL 8 – FORTSÄTTNING . Andel (%) utsatta för brott (under de senaste tolv månaderna) bland de elever i årskurs 9 som uppger att de har varit delaktiga i brott (under de senaste tolv månaderna) enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling.

	Utsatt för något stöldbrott					
	2015		2017		2019	
	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
Begått minst ett våldsbrott						
Totalt	38,8	61,2	35,6	64,4	38,3	61,7
<i>Tjejer</i>	36,0	64,0	31,9	68,1	37,3	62,7
<i>Killar</i>	40,1	59,9	36,6	63,4	38,9	61,1
Begått minst en stöld						
Totalt	38,9	61,1	36,9	63,1	38,9	61,1
<i>Tjejer</i>	35,0	65,0	32,9	67,1	35,9	64,1
<i>Killar</i>	41,7	58,3	39,3	60,7	40,9	59,1
Begått minst en skadegörelse						
Totalt	44,3	55,7	42,9	57,1	43,0	57,0
<i>Tjejer</i>	42,1	57,9	40,8	59,2	40,5	59,5
<i>Killar</i>	44,9	55,1	43,3	56,7	44,0	56,0
Begått minst ett narkotikabrott						
Totalt	47,5	52,5	51,6	48,4	45,9	54,1
<i>Tjejer</i>	39,7	60,3	42,0	58,0	44,6	55,4
<i>Killar</i>	50,0	50,0	55,4	44,6	46,1	53,9

Bilaga 4 – Attityder

BILAGA 4. TABELL 1A. Fördelning (%) av elever i årskurs 9 som svarat på om det är okej att kompisar gör följande saker, enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling.

Skulle du tycka att det var okej om dina kompisar ...	Helt okej/ganska okej			Tveksam		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
... drack sig fulla?						
Totalt	42,0	38,8	43,8	13,3	14,2	14,2
<i>Tjejer</i>	40,9	38,1	41,8	14,1	15,3	14,7
<i>Killar</i>	43,2	39,1	45,4	12,5	13,4	13,6
... skolkade ett par dagar?						
Totalt	23,2	23,6	27,7	18,2	17,7	18,0
<i>Tjejer</i>	17,7	18,8	23,0	16,8	19,0	17,8
<i>Killar</i>	27,9	27,2	31,8	19,5	17,0	18,4
... stal något i en affär?						
Totalt	14,3	14,0	15,2	11,6	12,1	13,4
<i>Tjejer</i>	7,7	8,7	9,5	10,2	10,8	11,5
<i>Killar</i>	20,1	18,1	20,6	13,0	13,4	15,1
... provade hasch?						
Totalt	9,6	10,6	12,7	6,0	6,7	8,9
<i>Tjejer</i>	6,0	6,0	8,3	5,1	6,0	7,6
<i>Killar</i>	12,6	14,0	16,5	6,9	7,5	9,9
... stal en bil?						
Totalt	5,3	5,2	5,2	4,3	4,6	4,8
<i>Tjejer</i>	2,5	2,4	2,3	2,8	2,9	3,1
<i>Killar</i>	7,6	7,1	7,8	5,5	6,3	6,3
... slog ner någon som sa något förolämpande?						
Totalt	20,3	23,7	23,7	11,8	13,3	13,6
<i>Tjejer</i>	10,5	15,8	15,1	9,3	11,8	11,5
<i>Killar</i>	29,2	30,4	31,7	13,9	15,2	15,7
... gjorde en större graffitimålning?						
Totalt	19,4	16,5	16,9	13,6	13,6	13,3
<i>Tjejer</i>	13,8	10,9	11,5	13,2	12,2	11,2
<i>Killar</i>	24,3	21,0	21,9	13,9	15,1	15,3

<i>Knappast okej/inte okej</i>			<i>Inte aktuellt/Vet inte</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019
40,1	41,0	37,1	4,6	6,0	4,9
41,7	41,5	39,5	3,3	5,1	4,0
38,5	40,7	35,4	5,8	6,9	5,6
53,5	52,2	48,5	5,1	6,5	5,7
61,4	56,5	54,2	4,2	5,7	4,9
46,6	48,5	43,4	6,0	7,3	6,4
67,3	66,5	65,1	6,8	7,4	6,3
75,7	73,7	73,2	6,5	6,8	5,9
59,8	60,7	57,6	7,1	7,8	6,7
75,0	71,9	69,7	9,4	10,8	8,8
80,5	77,9	75,2	8,4	10,1	8,9
70,2	67,2	65,2	10,3	11,3	8,4
80,2	78,7	79,9	10,2	11,4	10,1
85,1	83,9	83,7	9,5	10,8	10,9
76,0	74,8	76,9	10,9	11,9	9,1
61,0	55,3	55,7	6,9	7,6	7,0
73,0	64,5	66	7,3	7,9	7,3
50,2	47,4	46,2	6,7	7,1	6,5
57,8	58,9	59,7	9,2	11,0	10,2
64,5	67,0	67,4	8,5	9,9	9,9
51,8	52,1	52,7	9,9	11,9	10,2

BILAGA 4. TABELL 1B. Fördelning (%) av elever i årskurs 9 som svarat på om det är okej att kompisar gör följande saker, enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön och typ av handling.

Tror du att dina kompisar skulle tycka att det var okej om du ...	Helt okej/ganska okej			Tveksam		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
... drack dig full?						
Totalt	41,4	38,3	43,2	15,1	16,3	15,9
<i>Tjejer</i>	39,6	37,9	41,3	16,3	16,5	16,8
<i>Killar</i>	43,1	38,2	45	14,0	16,3	15,1
... skolkade ett par dagar?						
Totalt	22,9	24,0	27,9	19,4	19,5	20,6
<i>Tjejer</i>	17,1	19,6	23,3	19,4	20,1	20,7
<i>Killar</i>	28,1	27,6	32,3	19,4	19,1	20,7
... stal något i en affär?						
Totalt	14,7	14,3	16,5	13,1	13,8	16,2
<i>Tjejer</i>	8,2	9,1	10,5	9,8	11,1	13,1
<i>Killar</i>	20,3	18,7	22,2	16,2	16,4	19,1
... provade hasch?						
Totalt	8,4	9,3	12,3	7,0	7,6	10,4
<i>Tjejer</i>	5,2	5,5	8,2	4,7	6,3	8,9
<i>Killar</i>	11,2	12,3	16,0	9,0	8,8	11,6
... stal en bil?						
Totalt	4,1	3,9	4,1	4,1	4,4	5,4
<i>Tjejer</i>	2,0	1,6	1,7	2,1	2,8	3,5
<i>Killar</i>	5,7	5,7	6,2	5,9	5,9	7,0
... slog ner någon som sa något förolämpande?						
Totalt	19,5	24,4	23,6	12,8	14,6	14,8
<i>Tjejer</i>	10,5	16,5	14,5	9,0	13,1	13,4
<i>Killar</i>	27,9	31,2	32,0	16,3	15,8	16,3
... gjorde en större graffiti-målning?						
Totalt	18,1	16,3	16,8	15,9	15,3	16,2
<i>Tjejer</i>	12,8	10,5	10,9	14,3	14,1	15,2
<i>Killar</i>	22,8	21,0	22,3	17,6	16,4	17,2

<i>Knappast okej/inte okej</i>			<i>Inte aktuellt/Vet inte</i>		
2015	2017	2019	2015	2017	2019
33,8	34,7	31,0	9,6	10,7	9,8
36,7	36,6	34,4	7,4	8,9	7,6
31,4	33,1	28,1	11,6	12,3	11,8
49,6	46,5	42,3	8,2	10,0	9,2
57,7	52,7	48,2	5,7	7,6	7,7
42,2	41,2	36,7	10,3	12,1	10,4
63,5	61,3	58,2	8,7	10,6	9,1
74,1	70,8	68,3	7,9	9,1	8,2
53,9	53,1	48,9	9,6	11,8	9,8
72,1	68,8	65,0	12,5	14,4	12,3
79,0	74,8	70,8	11,1	13,4	12,0
65,9	63,7	59,9	13,9	15,2	12,4
77,9	75,8	76,8	13,9	15,9	13,7
83,5	81,0	80,5	12,4	14,6	14,2
72,9	71,3	73,9	15,4	17,1	12,9
57,2	50,4	52,0	10,4	10,6	9,6
70,6	59,9	62,6	9,9	10,4	9,5
44,8	42,2	42,2	11,0	10,7	9,4
52,2	53,8	52,2	13,7	14,6	14,8
61,3	61,9	60	11,7	13,5	13,8
43,9	46,9	44,9	15,7	15,7	15,5

BILAGA 4. TABELL 2. Fördelning (%) av elever i årskurs 9 som svarat på följande påstående om polisen, enligt SUB 2015, 2017 och 2019. Särredovisning för kön.

	Stämmer helt/ganska bra			Varken stämmer eller inte stämmer			Stämmer ganska dåligt/inte alls		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Det är viktigt att tala om för polisen om någon vandaliserar skolan									
Totalt	49,7	48,7	44,8	23,0	22,4	23,8	27,3	28,9	31,4
<i>Tjejer</i>	54,4	53,7	49,8	25,0	23,2	26,3	20,6	23,2	23,9
<i>Killar</i>	45,8	44,0	40,3	21,1	22,0	21,6	33,1	34,0	38,0
På det hela taget gör polisen ett bra jobb									
Totalt	50,4	50,4	46,8	27,7	25,2	26,8	21,8	24,4	26,5
<i>Tjejer</i>	53,1	54,0	50,4	30,0	27,1	28,4	16,9	18,9	21,3
<i>Killar</i>	48,5	47,5	43,4	25,8	23,4	25,4	25,7	29,1	31,2
Jag litar på att jag skulle få en rättvis behandling av polisen om jag blev misstänkt för ett brott som jag inte har begått									
Totalt	49,0	48,1	47,8	26,6	26,1	25,2	24,4	25,8	27,0
<i>Tjejer</i>	45,6	45,6	47,8	31,8	31,2	29,8	22,6	23,2	22,5
<i>Killar</i>	52,9	50,9	48,2	21,8	21,3	20,9	25,3	27,7	30,9

Bilaga 5 – Analys av metodförändringen och utvecklingen över tid

Skolundersökningen om brott (SUB) genomfördes för första gången 1995. Inför 2015 års datainsamling genomgick undersökningen en omfattande metodförändring (se mer i Brå 2016a). Syftet med detta avsnitt är att ge en fingervisning om hur resultaten efter metodförändringen, det vill säga 2015 och framåt, kan relateras till tidigare års resultat (1995–2011). För att göra detta studeras utvecklingen av utsatthet för brott och delaktighet i brott enligt SUB, före och efter metodförändringen, i relation till andra frågeundersökningar med liknande frågor under samma period.

Utbudet av surveystudier att jämföra med är begränsat. De undersökningar som jämförelser ska kunna göras med måste dels ställa frågor som liknar dem i Skolundersökningen om brott, dels rikta sig till elever i ungefär samma ålder. Vidare behöver det finnas långa tidsserier och det ska inte ha gjorts några större förändringar i frågorna. Stockholmsenkäten av Stockholms stad och Undersökningen om skolelevs drogvanor av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) uppfyller samtliga dessa krav och har därför använts i analyserna. CAN:s undersökning genomförs varje år bland elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasiet år 2 på ett urval av skolor i hela landet, medan Stockholmsenkäten genomförs vartannat år bland samtliga elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasiet år 2, boende i Stockholms stad. I denna analys används dock enbart data gällande elever i årskurs 9.

De brottstyper som varit möjliga att jämföra mellan undersökningarna är våldsbrott och stöld när det gäller utsatthet för brott, och grövre våldsbrott, stöld och narkotikaanvändning när det gäller delaktighet i brott.

De mätperioder som inkluderas i detta avsnitt skiljer sig åt mellan Stockholmsenkäten och CAN, eftersom de frågor som analyserna bygger på har införts olika år. För båda undersökningarna finns data dock tillgängligt från början av 2000-talet, och tidslinjerna från SUB utgår därför från år 2001 och framåt. Data för frågan om eleven provat narkotika har däremot varit tillgängligt från CAN från 1995.

Det är viktigt att ha i åtanke att frågeundersökningarna har genomförts på olika sätt och med olika periodicitet, vänder sig till olika populationer samt ställer frågor på olika sätt. Syftet är alltså inte att jämföra nivåer mellan undersökningarna, utan att studera hur utvecklingen sett ut över tid, för att undersöka om samma tendenser framkommer i de olika undersökningarna. För mer ingående information om metod hänvisas till respektive undersökning.

Utsatthet för misshandel

För frågor om utsatthet för misshandel används i denna analys samtliga tre undersökningar. Frågorna är formulerade på följande sätt:

Skolundersökningen om brott

*Under de senaste 12 månaderna, har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld så att du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksköterska/sjuksyster, läkare eller tandläkare?*³⁰

Stockholmsenkäten (Stockholms stad)

Har du varit med om något av följande under de senaste tolv månaderna?

– Blivit misshandlad?

Undersökningen om skolelevers drogvanor (CAN)

Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att du skadades så mycket att du blivit tvungen att besöka sjuksyster, läkare eller tandläkare?

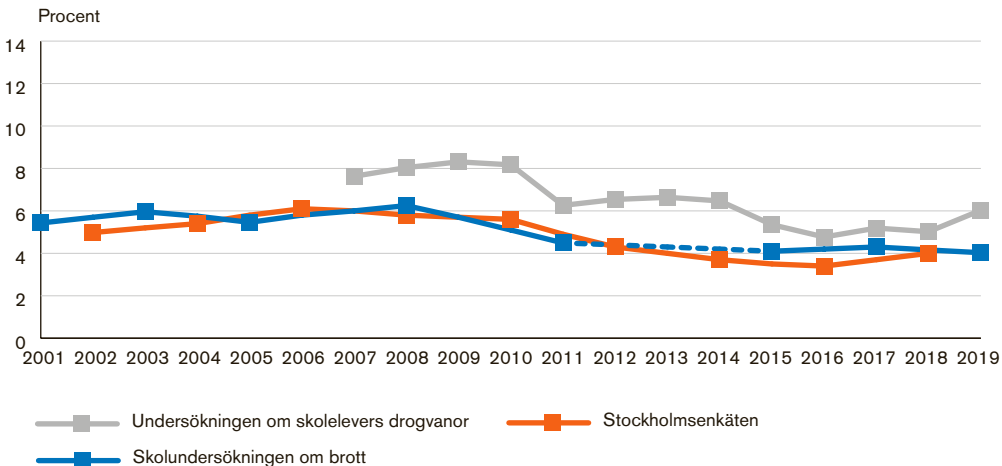
I figur 1 redovisas utvecklingen av utsatthet under perioden 2001–2019 enligt SUB, 2002–2018 enligt Stockholmsenkäten och 2007–2019 enligt CAN:s undersökning om skolelevers drogvanor.

³⁰ Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Har någon med avsikt slagit dig, sparkat dig eller utsatt dig för annat våld vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna, så att du skadades så mycket att du blev tvungen att besöka sjuksyster, läkare eller tandläkare?*

Punkterna i figuren markerar de år då respektive undersökning genomförts.

Som framgår i figuren visar CAN:s undersökning på en högre nivå av utsatthet, samt större variationer mellan åren, än Skolundersökningen om brott och Stockholmsenkäten. Utvecklingen av andelen utsatta för misshandel i Skolundersökningen och Stockholmsenkäten är däremot snarlika. Samtliga undersökningar visar på en generell minskning i utsatthet för brott fram till 2015/2016 och har därefter legat relativt stabilt. Eftersom utvecklingen i CAN visar på större variationer mellan åren är det svårt att dra några slutsatser om ökning eller minskning mellan enskilda år. Generellt sett har utvecklingen dock varit likartad mellan undersökningarna, och bedömningen är därför att resultaten över utsatthet för misshandel är relativt jämförbara med tidigare år.

Figur 1. Andelen (%) elever utsatta för misshandel 2001–2019. Särredovisning för typ av undersökning.



Skolundersökningen om brott visar således att andelen elever som uppgivit att de blivit utsatta för misshandel minskat, från cirka 6 procent åren 2001–2008 till cirka 4 procent åren 2011–2019.

Utsatthet för stöld

När det gäller utsatthet för stöld används data från Stockholmsenkäten, förutom data från Skolundersökningen om brott.

Stockholmsenkätens enda fråga om utsatthet för stöld motsvaras av tre frågor från Skolundersökningen om brott, som har slagits ihop i analysen. Sedan 2015 omfattar Skolundersökningen om brott även en fråga om utsatthet för stöld av mobiltelefon, men den har exkluderats från denna analys, eftersom den inte ingått i Skolundersökningen tidigare år.

Nedan listas frågorna från respektive undersökning:

Skolundersökningen om brott

Har du någon gång under de senaste 12 månaderna råkat ut för att ...

... någon stulit din cykel?

... någon stulit din plånbok?

... någon stulit annan värdefull sak från dig?

Stockholmsenkäten (Stockholms stad)

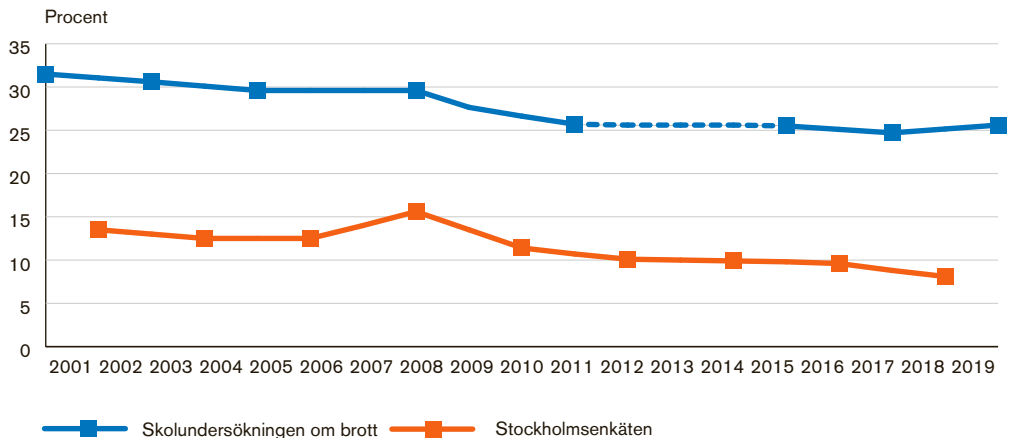
Har du varit med om något av följande under de senaste tolv månaderna?

– Blivit bestulen?

Figur 2 visar utvecklingen av utsatthet för stöld 2001–2019 enligt SUB och 2002–2018 enligt Stockholmsenkäten. Punkterna markerar de år då undersökningarna genomförts.

Som framgår i figuren har relationen mellan undersökningarna sett likartad ut under hela perioden. I båda undersökningarna framkommer en generell minskning i andelen elever som uppger att de utsatts för stöld, från mätperiodens början till mätperiodens slut. Bedömningen är därför att resultaten över utsatthet för stöld är relativt jämförbara med tidigare år.

Figur 2. Andelen (%) elever utsatta för stöld 2001–2019. Särredovisning för typ av undersökning.



Skolundersökningen om brott visar således på en minskning i andelen elever som uppger att de blivit utsatta för stöld under åren 1995–2019, från knappt 32 till 26 procent.

Delaktighet i grövre våld

I analysen om delaktighet i grövre våld används data från Stockholmsenkäten, utöver data från Skolundersökningen om brott. Från Skolundersökningen om brott används två frågor för att fånga in både våld mot personer utanför familjen och våld mot familjemedlemmar. Från Stockholmsenkäten används en fråga där det inte specificeras om våldet varit riktat mot en familjemedlem eller mot någon annan person. Frågorna lyder:

Skolundersökningen om brott

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

– Med avsikt slagit någon som inte tillhör din familj så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?

– Med avsikt slagit någon som tillhör din familj så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?³¹

Stockholmsenkäten

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

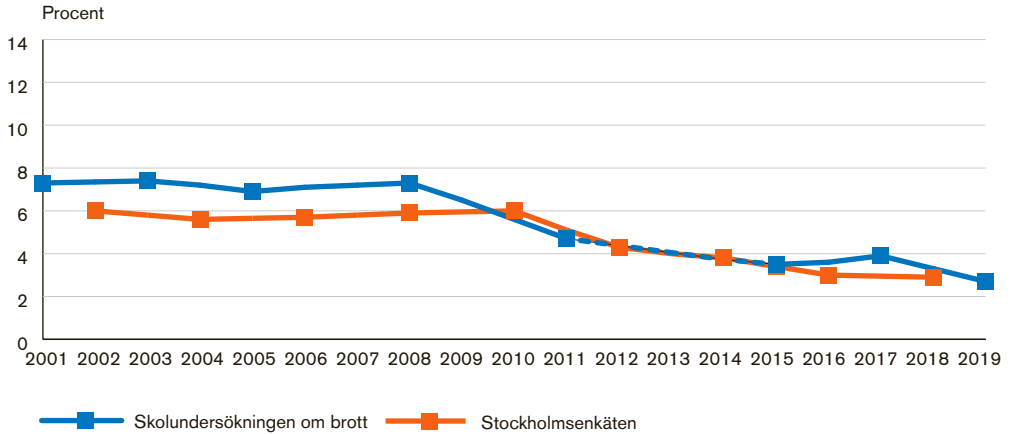
– Med avsikt slagit någon så att du tror eller vet att han/hon behövde sjukvård?

I figur 3 redovisas utvecklingen av andelen elever som uppger att de begått grövre våld under de senaste tolv månaderna 2001–2019 enligt SUB och 2002–2018 enligt Stockholmsenkäten. Punkterna markerar de år då undersökningarna genomförts.

Som framgår i figuren är utvecklingen mycket likartad i de båda undersökningarna, och andelen elever som uppger att de har begått grövre våld har minskat under den senare halvan av mätperioden. Bortsett från en mindre tillfällig ökning 2017 har andelen delaktiga minskat kontinuerligt sedan 2008 i Skolundersökningen om brott och sedan 2010 i Stockholmsenkäten. Bedömningen är därför att resultaten över delaktighet i grövre våld är relativt jämförbara över tid.

³¹ Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Med avsikt slagit någon som tillhör din familj så att han/hon behövde sjukvård?*

Figur 3. Andelen (%) elever som uppger att de begått grövre våld 2001–2019. Särredovisning för typ av undersökning.



Skolundersökningen om brott visar att andelen som uppger att de begått grövre våld låg på en relativt stabil nivå runt 7 procent under åren 2001–2008. Bortsett från en tillfällig ökning 2017 har andelen minskat sedan 2008, från 7 procent till 2,7 procent 2019.

Delaktighet i stöld

I analysen om delaktighet i stöld används fem frågor från Skolundersökningen om brott, samt fem frågor från Stockholmsenkäten. Frågorna lyder:

Skolundersökningen om brott

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

- *Stulit eller snattat något i en affär?*³²
- *Stulit något ur en ficka, väska, ryggsäck eller liknande?*³³
- *Stulit något annat som vi inte frågat om?*
- *Köpt något som du visste var stulet?*³⁴
- *Sålt något som du visste var stulet?*³⁵

³² Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Stulit (snattat) något i affär eller varuhus?*

³³ Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Stulit något ur någons ficka?*

³⁴ Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Köpt något som du vet var stulet?*

³⁵ Denna fråga har förändrats något sedan 2011, då den löd: *Sålt något som du vet var stulet?*

Stockholmsenkäten

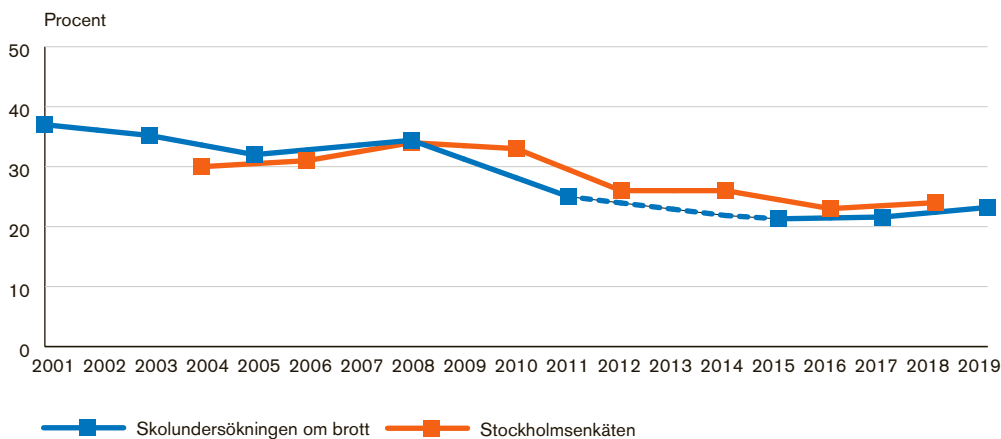
Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

- Snattat?
- Stulit ur någons ficka?
- Stulit något annat som vi inte frågat om?
- Köpt något som du vet var stulet?
- Sålt något som du vet var stulet?

I figur 4 redovisas utvecklingen av elevernas delaktighet i ovan nämnda stöldbrott 2001–2019 enligt SUB och 2004–2018 enligt Stockholmsenkäten³⁶. Punkterna markerar de år då undersökningarna genomförts.

Som synes i figuren är de båda undersökningarna väldigt samstämmiga vad gäller utvecklingen över tid. Bedömningen är därför att resultaten över delaktighet i stöldbrott är relativt jämförbara över tid.

Figur 4. Andelen (%) elever som uppger att de begått stöld 2001–2019. Särredovisning för typ av undersökning.



Resultaten från Skolundersökningen om brott visar alltså att andelen elever som uppger att de begått någon av de fem typerna av stöldbrott har minskat över tid, från 35 procent år 2003 till 23 procent år 2019.

³⁶ Resultat från Stockholmsenkäten redovisas från och med 2004 eftersom frågan om "stulit något annat som vi inte frågat om" tillkom då.

Provat narkotika

För statistik över andelen elever som uppger att de provat narkotika används här data från både Stockholmsenkäten och CAN:s undersökning om skolelevers drogvanor. Frågornas utformning i dessa två undersökningar skiljer sig åt från den fråga som finns i Skolundersökningen om brott, eftersom de handlar om huruvida eleven provat narkotika någon gång, medan frågan i Skolundersökningen om brott handlar om huruvida eleven provat narkotika under de senaste tolv månaderna. Här bör det noteras att det sedan Skolundersökningen om brott 2015 även finns en fråga som handlar om huruvida eleven provat att röka spice eller andra rökmixar, men eftersom denna fråga inte ingått tidigare år har den exkluderats från denna analys.

Frågorna i de olika undersökningarna är formulerade på följande sätt:

Skolundersökningen om brott

Hur många gånger har du gjort följande saker under de senaste 12 månaderna?

– Rökt hasch eller marijuana?

– Provat annan narkotika (t. ex. amfetamin, heroin, ecstasy eller liknande)?

Stockholmsenkäten (Stockholms stad)

Har du någon gång använt narkotika? (Med narkotika avses t. ex. hasch, marijuana, amfetamin, ecstasy, LSD, kokain, heroin och GHB).

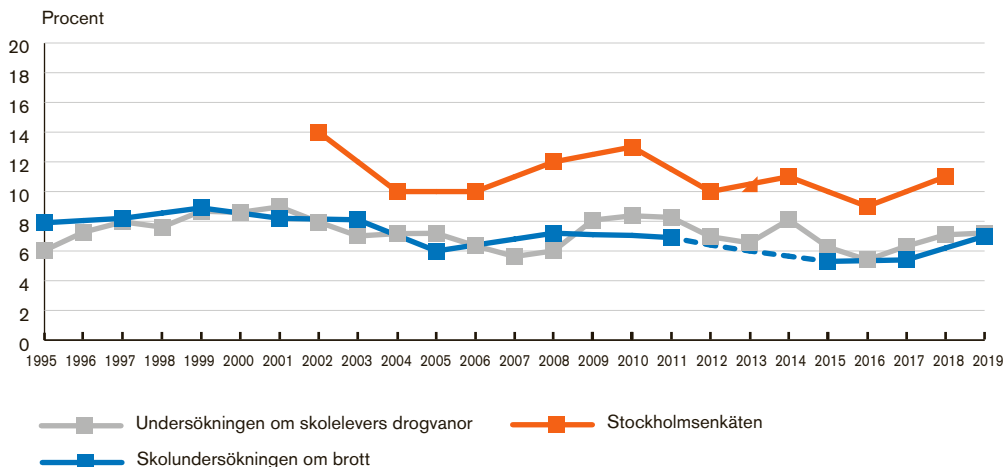
Undersökningen om skolelevers drogvanor (CAN)

Har du någon gång använt narkotika? Med narkotika avses t. ex. hasch, marijuana, amfetamin, kokain, heroin.

I figur 5 redovisas utvecklingen av andelen elever som uppger att de provat narkotika 1995–2019 enligt SUB, 1995–2019 enligt CAN och 2002–2018 enligt Stockholmsenkäten. Punkterna markerar de år då undersökningarna genomförts.

Som framgår av figuren har resultaten för CAN och Stockholmsenkäten varierat betydligt mer mellan mätpunkterna, jämfört med Skolundersökningen om brott. Samtliga tre undersökningar visar däremot på en generell minskning av andelen elever som provat narkotika fram till 2016/2017. Därefter går det att urskilja en viss ökning. Om ökningen är tillfällig eller början på en ny trend är däremot för tidigt att säga. Eftersom utvecklingen över tid är samstämmig i samtliga undersökningar är bedömningen att resultaten för andelen som provat narkotika är relativt jämförbara över tid.

Figur 5. Andelen (%) elever som uppger att de provat narkotika 1995–2019. Särredovisning för typ av undersökning.



Andelen elever som i Skolundersökningen om brott uppger att de provat narkotika under de senaste tolv månaderna har legat på en generellt lägre nivå efter 2005 (runt 6 procent) jämfört med tidigare år (runt 8 procent).

Slutsatser

Som ovan genomförda analyser visar, är det flera variabler i Skolundersökningen om brott som följer utvecklingen från andra undersökningar, trots de förändrade frågeformuleringarna. Brås sammantagna bedömning är därför att dessa indikatorer troligtvis är jämförbara med åren före metodförändringen, som skedde inför 2015 års undersökning.

Det är dock svårt att dra slutsatser om huruvida övriga indikatorer för delaktighet i brott och utsatthet för brott i undersökningen är jämförbara över tid eller inte, där det inte finns andra tillgängliga data att göra jämförelser mot. Det är därför viktigt att vara försiktig vid jämförelser av andra variabler som inte varit möjliga att inkludera i denna analys.

Ungdomsbrottslighetens omfattning och utveckling är en återkommande fråga i samhällsdebatten. Det är välkänt att många ungdomsbrott begås utan att de upptäcks och polisanmäls, och att många ungdomar utsätts för brott som aldrig polisanmäls.

Skolundersökningen om brott beskriver utsatthet för brott samt delaktighet i brott bland elever i årskurs 9. Syftet med undersökningen är att få bättre kunskap om hur vanligt det är att ungdomar utsätts för vissa typer av brott, själva deltar i brott eller andra riskbeteenden. Sverige utgör ett av få europeiska länder som har möjlighet att beskriva detta på annat sätt än enbart genom kriminalstatistik.

Rapporten vänder sig till anställda inom rättsväsendet och socialtjänsten, samt till andra personer som intresserar sig för ungdomsfrågor.



Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN
TELEFON +46 (0)8 527 58 400 • E-POST info@bra.se • www.bra.se